

**PROGRAM REGENERACE MPZ HRÁDEK NAD NISOU
AKTUALIZACE 2023 - 2027**

**PROGRAM REGENERACE
MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY
HRÁDEK NAD NISOU
AKTUALIZACE 2023 – 2027**

ZADAVATEL:

Město Hrádek nad Nisou

Horní náměstí 73

463 34 Hrádek nad Nisou

ZHOTOVITEL:

Mgr. Petr Freiwillich, Ph.D.

Prosinec 2022

Obsah:

Úvod

ANALYTICKÁ ČÁST

1. Městská památková zóna a město v širších vztazích

1.1 Fyzicko-geografická sféra (geografie, geomorfologie, geologie a další vybrané prvky)

1.2 Doprava a turistický ruch

1.2.1 Historický vývoj dopravního spojení sídla

1.2.2 Současný stav dopravního spojení

1.2.3 Atraktivita cestovního ruchu

2. Nástin historického vývoje sídla

3. Analýza dosavadního architektonického a urbanistického vývoje MPZ

4. Analýza sociodemografických a ekonomických ukazatelů sídla

4.1 Populace

4.2 Socioekonomická sféra

4.2.1 Domovní fond

4.2.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva, nezaměstnanost

4.2.3 Občanská vybavenost a infrastruktura

5. Charakteristika území MPZ

5.1 Kulturní památky na území MPZ a města

6. Program regenerace MPZ v Hrádku nad Nisou v uplynulých deseti letech

6.1 Přehled akcí realizovaných s finanční podporou Programu regenerace v letech 2013–2022

6.2 Přehled projektových dokumentací předložených v MPZ v letech 2013–2022

6.3 Přehled závazných stanovisek a rozhodnutí vydaných v letech 2013–2022

6.4 Přehled památkově významných akcí obnovy v MPZ v letech 2013–2022

6.5 Hospodaření města

NÁVRHOVÁ ČÁST

7. Postup a cíle regenerace MPZ v období 2023–2027

7.1 Zásady regenerace

7.1.1 Hlavní zásady pro územní rozvoj a stavební činnost v MPZ

7.1.2 Hlavní zásady pro obnovu památkově hodnotných prostorů a objektů v MPZ

7.2 SWOT analýza: silné a slabé stránky, rizika a příležitosti MPZ

7.3 Vztah územně plánovací dokumentace a strategického plánu rozvoje města k MPZ

7.3.1 Program rozvoje města Hrádku nad Nisou na období 2017–2022

7.3.2 Územně plánovací dokumentace

8. Podrobné cíle regenerace pro období 2023–2027

8.1 Strategie postupu a realizace regenerace MPZ

8.2 Regenerace urbanistických kompozičních celků

8.3 Rekapitulace: plánované investice a vize regenerace

PASPORTIZACE OBJEKTŮ

9.1 Kulturní památky

9.2 Ostatní objekty v MPZ

PRAMENY, LITERATURA A VÝCHOZÍ PODKLADY

PŘÍLOHY

Úvod

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón představuje nástroj k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Právní rámec Programu regenerace tvoří Usnesení Vlády ČR ze dne 25. března 1992 č. 209 *k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón*. Program je realizován na základě platných *Zásad Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón č. j. MK 78.596/2018 OPP ze dne 7. 12. 2018*. Jedná se o soubor účelových, společensky přínosných opatření, jejichž cílem je záchrana historicky nejhodnotnějších částí měst, zahájení a další rozvíjení jejich systematické a kontinuální regenerace. Cílem Programu regenerace MPR a MPZ České republiky je efektivní a účelné vynakládání finančních prostředků z veřejných rozpočtů a soukromých zdrojů a jejich kombinování tak, aby docházelo ke kvalifikovanému zlepšování vzhledu a stavebně-technického stavu památkově chráněných území ve městech a objektů v nich při dodržení všech zásad, stanovených požadavky státní památkové péče.

Městská památková zóna Hrádek nad Nisou byla ustanovena Vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 108/2003 Sb. *o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu* ze dne 1. dubna 2003, s účinností od 1. září 2003. Město si nechalo zpracovat elaborát Programu regenerace MPZ roku 2004, avšak k vlastní realizaci Programu se nepřipojilo. První krok ke změně představovalo zpracování nového Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou na období let 2013–2022. Od roku 2014 pak Město Hrádek nad Nisou aktivně započalo s postupnou obnovou objektů na území zóny s finanční podporou z Programu.

Předkládaný elaborát je aktualizací shora uvedeného Programu pro období 2023–2027. Obsahuje kromě jiného pasportizaci všech objektů v MPZ s doporučeními k památkové rehabilitaci a mapové přílohy se stavebně historickým, architektonickým, urbanistickým, památkovým a stavebně-technickým vyhodnocením památkové zóny. Může tak sloužit nejen pro účely Programu regenerace, ale také jako podklad pro plánování a rozhodování orgánů samosprávy, státní správy a státní památkové péče.

ANALYTICKÁ ČÁST

1. Městská památková zóna a město v širších vztazích

1.1 Fyzicko-geografická sféra (geografie, geomorfologie, geologie a další vybrané prvky)

Město Hrádek nad Nisou se rozkládá v Hrádecké pánvi na Lužické Nise, v nadmořské výšce 255 m n. m. Jedná se o město hraniční, položené zhruba 1,5 km od státní hranice s Polskou republikou (Dolnoslezské vojvodství) a Spolkovou republikou Německo (Svobodný stát Sasko). Od krajského města Liberce se 103 tisíci obyvateli jej dělí vzdušnou čarou vzdálenost 17 km, od saské Žitavy se zhruba 26 tisíci obyvateli 3,5 km a od polské Bogatynie s přibližně 19 tisíci obyvateli 9 km. Město tak leží v hustě osídleném a urbanizovaném prostoru, který na polském území navíc intenzivně exploatován velkoplošnou povrchovou těžbou hnědého uhlí. Hranice dobývacího prostoru dolu Turów se nachází pouhé 4 km vzdušnou čarou od centra Hrádku nad Nisou a předpokládá se jeho rozšíření ještě blíže státní hranici. Důl je součástí rozsáhlého palivoenergetického komplexu, kdy uhlí je spalováno ve stejnojmenné desetiblokové elektrárně o mimořádném instalovaném výkonu 2 106 MW, vzdálené od Hrádku nad Nisou zhruba 9 km vzdušnou čarou. Zásoby uhlí jsou kalkulovány do roku 2043.

Z geomorfologického hlediska je Hrádek nad Nisou položen v blízkosti hranic dvou soustav, Krkonošsko-jesenické soustavy a České tabule, přičemž tato hranice zhruba kopíruje SZ–JV směr lužické poruchy a Ještědsko-kozákovského hřbetu. Ten se v prostoru Jítravského sedla stýká s celkem Lužických hor, jejichž severovýchodní výběžky vroubí Hrádeckou pánev, náležející do Žitavské pánve, právě v blízkosti Hrádku nad Nisou. Jižní a západní perimetr města tak tvoří Lužické (respektive na německém území Žitavské) hory, severozápadní perimetr se ve směru toku Lužické Nisy otevírá do německé části Žitavské pánve. Severovýchodní perimetr pak tvoří Turozsowska pánev (*Kotlina Turozsowska*). Směrem na východ pokračuje zvlněná Žitavská pánev, ukončená Libereckou kotlinou a za severu uzavřená Albrechtickouvrvchovinou, náležející do celku Jizerských hor. Albrechtická vrchovina svými nejzápadnějšími výběžky – Výhledy a Kamenným vrchem – sahá do vzdálenosti zhruba 4,5 km od Hrádku nad Nisou.

Geologicky je oblast Hrádecka formována především čtvrtohorním zaledněním, kdy kontinentální ledovec zaujímal celou severní část Žitavské pánve a Jítravským sedlem pronikl i do prostoru Ralské pahorkatiny. Díky tomu se v blízkosti Hrádku nad Nisou nacházejí bohaté uloženiny glacifluviálních písků, které jsou v současné době dobývány v pískovnách Václavice a Grabštejn, v minulosti v řadě menších pískoven na stavební a betonářský písek. Široké údolí Lužické Nisy je tvořeno fluviálními a deluviálními čtvrtohorními sedimenty, na kterých stojí Donín, Loučná i níže položená pravobřežní část

samotného Hrádku nad Nisou. Vlastní historické jádro severně od někdejšího mlýnského náhonu a celý SZ–SV perimetr území až ke státní hranici je budován pleistocénními sprašemi a sprašovými hlínami s lokálními uloženinami nadložních jíílů a miocénními uhelnými pánvemi v západní části oblasti (prostor Kristýna – Hartava). Eolické sprašové hlíny spolu s neogenními jíily byly od roku 1869 těženy v blízkosti centra v rozsáhlé cihelně severovýchodně od nádraží. Nejstarší geologický horizont tvoří předvariské zawidowské granodiority a zbřidličnatělé granitoidy (tzv. nízká rula), budující ostrožnu, na níž stojí hrad Grabštejn a rovněž tvoří oblast jižně od města až ke hřebeni nad Horním Sedlem. Zde je od turonských pískovců Lužických hor odděluje lužická porucha provázená pásmem břidlic jitravské skupiny. Kromě hornin krystalinika se jižně od Donína a Chotyně těžily neovulkanity: znělec a živcový čedič.

Výše uvedené geologické podmínky měly vliv na podobu tradičního stavitelství a stavebního fondu ve městě a v oblasti. Ze stavebního kamene se zde objevuje pískovec, rula i čedič, dostatek cihlářských zemin umožnil používání pálené střešní krytiny. Blízký lesní komplex Lužických hor (potenciální přirozená vegetace bikových a květnatých bučin, dubohabřin a lipových doubrav, v bližším okolí bikových jedlových doubrav) poskytoval dostatek dřeva na hrázděné, roubené a další dřevěné konstrukce zdejších staveb.

Dle typologie krajiny náleží bezprostřední okolí Hrádku nad Nisou svým reliéfem ke krajinám vrchovin Hercynica, dle osídlení ke krajinám vrcholně středověké kolonizace Hercynica (vlivem časného lužickosrbského osídlení, okolní oblast spadá až do pozdní středověké německé kolonizace). Využití krajiny je zemědělské, obklopené lesozemědělskou krajinou a lesní krajinou Lužických hor jihozápadně od Hrádku nad Nisou.

Zaměříme-li se na půdní typy, tak v Hrádku nad Nisou a jeho okolí převládají nivní půdy v nivě Lužické Nisy, provázené lokalitami zamokřených půd. Nejúrodnější a plošně nejrozsáhlejší je území severně od Lužické Nisy směrem ke státní hranici s Polskem s hnědozeměmi a luvizeměmi, na které navazuje segment oglejených půd otevřený zhruba ve směru Uhelná – Grabštejn, odkud pokračují půdy na pískách. V území jižně od Lužické Nisy směrem k hřebeni Lužických hor jsou výrazně zastoupeny kambizemě nižších poloh, provázené všemi výše uvedenými půdními typy.

Z hlediska lesního hospodaření leží Hrádek nad Nisou v přírodní lesní oblasti Lužické pahorkatiny, hraničící na jihu jednak s oblastí Jizerské hory a Ještěd s převahou buku a smrku, a dále s oblastí Lužické pískovcové vrchoviny opět s převahou buku a smrku.

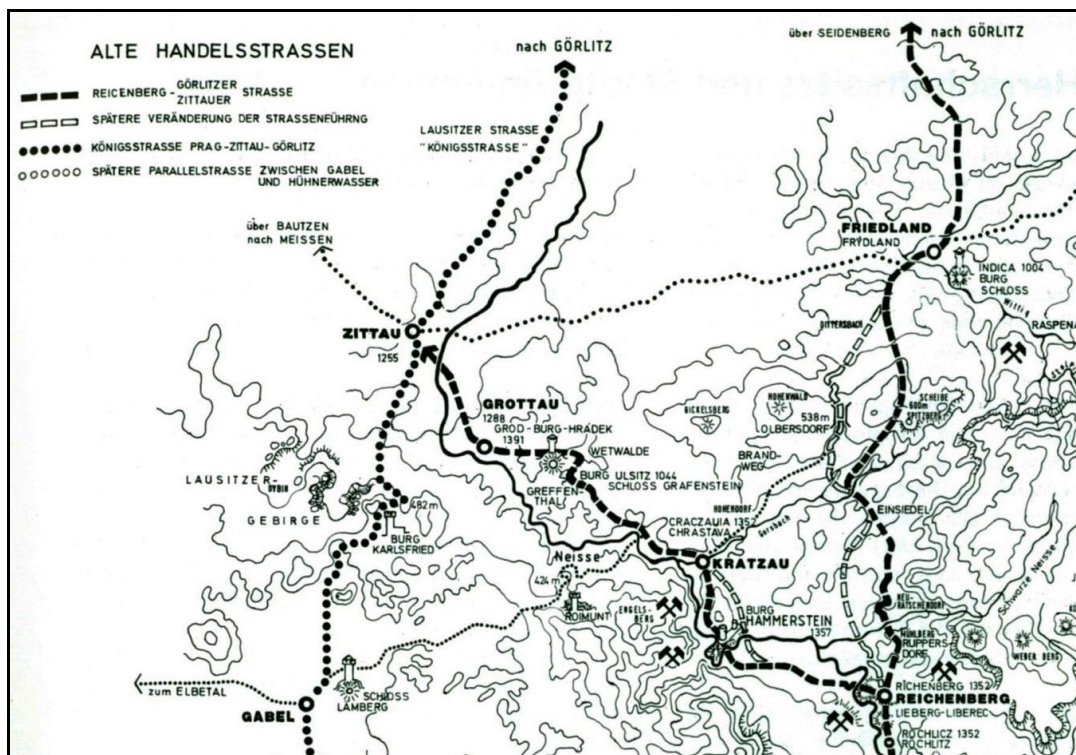
Správně je Hrádek nad Nisou součástí Libereckého kraje, okresu a zároveň obvodu obce s rozšířenou působností Liberec. Správní činnosti v obvodu působnosti vykonává Magistrát města Liberec. Sám

Hrádek nad Nisou pak tvoří obec s pověřeným obecním úřadem, do které kromě vlastní aglomerace (Hrádek nad Nisou, Loučná, Donín, Václavice, Uhelná, Oldřichov na Hranicích, Dolní Suchá, Horní a Dolní Sedlo) náležejí obce Chotyně a Rynoltice. Hrádek nad Nisou je od roku 1991 členem Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Spolu s městy Žitava a Bogatynia tvoří od roku 2001 Svazek měst Malý trojúhelník. Činnost Svazku se zaměřuje především na zlepšení silničního i železničního spojení mezi jednotlivými městy a jejich částmi, koordinovaný rozvoj průmyslových zón a všechny další formy individuální a kolektivní přeshraniční spolupráce. Hrádek nad Nisou je dále účasten činnosti mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko, založeného roku 2001.

1.2 Doprava a turistický ruch

1.2.1 Historický vývoj dopravního spojení sídla

Ve středověku probíhala v těsné blízkosti města významná obchodní komunikace, Žitavská stezka, vedoucí z Žitavy do Prahy. Žitavsko v té době náleželo k Českému království a královské město Žitava představovala významný mezičlánek v obchodu s baltskými přístavy a severní Evropou.

Průběh středověkých obchodních cest v Ponisi

Cesta probíhala Žitavskými horami podél dnešní českoněmecké hranice – zde byl zbudován strážní hrad Karlsfried – a po překonání lesního komplexu přes Petrovice a Jablonné v Podještědí dále do vnitrozemí. Později se na ní napojila cesta vedoucím údolím Nisy od Liberce, spojující hrady Hamrštejn a Grabštejn a vedoucí dále přes Hrádek nad Nisou do Žitavy. Tato důležitá spojnice procházela již přímo městem, avšak její průběh na jeho území není zcela zřejmý: v Doníně překonala Lužickou Nisu, přešla na pravý břeh a buďto dnešními ulicemi Václavskou, Anglickou a Revoluční směřovala již v trase Žitavské ulice na Žitavu (a vyhnula se tak Hornímu náměstí), nebo procházela přes Dolní náměstí ulic 1. máje na Horní náměstí a hlubokým úvozem se stočila do Žitavské ulice, odkud pokračovala ve stejné trase. Po opuštění obtížně schůdného úseku Žitavské cesty údolím Weissbachu (*Weissbachthal*) přes Žitavské hory se spojení Žitavy s Prahou realizovalo již přes Hrádek nad Nisou. Schallerova Topografie z roku 1790 uvádí, že mezi lety 1685 až 1695 nechal Matyáš hrabě Trautmannsdorf vydlážit celý úsek z Hrádku nad Nisou na zemskou hranici. Část povrchu této komunikace byla odkryta při archeologickém výzkumu prováděném v letech 2009–2010 na Horním náměstí. Müllerova mapa Čech z roku 1720 zobrazuje zemskou cestu v této podobě: z hranice Žitavskou ulicí, k mostu přes Nisu v Doníně, a odtud přes Dolní a Horní Sedlo, Jítravu a Zdislavu do Osečné a dále na Prahu.

Müllerova mapa z r. 1720 – průběh zemské cesty z Žitavy přes Hrádek do Prahy

Významný kvalitativní posun představovala stavba říšské (též císařské či erární) silnice z Liberce do Žitavy, realizovaná mezi lety 1840–1846. Jedná se o dnešní silnici I/35J a I/35L v úseku Bílý Kostel nad Nisou – starý hraniční přechod (s výjimkou novodobého obchvatu). Přes vlastní město vedla Libereckou ulicí, na Horní náměstí a Žitavskou ulicí dále do Žitavy. Její průběh je velmi dobře patrný z map stabilního katastru z roku 1843.

Nesmírný význam pro rozvoj průmyslu a tím i města měla stavba železniční trati z Žitavy do Liberce. Trať vybudovala v letech 1855–1859 saská společnost *Zittau-Reichenberger Eisenbahngesellschaft* (ZREG) se sídlem v Žitavě. Jedna z prvních parostrojních železnic na našem území spojila prudkou industrializaci procházející Liberecko se Saskem, Pruskem a dalšími státy Německého spolku. Prostřednictvím Jihoseveroněmecké spojovací dráhy (která dorazila do Liberce v témže roce, též dráhy Pardubicko-liberecké) tak došlo k druhému propojení rakouské a saské železniční sítě (prvním byla Severní státní dráha vedoucí podél Labe). Hrádek nad Nisou tím získal železniční spojení s Vídní i Berlínem. Autorem projektu dráhy byl vrchní inženýr Saských královských státních drah Gustav Georg Rachel, který stavbu rovněž řídil. Autor původní výpravní budovy v Hrádku nad Nisou není znám, přestavba z let 1910–1911 byla realizována dle projektu Ing. Sauermana ze stavebního inspektorátu Saských drah v Žitavě. Provoz na trati zajišťovaly Saské královské státní dráhy (*Königlich Sächsische Staatseisenbahnen, K. Sächs. Sts. Eb.*). V roce 1905 byla dráha Saským královstvím zestátěna. Do majetku československého státu přešla až v roce 1945, do té doby byla exteritoriální německou železnicí. Cizí vlastník se projevil i v architektuře drážních budov, postavených ve stylu příznačném pro saské železnice, tzn. jako klasicistně komponované, s půlkruhovými záklenky dveřních a okenních otvorů s pískovcovými ostěněními. Taková byla před přestavbou i výpravní budova v Hrádku nad Nisou, což je dodnes dobře patrné. Typově byla shodná s výpravní budovou v Chrastavě, později také dostavovanou.

1.2.2 Současný stav dopravního spojení

V současné době je město napojeno železniční tratí č. 089 Liberec – Zittau – Rybníště na českou i německou železniční síť s intenzivním mezistátním osobním provozem, včetně přímého spojení s Drážďany. Hrádek nad Nisou je pohraniční přechodovou stanicí a 1,5 km od železniční stanice se nalézá železniční přechod do Spolkové republiky Německo, vedený peážním úsekem přes polské území. V rámci železniční sítě Libereckého kraje se jedná o trať s vyššími traťovými rychlostmi. V současné době je intenzivně projekčně připravována rekonstrukce trati v úseku Liberec – Hrádek nad Nisou včetně rekonstrukce hrádecké železniční stanice. Spojení s Německem však komplikuje

dlouhodobě havarijní stav trati na území Polska, kde je traťová rychlost omezena na pouhých 40 km/h.

Silniční spojení je zajištěno komunikací I. třídy I/35, vedenou v úseku Liberec – Bílý Kostel nad Nisou jako čtyřproudá rychlostní silnice a dále do Hrádku nad Nisou a na státní hranici jako silnice pro motorová vozidla v dvoupruhovém uspořádání (u Bílého Kostela nad Nisou se stoupacím pruhem). Tento, 7,6 km dlouhý úsek, byl do provozu koncem roku 2013. V letech 1998–2000 byl vybudován 3,4 km dlouhý obchvat silnice I/35 severně od města. Na starou silnici se napojuje na kruhovém objezdu u rekreačního areálu Kristýna. Odtud silnice pokračuje v původní trase na hraniční přechod do Polské republiky Hrádek nad Nisou/Porajów, po zhruba 1,5 km následovaném polsko-německým hraničním přechodem Zittau/Porajów. V červnu 2013 byl otevřen polský úsek mezistátní silnice napojený na severní obchvat, vedený přes Kopaczów a Sienawku na německé území s rozestavěným napojením na obchvat Žitavy (silnice B178) a dále na německou dálnici A3. Tím byl vytvořen předpoklad pro nové kapacitní přeshraniční spojení, otevřené i pro mezinárodní nákladní dopravu. Po zprovoznění nové silnice pro motorová vozidla Bílý Kostel nad Nisou – Hrádek nad Nisou vedené severně od dosavadní směrově a kapacitně zcela nevyhovující silnice z let 1840–1846, byla tato přeřazena jako silnice I/35J. Tím vzniklo ucelené nové silniční spojení Hrádku nad Nisou s tuzemskou, německou a polskou silniční sítí. Jeho význam pro další rozvoj Hrádku nad Nisou je zásadní. Územně plánovací dokumentace předpokládá v budoucnu přestavbu na čtyřpruhové uspořádání.

Městem neprochází žádná komunikace II. třídy. Ze silnic III. tříd zajišťuje spojení silnice III/2711 vedená po levém břehu Lužické Nisy přes Donín a Chotyni do Bílého Kostela, paralelně s komunikací I/35J. Z ní odbočuje v Doníně silnice III/2716 přes Dolní a Horní Sedlo do Rynoltic, zajišťující napojení Hrádku nad Nisou na silnici I/13 ve směru Česká Lípa a Děčín, a dále silnice III/2713 z Chotyně přes Dolní a Horní Suchou do Jitavského sedla, kde se napojuje rovněž na silnici I/13. Z Hrádku vycházející komunikace III/2719 a III/27110 do Oldřichova na Hranicích a pravobřežní komunikace do Chotyně jsou pouze místního významu.

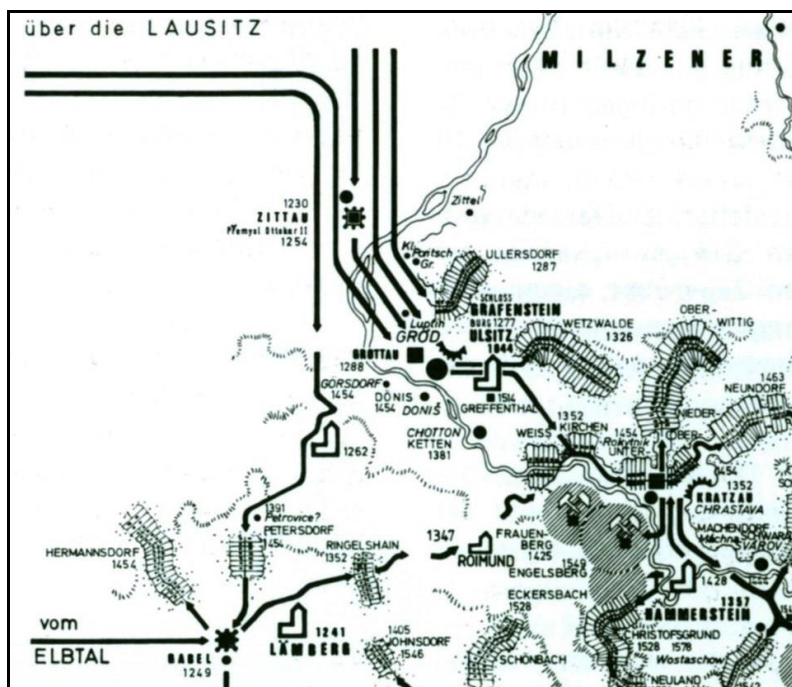
1.2.3 Atraktivita cestovního ruchu

Hrádek nad Nisou, region Hrádecka a v širším významu Trojzemí nabízí celou řadu atraktivních turistických cílů. Kromě vlastního města s památkovou zónou, jejíž nejvýznamnější součástí je areál kostela sv. Bartoloměje, je to především národní kulturní památka státní hrad Grabštejn, ležící jen 2 km od centra města. Roku 2021 jej navštívilo 11568 osob. Na německém území je velkým lákadlem

někdejší královské město Žitava se zachovalým středověkým jádrem a mimořádným množstvím památkově hodnotných objektů, dále turisticky využívaná oblast Žitavských hor s přírodním parkem (*Naturpark Zitauer Gebirge*), lázeňskými letovisky a ruinami kláštera Ojvín (Oybin), přístupná navíc ze Žitavy úzkorozchodnou železnicí s parním provozem. Žitavské hory jsou propojeny hustou sítí turistických i cykloturistických stezek s Lužickými horami na českém území. Hranice Chráněné krajinné oblasti Lužické hory sahají na jižní okraj intravilánu města. K dalším atraktivitám patří rekultivované povrchové doly, dnes zatopené a sloužící rekreaci – na české straně je to rekreační areál Kristýna, na německé pak Olbersdorfer See. K významným cílům nadregionálního významu patří také klášter Marienthal v údolí Lužické Nisy na německo-polské hranici. Stranou nelze ponechat ani neobyčejné bohatství lidové architektury na všech třech stranách hranic. Hrádecko je součástí tzv. *Umgebndelanda* – Krajiny podstávkových domů, území charakterizovaného použitím podstávkové konstrukce u objektů lidové architektury, jejíž fond je v této oblasti bohatý a hodnotný. Lze shrnout, že v oblasti turistického ruchu má Hrádek nad Nisou mimořádný potenciál, zejména díky velmi pestrému portfoliu přírodních, kulturních a rekreačních cílů, soustředěných na velmi malém území, vymezených okruhem kolem města o poloměru zhruba 6 km.

2. Nástin historického vývoje sídla

První písemná zmínka o Hrádku nad Nisou pochází z roku 1288 (*testis Henricus de Grat*), jeho původ je však nepochybně starší. Svědčí o tom jak časový horizont osídlení širší oblasti, tak etymologický výklad názvu sídliště (lužickosrbské *Gród*, z něho vzešlé německé *Grot* – poprvé 1352, *Groth*, roku 1454 *Grotha* a teprve roku 1720 *Krottau*, konečně roku 1757 pak *Grottau*). Dle tradice se nacházelo předpokládané, avšak dosud archeologicky nedoložené raně středověké lužickosrbské hradisko Gród na návrší 1,6 km východně od centra města v úzkém sedle nevýrazného hřbetu mezi Lužickou Nisou a Václavickým potokem. Někdy bývá lokalizováno do místa zatím jen nejistě archeologicky potvrzeného (roku 1928 údajně odkryto sklepení) pozdějšího hradu v místě zbouraných objektů tzv. Azylu čp. 65, 66 v ulici Generála Svobody. Hrad byl postaven z iniciativy Jindřicha z Donína před rokem 1391, kdy je sídlo poprvé zmiňováno v souvislosti s hradní kaplí (*capella in Grothcastro*). V té době byl však již hlavním centrem panství pánů z Donína nedaleký Grabštejn, vzniklý snad v poloze staršího lužickosrbského hradiska Olšice (Ulsitz).

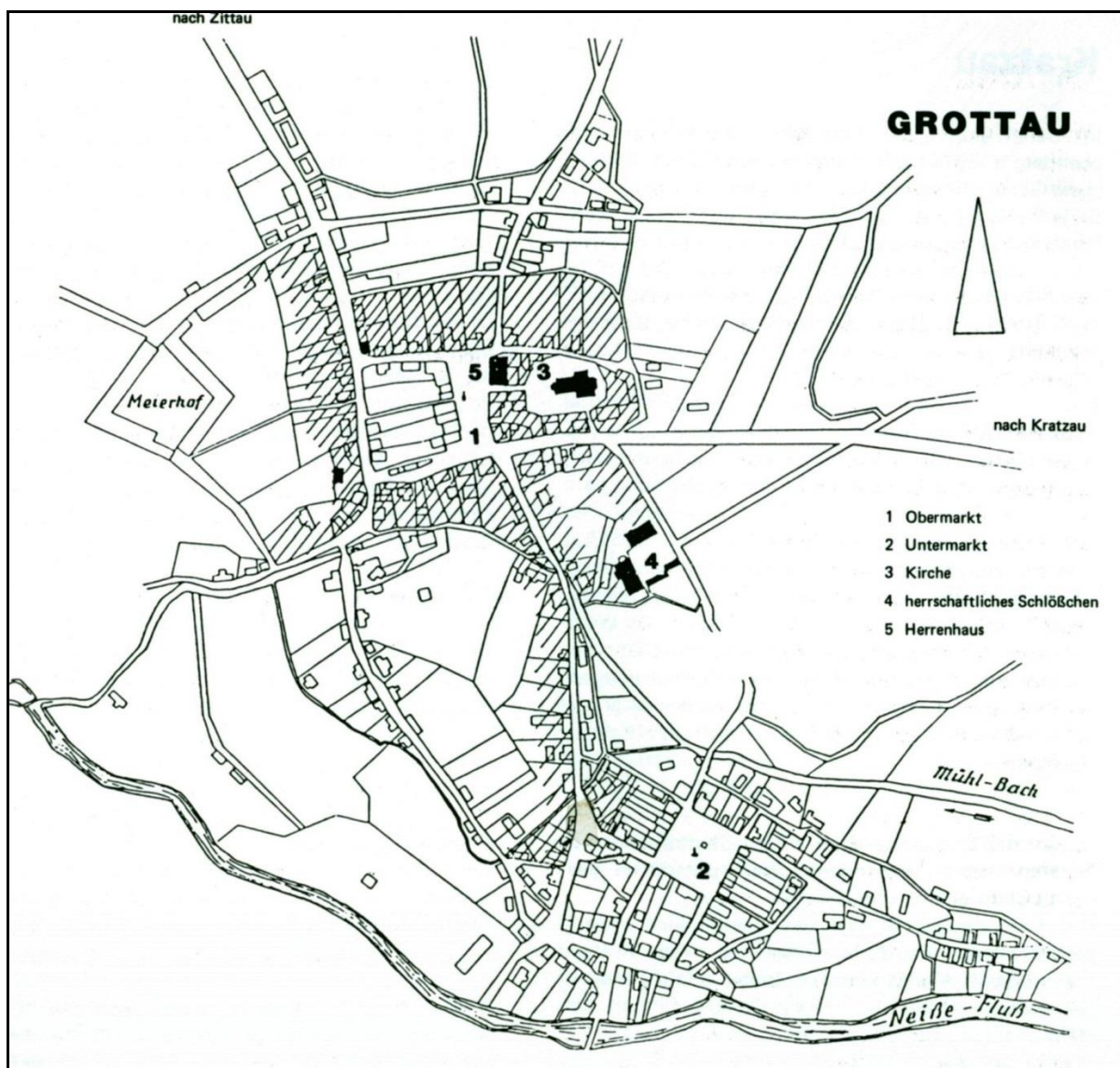
Vývoj osídlení oblasti mezi 13. – 16. stoletím.

Sředověký vývoj dnešního Hrádku není příliš jasný, ale velmi staré osídlení dnešního jádra města dokládá nejstarší datovaný archeologický nález z let 1219–1236 v podobě základových trámů polozemnice ve dvoře domu čp. 71 na Horním náměstí, objevený roku 2009. V roce 1352 je poprvé zmiňován farní kostel (vypálený roku 1424 spolu s městečkem husity, v místě dnešního kostela sv. Bartoloměje). Na panském sídle seděli po rozdělení panství roku 1549 Fridrich a Jaroslav z Donína, avšak ne na dlouho, někdy v raném novověku patrně došlo k jeho zániku. Uvádí se, že právě na jeho místě vznikla roku 1723 manufaktura na výrobu sukna, bavlněných látek, punčoch a kanafasového zboží, pozdější tzv. Azyl. Přímých dokladů o lokaci v místě někdejšího panského sídla však nemáme.

Rozvoj sídliště, zmiňovaného roku 1453 jako městečko (*das Stettlin Grath*), byl zásadně limitován polohou v okruhu mílového práva královské Žitavy. V literatuře bývá zmiňována existence jiného tržní lokace, městečka Grafenthal vysazeného snad právě proto přímo v podhradí Grabštejna (uváděné mezi roky 1514–1606, zaniknout mělo za třicetileté války). Relevantní existence takového místně významného raně novověkého založení, přejímající předpokládanou tržní funkci Hrádku, však není doložena archeologickým výzkumem ani odpovídajícím odrazem v písemných pramenech. Roku 1562 zakupuje od Donínů zadlužené panství Grabštejn spolu s městečkem císařský vicekancléř a rada dr. Jiří Mehl ze Střelic. Ten kolem roku 1569 založil západně od Hrádku hospodářský dvůr, dobře patrný na mapě stabilního katastru z roku 1843. Barokně přestavěný areál byl zbourán v roce 2012. Nová

vrchnost zároveň renesančně obnovila vypálený kostel. Roku 1581 udělil císař Rudolf II. městu tržní (dva výroční trhy) a znakové privilegium s atributem z rodového znaku Mehlů ze Střelic, heraldickou lilii.

Pražský mír z roku 1635 a s ním spojené odstoupení Horní a Dolní Lužice včetně Žitavy saskému kurfiřtu Janu Jiřímu znamenal pro Země Koruny české nepochybně ztrátu, avšak pro městečko Hrádek živořící ve stínu mocného souseda výraznou hospodářskou vzpruhu. Jejím projevem se v roce 1689 stalo vysazení Dolního (též Nového) města jižně od středověké lokace.

Hrádek nad Nisou po založení Nového města

Jádro sídliště vyměřené na přísně ortogonálním půdorysu po způsobu renesančních horních měst (Krušnohoří, Nové Město pod Smrkem, Jiřetín pod Jedlovou, jen zárodečně Andělská Hora) představovalo dnešní Dolní náměstí. Rozšířením města způsobený výrazný nárůst počtu domů je

zjevný při srovnání údajů z Berní ruly z roku 1654, kdy je v Hrádku uváděno 34 stavení, z toho 9 pustých, a z Tereziánského katastru k roku 1757, kdy je ve městě zaznamenáno 130 domů. Dozvídáme se, že ve městě v té době působí 6 ševců, 11 tkalců, 7 řezníků, 1 soukeník, 8 pekařů, 4 tesaři, 3 kováři, 1 mydlář, 2 bednáři, 5 krejčů, 1 jirchář, 2 koláři, 1 kameník, 4 obchodníci moukou, 1 řemenář, 1 zámečník a 2 truhláři. Příznávací fassé z roku 1713 pak ještě uvádí 18 nádeníků, 6 tkalců, 2 řezníky, 1 pekaře, 4 tesaře, 1 krejčího, 1 koláře, 2 mlynáře, 2 posly, 1 panského obročního písaře, 1 hrnčíře, 1 výběřčího cla, 1 zedníka a 1 sládka. Zároveň však katastr uvádí, že „životní podmínky jsou zde ubohé, většina obyvatel se přiživuje žebrotou, obchod se Saskem pro chudobu tamních obyvatel také nic nepomáhá“. O nějaké výrazné prosperitě tak nemůže být i přes nárůst počtu domů i obyvatel – stabilní katastr z roku 1843 uvádí 248 stavení a v nich 1 527 obyvatel – ani řeči. Na druhé straně nelze pominout, že většina pozdně barokního, respektive klasicistního stavebního fondu tvořící památkově nejhodnotnější vrstvu dnešního Hrádku vznikla právě v tomto období.

Od roku 1704 mělo městečko novou vrchnost: panství Grabštejn zakoupil od Jana Josefa hraběte z Trauttmansdorfu Jan Václav hrabě Gallas, držitel sousedících panství Frýdlant a Liberec, a rozšířil tak své severočeské dominium. Od roku 1757 drželi rozsáhlé dominium Clam-Gallasové. Základní představu o Hrádku nad Nisou a okolních obcích v první polovině 19. století nám dávají údaje z Topografie Johanna Georga Sommera z roku 1834: 1 473 Hrádečanů žilo ve 235 domech. Stála tu škola, vrchnostenský dům s hospodou (dnešní budova městského úřadu čp. 73), tzv. *Fabriksgebäude*, t. č. sloužící jako domov úředníků (dnešní tzv. Azyl čp. 65–67), hospodářský vrchnostenský dvůr s ovčínem, vodní obilní mlýn se šesti mlýnskými složenými a pilou (pozdější Benar), bělidlo a celní úřad. Převažujícím zdrojem obživy zdejšího obyvatelstva bylo tkalcovství a výroba kartounu (tj. potiskovaných bavlněných taknin).

Donín (Dönis) obývalo 608 obyvatel v 98 domech, Loučná (Görsdorf/Gerstorf) čítala 70 domů s 464 obyvateli, na 7 důlních polích horního díla se tu dobýval lignit. Spojení s pravobřežním Hrádkem přes Lužickou Nisu zajišťoval jeden most. Zásadní impuls dalšího rozvoje města však přináší až modernizační proces 19. století a jeho hlavní hybatel – industrializace.

Výřez Hrádecka z mapy clam-gallasovského dominia z roku 1812 (SOA Litoměřice, pobočka Děčín)

Příhodné podmínky pro industrializaci v Hrádku nad Nisou připravilo pozvolné urbanistické propojení se sousedními vesnicemi na levém břehu Lužické Nisy – Loučnou a zejména východněji ležícím Donínem, ke kterému docházelo od počátku 19. století. Právě v této oblasti vznikaly díky dostupné vodní síle první továrny. Další předpoklad – dobré dopravní spojení – naplnila stavba říšské silnice Liberec – Žitava dokončené roku 1846 a především zprovoznění železniční trati v téže relaci roku 1859. V místě panského sídla založil roku 1723 panský správce Johanny Emerencie hraběnky Gallasové Elias Ketzler textilní manufakturu, jednu z nejstarších v Čechách. Od roku 1812 se v objektech vyráběly džbánky, lahve a stáčela minerální voda z Lázní Libverda. Přímo na jižním okraji jádra města stál vodní obilní mlýn s pilou čp. 139, který již roku 1836 prošel konverzí na textilní výrobu. Později zde vznikla přádelna, nitárna a barevna F. A. Hiebsch, v letech 1899 a 1907 rozšířená (pozdější Benar). Dnes je tento areál připravována na rozsáhlou konverzi.

Ve druhé polovině 19. století začaly v Hrádku vyrůstat další textilní továrny, často se saským nebo říšskoněmeckým kapitálem. Roku 1866 zahájila výrobu mechanická tkalcovna a šlichtovna Siegmund

Goldschmied v dnešní Legionářské ulici, v roce 1899 mechanická šlichtovna, niťárna, barvírna a tkalcovna Georga Elstera v ulici Lidické na pomezí Hrádku a Loučné. Roku 1879 prodal Silvius Rosenbach menší barevnu v Tovární ulici firmě Budde und Müller ze Severního Porýní-Vestfálska, jejíž majitelé podnik rozšířili a později spojili s barevnou Gustava Schnabela v Doníně. V té době firma již působila pod jménem někdejšího podílníka Hermanna Müllera, který z obou závodů vybudoval barevny a úpravny příže. Severně od centra města ve Větrné ulici vznikla roku 1909 tkalcovna gumových stuh Wolf, Rübelernd Co., navazující na výrobu v objektech někdejší strojírný Adolfa Müllera, provozovanou od roku 1885. V jejím sousedství stála mechanická tkalcovna hedvábí Bratří Sommerů.

Na severním předměstí vyrostla roku 1890 jedna z prvních továren na výrobu pryžových výrobků z kaučuku v Rakousku-Uhersku. Závod saských podnikatelů Hurlinga a Hammena po dvou letech zakoupila akciová společnost Berlínsko-frankfurtských továren na gumové zboží, která zde vyráběla těsnění, gumové pásy, hadice nebo pláště do jízdních kol. Od roku 1950 pokračuje výroba gumového zboží pod značkou Vulkan.

Vila v areálu závodu Franze Leitenbergera v Hrádku nad Nisou-Loučné, stav r. 2013

Obytný dům při textilní továrně Franze Leitenbergera v Hrádku nad Nisou-Loučné, stav r. 2013

Největší hrádecký průmyslový podnik však začal vznikat roku 1868 v Loučné, kde Friedrich Franz Josef Leitenberger nechal vybudovat přádelnu a tkalcovnu, rozšířenou roku 1878. Mezi léty 1905–1932 působila pod názvem Cosmanos AG. V tomto období došlo k významnému rozšíření areálu, pracovalo zde přes 1 500 zaměstnanců. Roku 1932 byla výroba zastavena a obnovena až koncem 30. let s novou náplní v podobě zbrojní výroby za masivního využití otrocké práce zajatců a vězňů. Roku 1945 strojní vybavení odvezla jako válečnou kořist Rudá armáda, strojírenská výroba však byla v následujících letech obnovena. Ve druhé polovině 20. století se v Loučné vyráběly díly do nákladních automobilů a strojů, s pozdější specializací na součásti převodovek a ventily, od roku 1973 pod značkou Praga.

Od počátku 19. století až do roku 1968 se v Loučné při saské hranici těžil lignit (mj. zatopený povrchový důl, dnes rekreační areál Kristýna), těžba však na rozdíl od vydatnějších a kvalitnějších ložisek v Sasku nenabyla většího rozsahu.

Typické prorůstání straší zástavby venkovského charakteru (okapově orientované domy v pravé a levé části snímku) historizující městskou zástavbou (dům čp. 261). Ulice 1. máje roku 1909.

S rozvojem průmyslu je neoddělitelně spjaté výrazné rozšíření obytných částí města, vrcholící na přelomu 19. a 20. století. Nová výstavba se rozvíjela všemi směry od historického jádra, nejvýrazněji vilovou zástavbou severovýchodním směrem k nádraží a severně od hospodářského dvora. K zahušťování zástavby a neoslohovým přestavbám docházelo i v prostoru Horního a Dolního města, mezi nimi a v obou dosud samostatných, avšak s městem srostlých obcích – Loučné a Doníně. Vznikají nové církevní a školní stavby: luteránský kostel z let 1900–1901 v Lutherově ulici, ke školní budově ve Školní ulici z roku 1887 přibyla roku 1925 novostavba české menšinové školy v Komenského ulici.

V Hrádku nad Nisou vznikají v době počínající meziválečné konjunktury i stavby svou kvalitou přesahující regionální rámec: patří k nim novoklasicistní vila ředitele zdejší textilní továrny Hermanna Schuberta z roku 1924, navržená renomovanou architektonickou kanceláří Lossow&Kühne.

Tzv. Schubertova vila čp. 471 z roku 1924 ve Václavské ulici, po nákladné a vzorové obnově komunitní centrum. Robustní vila završená mansardovou střešou mísí těžké barokizující formy s novoklasicismem, oblíbeným v období mezi světovými válkami, stav k r. 2022.

Roku 1930 tak má samotný Hrádek 539 domů s 4 201 obyvateli (3 131 Němci, 556 Čechy, 328 cizinci – převážně říšskými Němci – a 1 Židem), Donín 311 domů s 2 131 obyvateli (1 853 Němci, 184 Čechy, 93 cizinci a 1 Židem) a Loučná 285 domů s 2 058 obyvateli (1 718 Němci, 258 Čechy a 82 cizinci). V celé aglomeraci tak žilo 8 390 obyvatel (z toho necelých 12 % Čechů) a stálo tu 1 135 domů.

V letech 1938–1945 se Hrádek nad Nisou stal v rámci Sudetské župy součástí Německé říše. V té době přešla většina zdejších průmyslových podniků na válečnou nebo přímo zbrojní výrobu. Vyrůstlo tu značné množství zajateckých táborů pro totálně nasazené, pracovníky z východní Evropy a válečné zajatce, pracující pro podniky AEG, Gummiwerke (pozdější Vulkan), pro samotné město Hrádek a zejména pro největšího „zaměstnavatele“, závod Spreewerku (někdejší Cosmanos) v Loučné. V něm se vyráběly střelné zbraně, především pistole P38, ale také díly pro bombardéry. Tento podnik disponoval také největším lágrem, budovaným od roku 1942 v prostoru někdejších lignitových těžebních polí mezi továrnou a Hartavou.

Po osvobození došlo k vysídlení německého obyvatelstva a postupnému dosídlování – nikdy se však nepodařilo dosáhnout předválečného počtu obyvatel. K tomu přispěla periferní poloha města, výrazně posílená uzavřením státních hranic a novým vytyčením německo-polské hranice na Odře a Nise. Mezinárodněpolitické konsekvence „posunu“ Polska na západ do „znovuzískaných území“ způsobily desítky let trvajícím přísný hraniční režim nejen mezi sovětskou okupační zónou, pozdější Německou demokratickou republikou, a lidovým Polskem, ale také mezi Československem a oběma sousedy. Silniční přechod do Žitavy – nyní přes polské území – byl zrušen a železniční mezinárodní provoz, obnovený až roku 1951, vděčil za své zachování jen peážnímu charakteru trati, nutné pro vnitrostátní dopravu Československých drah v relaci Liberec – Varnsdorf. Výstup a nástup cestujících do peážních vlaků v Žitavě byl však povolen až v roce 1982. Je jasné, že výše uvedené okolnosti se negativně promítly do rozvoje města, a způsobily určitou stagnaci. Předpokladem pro další etapu rozvoje v 70. – 80. letech 20. století se stala zachovaná a dále rozvíjená průmyslová výroba, kdy vedle tradičního textilního průmyslu získávalo stále výraznější pozici gumárenství (závod Vulkan) a zejména strojírenství, navazující na válečnou zbrojní výrobu. Největším podnikem se tak stal n. p. Praga v Loučné. Od 70. let tak nastává rozvoj výstavby bytů a občanské vybavenosti. Samotného historického jádra města se nová výstavba dotkla naštěstí jen okrajově v podobě malého obytného souboru z 80. let v Žitavské ulici a relativně neutrálních staveb nákupních středisek v ulici Anglické a Liberecké. Z hlediska urbanismu celého města představoval výraznější zásah obytný soubor Liberecká s několika deskovými a bodovými panelovými domy, ten je však již situován mimo historický intravilán. Podstatně negativnějším jevem se stalo zanedbávání údržby a řada degradujících utilitárních úprav historického domovního fondu a parteru města, do značné míry zjevných i dnes.

Vývoj po roce 1989 vykazuje značně rozporuplné rysy, avšak s odstupem více než dvaceti let lze konstatovat, že pro samotné město Hrádek nad Nisou výrazně převažují pozitiva. Mimořádně důležitým impulsem pro další rozvoj se stalo otevření silničního hraničního přechodu na polské území (Hrádek n. N./Porajów) a dále do Žitavy roku 1993, a také otevření turistického hraničního přechodu pro pěší a cyklisty přímo do Spolkové republiky Německo roku 1991 (Hrádek n. N./Hartau). S jistým zpožděním započala postupná obnova domovního fondu a infrastruktury města, která zejména v posledním desetiletí získala díky dotačním programům Evropské unie značnou dynamiku (výstavba severního a jižního silničního obchvatu, investice do cyklostezek, turistického areálu Kristýna, školních a sportovních zařízení, rekonstrukce vozovek a chodníků na území města, regenerace povrchů komunikací v historickém jádru, výstavba dopravního terminálu a čističky odpadní vod aj.) Radikální a pro město velmi citelný útlum průmyslové a zemědělské výroby v 90. letech přinesl výrazný nárůst nezaměstnanosti, jen z části kompenzovaný pracovními příležitostmi v sektoru služeb, které se rozvíjely v závislosti na německé klientele. Roku 2011 byla zřízena nová průmyslová zóna pro

lehkou výrobu severně od města u silničního obchvatu, která přinesla mnoho pracovních příležitosti pro obyvatele celého Trojzemí. Zóna se díky své výhodné poloze stále rozrůstá. V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie a od konce roku 2007 je součástí Schengenského prostoru, čímž se stala státní hranice volně přístupná a zároveň došlo k odstranění hraničních kontrol. Spolu s dokončením mezinárodního silničního spojení vyšší kategorie a kvalitním železničním spojením to představuje optimální podmínky pro další rozvoj města a celého Hrádecka.

3. Analýza dosavadního architektonického a urbanistického vývoje MPZ

Nejstarší podobu zástavby zprvu jen nevýznamného sídliště, doloženého archeologicky v letech 1219–1236 a písemnými prameny k roku 1288 neznáme, avšak mnohé napověděly výsledky záchranného archeologického výzkumu, prováděného v historickém jádru města mezi roky 2009–2010. Ve dvoře domu čp. 71 byly nalezeny pozůstatky základových trámů dřevěné stavby z první poloviny 13. století o půdorysných rozměrech 5,9 × 6,2 m, stejně jako pozůstatky několika polozemnic. Nejstarší vrstvu **středověké zástavby** vlastního města (pomineme-li srbské hradisko Gród) tak tvořily nevelké dřevěné sruby a polozemnice, které známe z archeologických lokalit i na ostatním území republiky. I s ohledem na polohu kostela, poprvé uváděného roku 1357, není důvod pochybovat o původní lokaci v prostoru dnešního Horního náměstí, kolem kterého se soustředila prvotní zástavba, pravděpodobně v návaznosti na starší osídlení. Nejpozději ve druhé polovině 14. století tu vyrůstá hrad, někdy lokalizovaný do prostoru dnešního tzv. Azylu. Nacházel by se tak vcelku logicky na okraji tehdejší zástavby v blízkosti kostelního areálu, přímých dokladů o poloze panského sídla však nemáme. Otevřenou otázkou zůstává, zda dnešní prostor Horního náměstí byl v době vnější kolonizace vymezen plánovitě, nebo vznikl živelně podél hlubokého úvozu cesty do Žitavy, vedoucím napříč náměstím ve směru JV – SZ a zasypaném až v roce 1749. Karel Kuča vyslovil hypotézu, že celý prostor mezi dnešní Revoluční ulicí a východní domovní frontou Horního náměstí byl velkoryse vyměřeným lokačním náměstím, čímž by se Hrádek řadil mezi formálně velmi vyspělé ortogonální středověké městské lokace. Z jihu a severu by jej ohraničovala Žitavská a Anglická ulice. Domnívá se, že „kompozičně provázaný vztah Žitavské cesty (která dle autora hypotézy procházela v trase Revoluční ulice), náměstí a kostela také nasvědčuje, že vznik kostela mohl bezprostředně souviset s lokací městečka, což by jí posouvalo před rok 1352.“ Domy v západní domovní frontě Horního náměstí by tak byly postaveny až později a neplánovaně, de facto uprostřed náměstí tak, jak bylo původně vyměřeno. Jako slabina této odvážné hypotézy se jeví fakt, že nenachází dostatečnou oporu v písemných ani archeologických pramenech a nutně nevyplývá ani z urbanistické situace.

Zárodečný útvar tržiště/náměstí mohl stejně tak vzniknout podél Žitavské cesty, která mohla vést z Donína i ulicí 1. máje přes Horní náměstí. Navíc z mapy I. vojenského mapování uskutečněného v polovině 18. století je patrné, že hlavní severojižní spojnice vedla přes náměstí, a domy v dnešní Revoluční ulici stály stranou této trasy.

I. vojenské mapování 1764-1768 a 1780-1783 (rektifikace)

Lze předpokládat, že náměstí bylo postupně obestavěno štitově orientovanými domy na hloubkových parcelách, v jejichž zadních částech se nacházely zahrady, louky a pole. Tato výchozí urbanistická situace je dobře patrná ještě na mapě stabilního katastru z roku 1843. Domy byly dřevěné, zpočátku přízemní a později patrové, s roubeným přízemím a hrázděným patrem, tak jak je obvyklé u dochovaných objektů lidové architektury v regionu. Jako pravděpodobný se jeví i výskyt podsíní. Přibližnou představu o starší zástavbě nám může dát torzo tzv. Valdštejnských domků v Liberci, postavených v první polovině 17. století. Je otázkou, zda rozložitější objekty dnešního Městského úřadu čp. 73 a hostince U Jelena čp. 109 nevznikly na místě několika starších štitově orientovaných domů, jak bylo v období barokní a klasicistní stavební aktivity obvyklé. Bohužel, s výjimkou domu čp. 71 nebyl u žádného objektu na náměstí proveden stavebněhistorický průzkum, a ke starší podobě a

vývoji zástavby náměstí tak nemůžeme říci nic určitého. V období raného novověku se patrně začaly objevovat první kamenné či cihelné stavby, resp. přestavby starší dřevěné zástavby.

Pro dnešní tvář Horního náměstí a navazujících ulic je určující pozdně barokní, respektive **klasicistní stavební fáze**. Jižní stranu náměstí jen volně vymezují solitérní objekty čp. 123 a 124, které mohou být novostavbami z konce 18. století. Severní stranu náměstí pak lemovaly dva již okapově orientované objekty (čp. 84 – dnes historizující novostavba pošty z konce 19. století s využitím sklepení původního domu, čp. 85 z roku 1785), a štítově orientovaný dům čp. 86 datovaný vročením na portálu rovněž do roku 1785. Nejsouvisleji je zastavěna západní strana náměstí, kde čtyři objekty (čp. 111, 114–115) zachovávají i v klasicistní podobě štítovou orientaci. Dům čp. 110 postavený na úzké parcele je stejně jako čp. 113 orientován okapově, navazuje na již zmíněný objekt zájezdního hostince čp. 109, jehož dnešní podoba pochází z přelomu 18. a 19. století.

Zástavba Horního náměstí počátkem 20. století – zprava domy čp. 110, 111, 113–115, před nimi sloup sv. Anny Samotřetí z r. 1714. Uprostřed domy čp. 123, 124 a 270, vlevo čp. 70–72.

Severovýchodní nároží Horního náměstí tvoří dům čp. 79 postavený na půdorysu písmene L patrně rovněž na konci 18. století. Konečně východní stranu náměstí vroubily tři samostatně stojící okapově orientované zděné objekty, z nichž nejnižněji ležící dům čp. 70 byl zcela přestavěn do historizující podoby na přelomu 19. a 20. století. Dům čp. 71 prošel výraznou klasicistní přestavbou v letech

1787–1788, ovšem s předpokládanými částmi barokního a renesančního zdiva v přízemí. Dominující panský dům čp. 73 byl klasicistně přestavěn roku 1797, přičemž jeho starší podoba není známa. Všechny výše uvedené domy jsou roku 1843 zaznamenány jako nespalné, doplněné nedochovanými spalnými objekty v místech dnešních domů čp. 72 a prodejny čp. 622. Výraznější podíl nespalné zástavby vykazovala dnešní ulice Liberecká (dochována klasicistní volně stojící fara čp. 76 a dům čp. 163, v první polovině 19. století doplněné dvojicí identických drobných domů čp. 250 a 251), dále ulice Žitavská a v menší míře ulice 1. máje a Anglická. Zbytek zástavby tvořily spalné objekty, buďto přízemní roubené nebo roubené s hrázděným patrem, s předpokládaným značným rozšířením podstávkové konstrukce. Jediným autentickým zástupcem této vrstvy zástavby na území památkové zóny zůstal dnes dům čp. 118. Ostatní objekty začaly zanikat již ve druhé polovině 19. století v souvislosti s další, **historizující etapou** stavebního vývoje města.

Její nejstarší horizont tvoří dům s bránou čp. 273 na křižovatce Anglické a Revoluční ulice, pocházející zhruba z 50. – 60. let 19. století. Typickými reprezentanty pozdějšího eklektického horizontu, jehož reflexi v Hrádku nad Nisou lze předpokládat v 70. letech 19. století, či spíše až v letech 1880–1910, jsou domy čp. 106 a 360 v Revoluční ulici, někdejší pošta čp. 84 na Horním náměstí, dům čp. 107 v Žitavské ulici a dvojice objektů čp. 372 a 377 v ulici Generála Svobody.

Revoluční ulice s historizujícími objekty čp. 106 (vpravo), 360 (vlevo), v pozadí s domy čp. 108 a vpravo 273.

Ukázku typizovaných školních budov stavěných v habsburské monarchii ve druhé polovině 19. století představuje rozložitý objekt školy čp. 325 z let 1886–1887 v severovýchodním rohu památkové zóny. Historizující znaky, zčásti setřené pozdějšími úpravami, nesou i domy čp. 121, 261 či 754. Secese se na území památkové zóny výrazněji projevuje pouze na domě čp. 211 v ulici Generála Svobody. Nejvýznamnější stavbou období historismu v Hrádku nad Nisou a jednou z jeho dominant je evangelický luteránský kostel na severním okraji městského jádra, postavený v novogotických formách prvky saské renesance roku 1900–1901, doplněný patrně o něco mladší barokizující modernistickou farou čp. 496.

Evangelická fara a kostel od architekta Johannese Vollmera z let 1900–1901

Z hodnotných staveb **meziválečného období** na území městské památkové zóny je třeba uvést tradicionalistický dům čp. 539 v Revoluční ulici a zejména pozoruhodný objekt bytového domu s prodejny čp. 523 na nároží Husovy a Lutherovy ulice. Pochází z přelomu 20. a 30. let a nalezneme na něm prvky expresionismu i art déco. Za zmínku stojí též pohledově exponovaná východní část objektu čp. 70 (někdejší samostatné čp. 95) z doby po roce 1925, zbylé dvě části původně samostatných čísel popisných náleží úpravou fasád neoslohové eklektické fázi.

Husova ulice s domem čp. 523, v pozadí pošta čp. 84. Foto z r. 1933.

Období **druhé poloviny 20. století** se na území MPZ projevilo především množstvím utilitárních přestaveb starších objektů (obzvláště odstrašující příklady představují domy čp. 125 a 227) a také demolicemi, přičemž na takto uvolněných místech vznikla nová zástavba. Asi nejvýraznější zásah v samotném jádru města představovala stavba nákupního střediska čp. 622/623 v Anglické ulici v první polovině 70. let, která však prostředí MPZ nijak zásadně nenarušila a dnes ji lze hodnotit jako relativně neutrální. Stejně tak přízemní odstupující prodejna čp. 643/644 na nároží ulic Liberecké a 1. Máje nepředstavuje zásadní urbanistický ani architektonický defekt. Nejviditelnějším a nejproblematičtějším zásahem tak zůstává obytná skupina čtyř čtyřpodlažních bytových domů čp. 624/640, 672 a 673 v Žitavské a Tiché ulici z první poloviny 80. let.

Doba **po roce 1989** je ve znamení jak celkových obnov vnějších plášťů některých objektů včetně cenného areálu kostela sv. Bartoloměje, tak jejich znehodnocování realizací kontaktních zateplovacích systémů, osazováním plastových výplní otvorů, nevhodnou barevností či naopak pokračující neúdržbou. Největším negativem tohoto období je nenalezení funkční náplně pro památkově hodnotný barokní areál tzv. Azylu a jeho postupné zchátrání, která v roce 2016 vyvrcholilo sejmutím památkové ochrany a následnou demolicí. Pozitivní je naopak obnova části areálu, domu čp. 67, přínos byl ovšem znehodnocen velmi diskutabilním výsledkem rekonstrukce. Vzniklé škody a nedostatky jsou však od roku 2020 odstraňovány památkovou rehabilitací. Z hlediska historického urbanismu kontroverzní, avšak v konečném důsledku neutrální je nová municipální výstavbu ve vnitroblocích domů čp. 70, 71 a 72 na Horním náměstí. Naopak ve výsledku jako nepřilíš zdařilou a zejména v podobě domu čp. 270 vyloženě rušivou je třeba hodnotit stavební aktivitu na západní straně ulice 1. máje (rádoby kontextuální přestavby, resp. novostavby domů čp. 270 a 239).

Novou řadovou zástavbu v ulici Starý Dvůr, dotýkající se západní hranice památkové zóny, nelze označit jinak než jako architektonickou perverzi. Bohužel v téže ulici, již na území MPZ, vyrostl v rozporu s právními předpisy objekt čp. 835–837, který za úrovní nové sousední zástavby nezaostává. Naopak jednoznačně pozitivní výsledek poslední dekády představuje rehabilitace povrchů komunikací v MPZ s částečným návratem ke kamenné dlažbě, doprovázená rekonstrukcemi inženýrských sítí a veřejného osvětlení. Roku 2004 byla na území historického jádra Hrádku nad Nisou vyhlášena městská památková zóna. Po roce 2014 započala cílená systematická obnova kulturních památek ve vlastnictví města Hrádek nad Nisou a římskokatolické církve, z nichž zaslouží uvést zejména restaurování mimořádně hodnotného a rozsáhlého souboru kamenné plastiky v areálu kostela sv. Bartoloměje, realizované v letech 2017–2019. Mezi roky 2008–2019 pak v sousedství kostelního areálu vyrostla nenápadná, avšak pro památkovou zónu významná a architektonicky zdařilá novostavba městské knihovny.

Nejpozději v první polovině 19. století je fixována nynější uliční síť a parcelace historického jádra, dochovaná bez výraznějších zásahů do současnosti. Situace zachycená mapou stabilního katastru z roku 1843 má v základních rysech nepochybně podstatně straší původ. **Pět určujících historických urbanistických okrsků** tvoří:

- 1) kostelní areál se hřbitovem včetně fary a farské zahrady s hospodářským zázemím,
- 2) prostor Horního náměstí včetně zadních částí parcel jednotlivých domů,
- 3) barokní areál tzv. Azylu, původně osově komponovaný na silnici od Grabštejna a vzniklý snad na místě staršího panského sídla (částečně zbořeno r. 2006),
- 4) hospodářský dvůr západně od města renesančního původu (zbořeno r. 2012),
- 5) areál vodního obilního mlýna (později textilní továrny) s mlýnským náhonem, tvořícím jižní hranici historického jádra (zcela přestavěno).

Na sklonku 17. století se k výše uvedeným přiřadil šestý urbanistický okrsek v podobě nově vysazeného **Dolního města** rozvíjeného na ortogonální osnově. Přesto nelze v případě Hrádku nad Nisou hovořit důsledně o dvojměstí, protože Dolní město nikdy netvořilo plnohodnotný pendant s vlastním hospodářským, správním, společenským a církevním zázemím, pouze se přičlenilo k již existující struktuře pěti okrsků starého města, které si nadále uchovalo svůj význam.

Výřez z mapy II. vojenského mapování z let 1836–1852 názorně zobrazuje urbanistickou situaci obou historických částí Hrádku nad Nisou (Horního a Dolního města) ve vztahu k Donínu a Loučné, jakož i hlavní dopravní trasy. Zprava zakreslena říšská silnice, překřížená později dokreslenou železniční tratí.

Z hlediska komunikací byl vždy určující tranzitní osou směr S – J, resp. SZ – JV (přechod přes Lužickou Nisu → Žitava, tj. ulice Žitavská, Revoluční, Václavská, příp. Žitavská – Horní náměstí – 1. Máje – Dolní náměstí). Tento hlavní směr byl v 1. polovině 19. století výrazně modifikován stavbou říšské silnice z Liberce do Žitavy; tehdy vzniká dnešní ulice Liberecká. Hlavní tranzitní trasa se tak v prostoru Horního náměstí prudce lomila od východu k severu. Doplňující suburbánní komunikace vybíhající z původní lokace směřovaly do Oldřichova na Hranicích, na Grabštejn, do Loučné, Donína a dalších směrů.

4. Analýza sociodemografických a ekonomických ukazatelů sídla

4.1 Populace

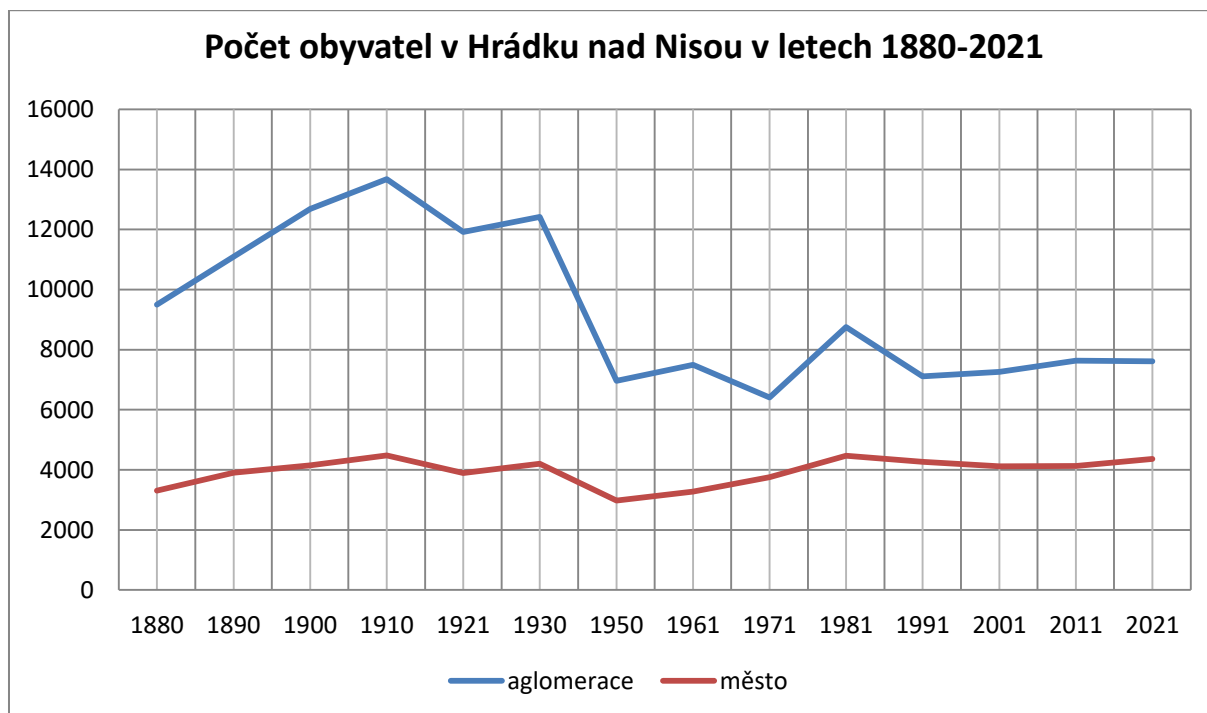
Demografický vývoj města v uplynulých 130 letech je zřejmý z připojených tabulek a grafů. Ty jsou rozděleny na vlastní město, tj. historický katastr Hrádku nad Nisou (Horního a Dolního města) a celou aglomeraci v rozsahu území, které dnes spravuje Město Hrádek nad Nisou (tj. včetně Donína, Loučné, Oldřichova na Hranicích, Dolního Sedla, Dolní a Horní Suché, Václavic a Uhelné).

Z hlediska vývoje počtu obyvatel Hrádek nad Nisou nijak výrazně nevybočuje z demografických charakteristik ostatních srovnatelných sídel v regionu. Nejvyššího počtu obyvatel tak dosahuje na přelomu 19. a 20. století v době kulminující industrializace oblasti, kdy ve vlastním městě žije 4 477 obyvatel a v celé aglomeraci 13 681 osob. Vysokých stavů dosahuje obyvatelstvo i roku 1930, po kterém přicházejí výrazné výkyvy způsobené II. světovou válkou a souvisejícími událostmi (odchod většiny Čechů do vnitrozemí v roce 1938, odvody německého obyvatelstva na bojiště, příchod značného množství říšských Němců a zejména válečných zajatců, pracovníků z východní Evropy a totálně nasazených do zdejších průmyslových závodů). Tyto události jsou po skončení války završeny odsunem Němců, což v důsledku znamená pokles obyvatelstva zhruba na polovinu, jak dokládá srovnání údajů z let 1930 a 1950. Úbytek obyvatelstva se přirozeně podstatně více dotkl venkovských obcí, tj. celé aglomerace. Nedostatečné dosídlení venkova bylo zapříčiněno řadou ekonomických vlivů a změn v celé společnosti. Přesto lze v následujících desetiletích sledovat postupný nárůst počtu obyvatel, který získává dynamiku zejména v 70. letech. Roku 1981 je tak předstižen předválečný stav a téměř dosaženo maxima z počátku 20. století ve městě, v celé aglomeraci se však kvůli procesu vylidňování venkova předválečného stavu již dosáhnout nepodaří, což názorně ilustruje přiložený graf. Zajímavé je, že zatímco v samotném městě lze po roce 1989 sledovat setrvalou stagnaci v počtu obyvatel, tak pokračující suburbanizace okolí Hrádku nad Nisou projevující se masivní výstavbou rodinných domků přináší po poklesu v 80. letech mírný nárůst počtu obyvatel okolních obcí. V posledním desetiletí lze sledovat opětovný nárůst počtu obyvatel i v samotném Hrádku nad Nisou, což je u sídla obdobné velikosti v rámci okresu Liberec relativně ojedinělé.

Vývoj počtu obyvatel v letech 1880–2021 na katastru města a aglomerace

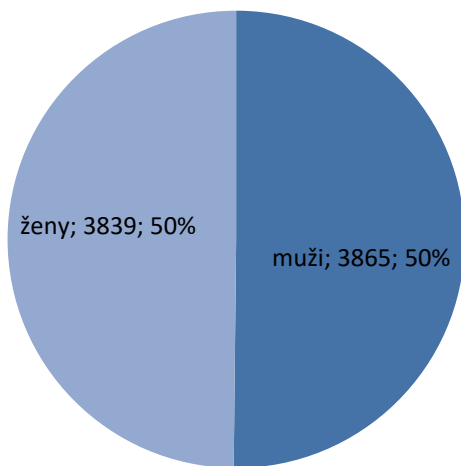
město													
1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1981	1991	2001	2011	2021
3 312	3 903	4 145	4 477	3 891	4 201	2 975	3 275	3 759	4 474	4 271	4 121	4 129	4 365

aglomerace													
1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1971	1981	1991	2001	2011	2021
9 502	11 094	12 689	13 681	11 920	12 421	6 960	7 492	6 410	8 757	7 114	7 261	7 633	7 611

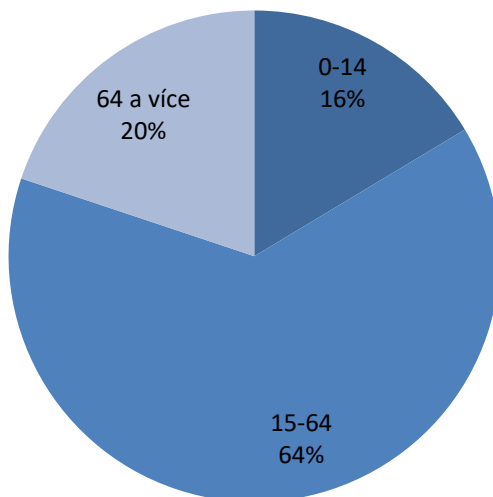
Oproti celostátním, krajským i okresním statistickým údajům zachycujícím mírnou převahu žen vykazuje Hrádek nad Nisou větší zastoupení mužské populace, která dokonce velmi mírně převažuje. Graf zachycuje stav v roce 2021.

Poměr pohlaví v populaci v roce 2021

Zaměříme-li se na věkovou strukturu obyvatelstva, tak naprostá většina se nachází v produktivním věku, tj. mezi 15 a 64 lety. Celkem se jedná o 4 911 obyvatel. Oproti roku 2011 již převažuje skupina v poproduktivním věku nad 65 let nad předproduktivní do 14 let, což však kopíruje negativní celostátní trend, patrný již při srovnání s údaji z let 1991 a 2001. Průměrný věk Hrádečana v roce 2021 je 41,9 let a setrvale roste (v roce 2011 činil 39,9 let, v roce 2003 pak 38,6 let).

Věková struktura obyvatelstva v r. 2021

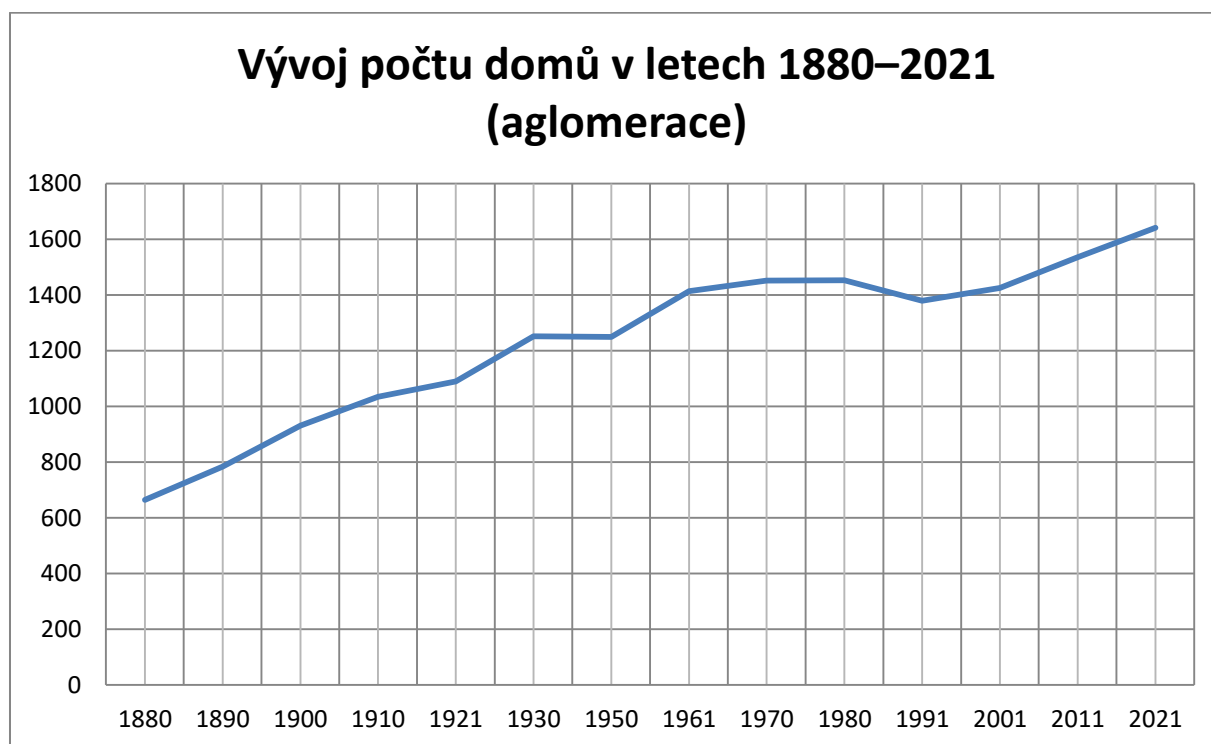

4.2 Socioekonomická sféra

4.2.1 Domovní fond

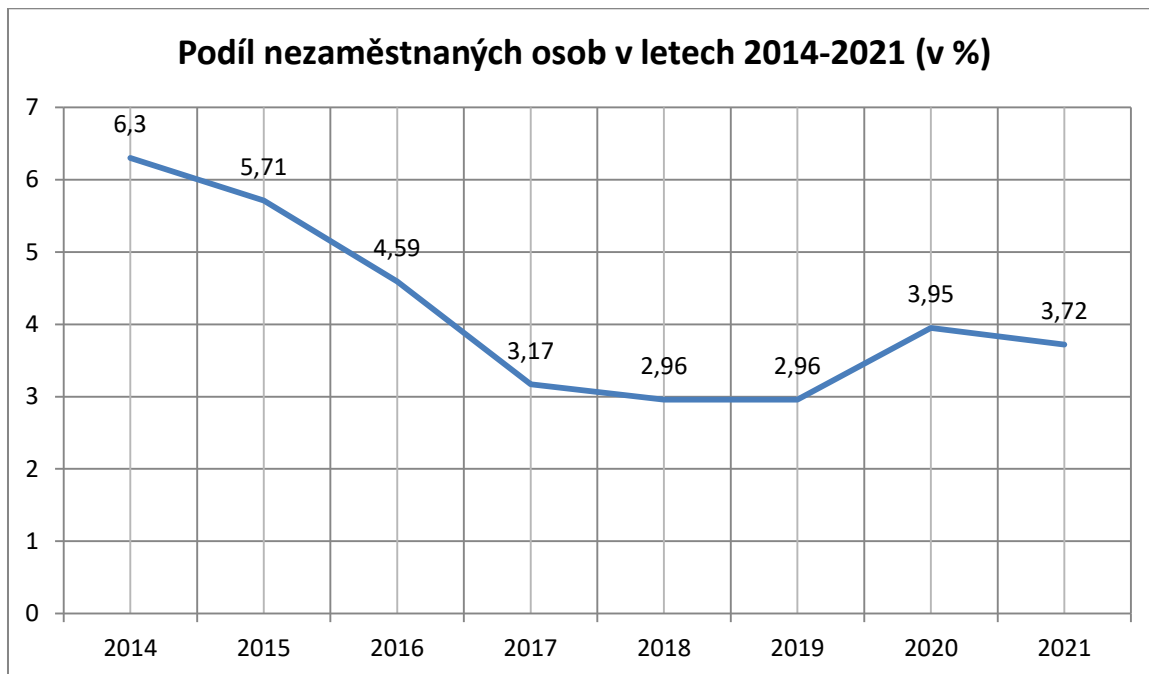
Pokud se týká počtu domů, stojí za povšimnutí jednak výrazné nárůsty jejich počtu v letech 1880–1930, kopírující růst počtu obyvatel, dále pak stagnace během Velké hospodářské krize a za II. světové války. Od roku 1950 pak dochází vlivem rozmachu rodinné a bytové výstavby k mírnému, avšak trvalému růstu. Výjimkou jsou osmdesátá léta 20. století, kdy se již projevilo chátrání domovního fondu a vysídlování venkova, ústící v četné demolice. Od roku 2001 dále pak odrážejí výše zmíněný proces suburbanizace s masivní výstavbou rodinných domků v posledních dvou dekadách.

Vývoj počtu domů v letech 1880–2021 (aglomerace)													
1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
664	784	931	1034	1090	1251	1249	1414	1452	1453	1379	1425	1535	1641

4.2.2 Ekonomická aktivita obyvatelstva, nezaměstnanost

Vývoj křivky nezaměstnanosti v období 2014–2021 je zřejmý z následujícího grafu. Podíl nezaměstnaných osob přesně odpovídá údaji za celý Liberecký kraj (v okrese Liberec činil podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu 3,83 %)

Ekonomické subjekty na území města

Podle Registru ekonomických subjektů je v Hrádku nad Nisou zaregistrováno k 31. prosinci 2021 celkem 1 792 subjektů. Z toho 1 419 činí fyzické osoby a 373 právnické osoby.

Ekonomické subjekty podle právní formy v roce 2021

Fyzické osoby	1 419
Z toho živnostníci	1 366
Z toho osoby podnikající dle jiných zákonů	53
Právnické osoby	373
Z toho obchodní společnosti	183

Ekonomické subjekty podle počtu pracovníků v roce 2021

Rozmezí	Počet
Bez zaměstnanců	594
1–9 (mikropodniky)	98
10–49 (malé podniky)	20
50–249 (střední podniky)	5
250 a více (velké podniky)	3

Ekonomické subjekty podle převažující činnosti

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	1 792	847
A Zemědělství, lesnictví, rybnářství	70	37
B-E Průmysl celkem	276	159
F Stavebnictví	364	201
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	328	115
H Doprava a skladování	46	27
I Ubytování, stravování a pohostinství	122	56
J Informační a komunikační činnosti	26	15
K Peněžnictví a pojišťovnictví	8	6
L Činnosti v oblasti nemovitostí	89	20
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	137	78
N Administrativní a podpůrné činnosti	31	15
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	4	1
P Vzdělávání	29	18
Q Zdravotní a sociální péče	13	10
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	51	10
S Ostatní činnosti	173	70
X nezařazeno	.	.

Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE v roce 2021

Zemědělství, rybnářství, lesnictví	70
Průmysl celkem	276
Stavebnictví	364
Služby	1057

Z výše uvedených tabulek vyplývá, že v Hrádku nad Nisou mezi právnickými osobami výrazně dominují osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění, které nemají dalších zaměstnanců. Druhá nejpočetnější je skupina nejmenších firem zaměstnávajících maximálně 9 osob. Ekonomické subjekty s více než 250 zaměstnanci zde působí pouze tři. Z hlediska odvětvové struktury převažuje sektor služeb a stavebnictví.

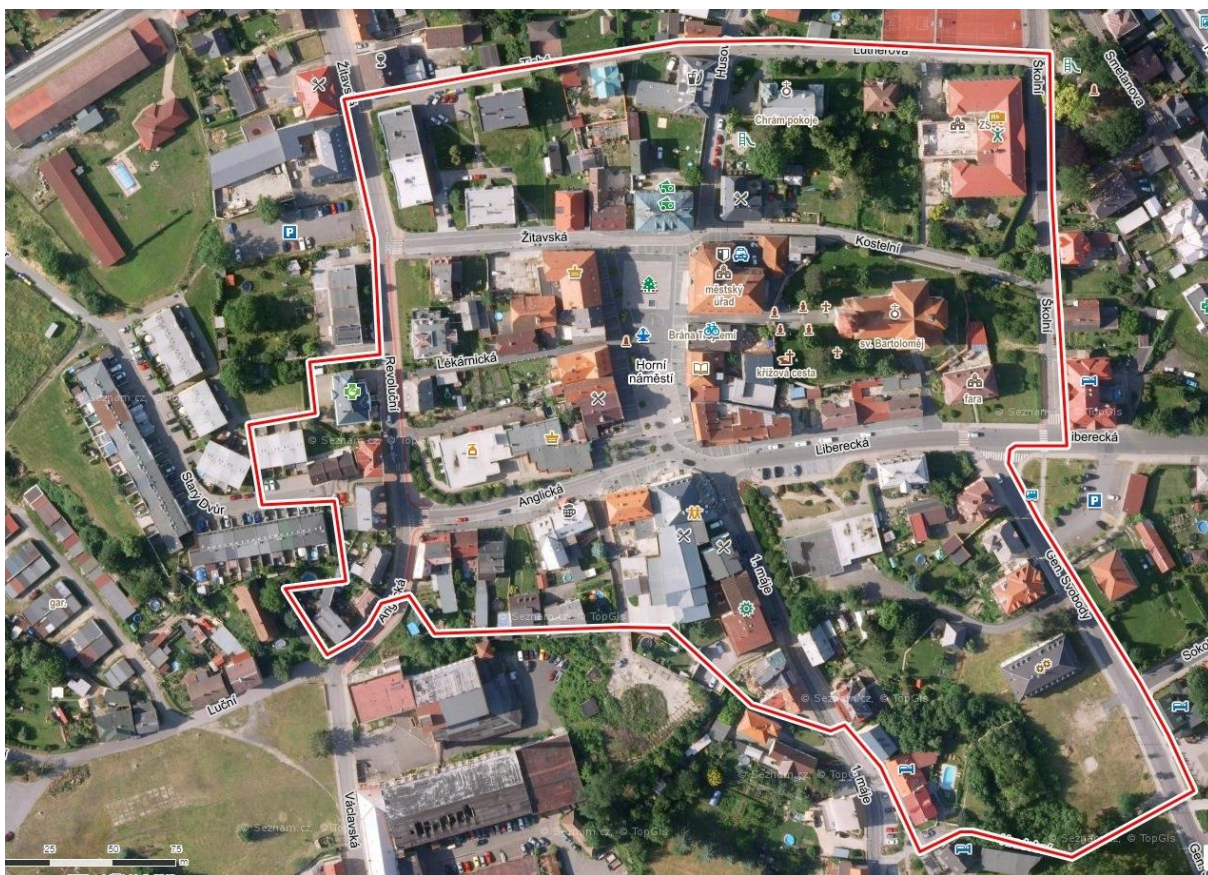
4.2.3 Občanská vybavenost a infrastruktura**Vybraná zařízení základní municipální vybavenosti**

Zařízení	Počet
Kultura	
Veřejná knihovna včetně poboček	1
Stálé kino	-
Muzeum	-
Galerie	-
Ostatní kulturní zařízení	4
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	2
Sakrální stavba	2
Hřbitov	4
Školství	

Mateřská škola	4
Základní škola	4
Střední škola	-
Základní umělecká škola	detašované pracoviště
Sociální oblast	
Dům s pečovatelskou službou	2
Domov důchodců	1
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	1
Sport	
Koupaliště a bazény (venkovní i krytý)	1
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	5
Tělocvičny vč. školních	5
Stadion otevřený	2
Ostatní zařízení pro tělovýchovu	4
Zdravotnictví	
Nemocnice	-
Detašované zařízení ambulantního zařízení	-
Detašované pracoviště nemocnice	-
Detašované pracoviště stř. záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci	1
Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	5
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	2
Samostatná ordinace praktického lékaře - stomatologa	3
Samostatná ordinace praktického lékaře – gynekologa	1
Samostatná ordinace lékaře specialisty	1
Lékárna	2

5. Charakteristika území MPZ

Městská památková zóna Hrádek nad Nisou byla vyhlášena vyhláškou MK ČR č. 108/2003 Sb. o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu ze dne 1. dubna 2003, která nabyla účinnosti **1. září 2003**. Patří tak nejmladším památkově chráněným územím v Libereckém kraji. Území zóny zahrnuje historické jádro města v nejužším slova smyslu, tj. bez Dolního města, de facto se jedná o Horní náměstí s přilehlými ulicemi, které z něj ortogonálně vybíhají (Kostelní, Husova, Žitavská, Lékárnická, Anglická, 1. máje, Liberecká) a příčně ústí do ulic, které tvoří hranici zóny (Školní, Lutherova, Tichá, Revoluční). Jižní hranice je vedena v trase někdejšího mlýnského náhonu a po překročení ulice 1. máje vede Hradební ulicí do ulice Generála Svobody, vybíhající z Liberecké ulice. Území zahrnuje kostelní areál s farou a také areál tzv. Azylu, zbouraného domu čp. 65, 66 a zrekonstruovaného domu čp. 67. Hranice zóny věrně kopírují rozsah historické zástavby, což je dobře patrné při srovnání mapy MPZ s mapou stabilního katastru z roku 1843 (viz přílohy).

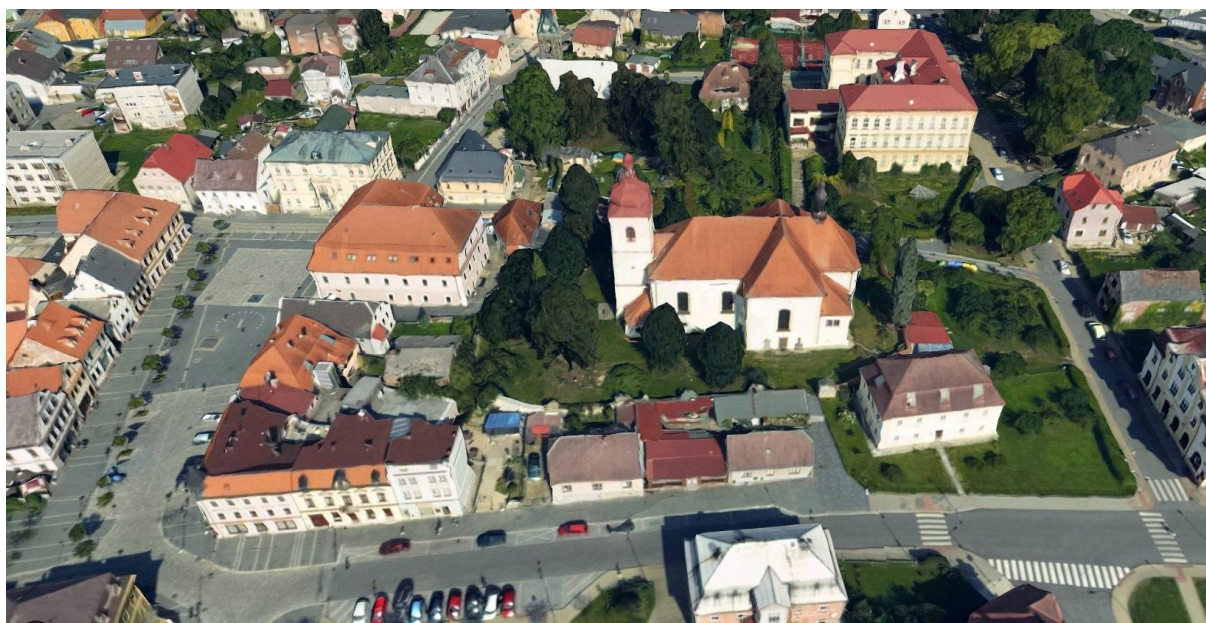
Ortofotomapa se zákresem hranic MPZ Hrádek nad Nisou

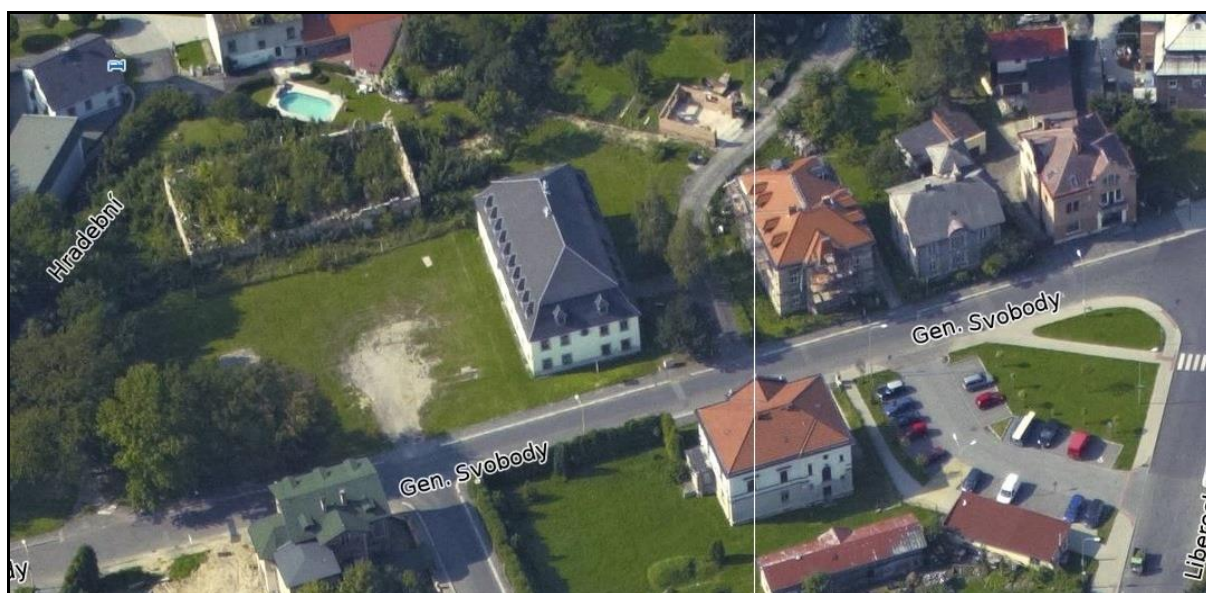
Letecký pohled na centrální část MPZ s Horním náměstím. Dole uprostřed věž kostela sv. Bartoloměje, vpravo od ní objekt Městského úřadu čp. 73, proti němu zájezdní hostinec U Jelena čp. 109. V levé části je dobře patrný objekt tzv. Besedy čp. 124 s dvorní přístavbou sálu.

Území MPZ je urbanisticky poměrně homogenní a historicky intaktní. Komunikační síť je stabilizovaná nejméně od poloviny 19. století. Oproti historické situaci vznikly na území MPZ tři rušivé či neutrální novodobé urbanistické prostory: Zástavba čtyř bytových domů v severozápadní části zóny, dále rozložitě nákupní středisko v Anglické ulici a menší komplex provozoven při vyústění Liberecké ulice do Horního náměstí. Ačkoliv vyrostly v prostoru původní lokace, nenarušily prostor historického jádra natolik, aby v jeho rozsahu nemohla být vyhlášena městská památková zóna.

Pohledovými dominantami zóny jsou jednoznačně obě sakrální stavby (kostel sv. Bartoloměje a evangelický kostel Chrám pokoje), v rámci Horního náměstí pak objekt někdejší pošty čp. 84, objekt tzv. Besedy čp. 124, stejně jako objekt městského úřadu čp. 73 a někdejší zájezdní hostinec čp. 109. Na severním okraji zóny se poměrně výrazně uplatňuje meziválečný bytový dům čp. 523. Nepřehlédnutelnou dominantou rozloženou v severovýchodním cípu zóny je neoslohová školní budova čp. 325, jihovýchodní části MPZ dominuje barokní areál tzv. Azylu (ex čp. 65, 66) a 67.

Letecký pohled na kostelní areál, mimořádně hodnotný urbanistický prostor v rámci MPZ. Uprostřed kostel sv. Bartoloměje obklopený bývalým hřbitovem, obehnaným ohradní zdí s náhrobníky a zastaveními křížové cesty. Hlavní vstup do areálu od Horního náměstí věnčí čtveřice barokních plastik. V pravém spodním rohu fara čp. 76 s rozlehlou farskou zahradou. Dobře patrné jsou rušící utilitární novodobé přístavby a dvojgaráž u fary přimykající se k ohradní zdi, stejně jako dvojice drobných klasicistních domů čp. 250 a 251 v Liberecké ulici. Při pravém horním okraji škola čp. 325 ve Školní ulici.

Areál tzv. Azylu čp. 65,66 (torzo vlevo nahoře-zbouráno) a čp. 67 (uprostřed) je dominantou jižní části MPZ. V minulosti jej doplňovaly přízemní hospodářské budovy při levém okraji snímku v místě vzrostlé vegetace. Celek tvořil barokní areál s dvorem tvaru písmene U, komponovaným na příjezdovou komunikaci od Grabštejna (příčná ulice v levé části snímku – srov. mapu stabilního katastru). Vpravo trojice historizujících vil čp. 372, 377 a 211 (se secesními prvky).

Z architektonického hlediska je domovní fond MPZ poměrně různorodý. Pomineme-li kostel sv. Bartoloměje a tzv. Azyl, pak základ tvoří klasicistně přestavěné starší objekty či klasicistní novostavby, doplněné historizujícími, výjimečně secesními objekty, příp. průčelími. Nechybí běžná maloměstská zástavba z 19. a 20. století bez architektonických ambic, mnohdy s novodobě upravenými fasádami. Jen okrajově je na území památkové zóny zastoupena regionálně obvyklá lidová architektura, nejzachovaleji pak u domu čp. 118 v Anglické ulici.

Meziválečné období charakterizuje vila čp. 68 v ulici 1. máje, již zmíněný bytový dům čp. 523, dům čp. 539 v Revoluční ulici a východní část objektu čp. 70 v ulici Liberecké. Období tzv. reálného socialismu je zastoupeno bytovými domy čp. 624, 640, 672 a 673, a prodejny čp. 622, 623, 644 a 645. Dobu po roce 1990 reprezentují přestavby či novostavby čp. 239 a 270 v ulici 1. Máje, čp. 557 v Tiché ulici a nověji rekonstrukce domu čp. 71 a přístavbou kinosálu na Horním náměstí.

Letecký snímek západní části MPZ, nejvíce narušené novodobými urbanistickými zásahy. Vlevo čtveřice bytových domů čp. 624, 640, 672 a 673, vpravo rozložitý objekt nákupního střediska za 70. let 20. století čp. 622 a 623. Dole uprostřed historizující vila čp. 360, dobře patrné je dvorní křídlo zájezdního hostince U Jelena čp. 109 s novodobou přístavbou z 80. let 20. století a urbanisticky závadným prostorem parkoviště.

5.1 Kulturní památky na území MPZ

Na území památkové zóny se nachází **10 kulturních památek**. Vyloučíme-li vnitřní zařízení kostela sv. Bartoloměje, zapsané až roku 1971, tak všechny byly zapsány na Ústřední seznam kulturních památek rozhodnutím Školské a kulturní komise Okresního národního výboru v Liberci čj. 63/64 ze dne **26. 11. 1964**. Ve vlastnictví města jsou dvě kulturní památky, dvě drží římskokatolická církev, jednu vlastní Církev československá husitská a zbylých pět patří soukromým osobám. Město Hrádek nad Nisou

vlastní v památkové zóně ještě dalších pět objektů. V následující tabulce, která zahrnuje všechny kulturní památky na území hrádecké aglomerace, jsou památky ležící v MPZ označeny žlutou barvou. Červeně jsou vypsané kulturní památky, prohlášené Ministerstvem kultury po roce 2013. Dům čp. 93 se sice nachází v historickém jádru Hrádku nad Nisou, ale již za hranicí MPZ.

Číslo rejstříku	Název okresu	Sídelní útvar	Část obce	čp.	Památková ochrana	Ulice, nám./umístění
16191 / 5-4303	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou		kostel sv. Bartoloměje se sochami sv. Jana Nepomuckého, sv. Jana Křtitele, sv. Josefa, sv. Archanděla Michaela, souborem zastavení křížové cesty a ohradní zdí s náhrobky a náhrobníky	p. č. 3,4
20977 / 5-4305	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 65 a 66	textilní továrna – využití jako obytné domy, z větší části demolovány památková ochrana sejmuta 7. 10. 2016	p. č. 580/1, 508/2
19336 / 5-4306	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 67	textilní továrna - využití jako obytný dům	p. č. 494/1
29698 / 5-4308	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 76	fara	p. č. 13
45493 / 5-4307	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 85	dům	p. č. 84
23760 / 5-4304	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 86	dům	p. č. 85
34073 / 5-4311	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 93	dům	p. č. 57
41582 / 5-4312	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 109	dům	p. č. 35
22597 / 5-4313	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 110	Dům	p. č. 41
18394 / 5-4309	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 123	dům	p. č. 342/1

19467 / 5-4310	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	čp. 124	dům	p. č. 344
106603	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou		Chrám pokoje Památkově chráněno od 31. 12. 2020	p. č. 21
105834	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	471	Schubertova vila Památkově chráněno od 5. 5. 2016	p. č. 446
106543	Liberec	Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou		Grösselova kaple Památkově chráněno od 15. 7. 2020	p. č. 163
28197 / 5-4315	Liberec	Hrádek nad Nisou	Donín		sousoší Piety	p. č. 955/1
19688 / 5-4314	Liberec	Horní Sedlo	Horní Sedlo		kaple	p. p. č. 157 v k. ú. Dolní Sedlo
23451 / 5-4476	Liberec	Václavice	Václavice	čp. 81	dům	st. p. č. 87
47048 / 5-4479	Liberec	Václavice	Václavice	čp. 91	větrný mlýn	st. p. č. 229/1
19611 / 5-4477	Liberec	Václavice	Václavice	čp. 151	fara	st. p. č. 209
32435 / 5-4478	Liberec	Václavice	Václavice	čp. 168	dům	st. p. č. 51
106578	Liberec	Václavice	Václavice	Čp. 35	Wohlmanův statek Památkově chráněno od 6. 11. 2020	st. p. č. 288

Na katastrálních územích hrádecké aglomerace jsou dále evidována následující Území s archeologickými nálezy:

Poř.č.SAS	Soubor	Název UAN	Kategorie UAN	Katastr, okres
03-13-03/1	LIB-99	Oldřichov na Hranicích	II	Oldřichov na Hranicích, Liberec
03-13-08/1	LIB-99	Hrádek nad Nisou	I	Hrádek nad Nisou, Liberec
03-13-08/2	LIB-99	Loučná	II	Loučná, Liberec
03-13-08/3	LIB-99	Donín	II	Loučná, Liberec Donín u Hrádku nad Nisou, Liberec
03-13-09/2	LIB-99	Václavice	II	Václavice u Hrádku nad Nisou, Liberec
03-13-13/2	LIB-99	pískovcové skály nad Císařskou roklí	II	Dolní Sedlo, Liberec
03-13-14/1	LIB-99	Dolní Suchá	II	Dolní Suchá u Chotyně, Liberec

6. Program regenerace MPZ v Hrádku nad Nisou

Město Hrádek nad Nisou si nechalo zpracovat Program regenerace MPZ vzápětí po vyhlášení městské památkové zóny, roku 2004 (SMETANÍK, Josef – REICHEL, Jiří: Program regenerace MPZ Hrádek nad Nisou, 2004). Přesto až do roku 2014 možnosti čerpání příspěvků a dotací z Programu nevyužilo. Zájmem města bylo, aby se tato situace změnila, a protože původní elaborát Programu za téměř deset let od zpracování ztratil svou aktuálnost a novým potřebám nevyhovoval (i s ohledem na intenzivní investiční činnost v předcházející dekádě), přistoupilo Město Hrádek nad Nisou ke zpracování Programu zcela nového, platného v letech 2013–2022. Nyní je předkládána jeho aktualizace pro roky 2023–2027.

Přehled o projekční a stavební činnosti na území MPZ od roku 2013 podávají následující tabulky, zachycující akce podpořené z Programu regenerace, projednávané projektové dokumentace a správním orgánem státní památkové péče (tj. Magistrátem města Liberec) vydaná rozhodnutí a závazná stanoviska:

6.1 Přehled akcí realizovaných s finanční podporou Programu regenerace v letech 2013–2022

Rok	Objekt	Předmět obnovy	Příspěvek MK v Kč	Podíl příjemce příspěvku v Kč	Částka celkem v Kč
2013	-	-	-	-	-
2014	Dům čp. 124	Krov a krytina nad sálem	200 000	926 574	1 126 574
2015	Dům čp. 124	Fasáda a okna přístavby sálu	200 000	230 263	430 263
2016	Dům čp. 124	Krov nad hlavním objektem	559 000	578 719	1 137 719
2017	Dům čp. 124	Střecha – II. etapa (krov, okna ve vikýřích, střešní krytina)	800 000	1 524 768	2 324 768
2018	Dům čp. 124	Okna a dveře	333 000	566 627	899 627
	Kostel sv. Bartoloměje	Střešní úžlabí	17 000	274 411 (+ 33 000 podíl města)	324 411
2019	Dům čp. 124	Fasáda a okna	400 000	1 249 939	1 649 939
2020	Dům čp. 67	Střecha – horní část	200 000	787 785	987 785
2021	Dům čp. 67	Střecha – dolní část	800 000	1 809 090	2 609 090
2022	Dům čp. 67	Okna a dveře	350 000	1 070 926*	1 420 926*

*Údaje z fakturace, dosud nevyúčtováno

6.2 Přehled projektových dokumentací předložených k posouzení v MPZ v letech 2013–2022

Poř. č.	Projektant	Název	Stupeň, datum
1	Ing. arch. L. Sommer	REVITALIZACE OBJEKTU AZYL V HRÁDKU NAD NISOU	DUR+DSP, 06/2013
2	Ing. P. Trávníček	rozšíření užitné plochy stávajícího bytu v podkroví (1. máje čp. 68)	DSP, 06/2013
3	Mgr. P. Maškarinec	ZŠ Lidická – oprava klempířských prvků Horní náměstí 73, Hrádek nad Nisou	DPS, 03/2013
4	Ing. P. Kučera, Bc. J. Jirásko	Knihovna Hrádek nad Nisou, objemová studie konverze bývalé pekárny na městskou knihovnu	DUR, 09/2013
5	Ing. P. Kučera	Knihovna Hrádek nad Nisou, dokumentace k územnímu řízení	DUR, 02/2013
6	J. Zelenka	Vestavba bytové jednotky (Husova čp. 79)	-, 02/2014
7	Ing. P. Kučera	Oprava střechy objektu č. p. 124 Camelot	DPS, 08/2014
8	K. Vašíčková, Ing. Z. Nýdrle	Parkovací plocha OA na pozemku p. p. č. 80 Hrádek nad Nisou	-, 09/2009
9	Ing. Z. Nýdrle	Úprava chodníku pro pěší a přechod pro chodce, ul. Generála Svobody, Hrádek nad Nisou	-, 07/2013
10	P. Vinklát, T. Palas	Přístavba výtahu MÚ Hrádek nad Nisou	DPS, 10/2014
11	Ing. B. Neužilová	Vestavba výtahové šachty a montáž výtahu Městský úřad čp. 73, Hrádek nad Nisou	DZS, 05/2015
12	Ing. H. Víchová	Změna užívání provozovny 1. NP stáv. objektu (bez stav. úprav) Horní nám. 123, st. p. č. 342/1, Hrádek n/N	-, 10/2014
13	Ing. P. Kučera, Ing. T. Štejfa	Rekonstrukce nosného krovu objektu č. p. 124 Camelot	DPS, 10/2015
14	Ing. P. Kučera	Úprava fasády a výměna oken objektu č. p. 124 Camelot	DPS, 01/2015
15	Ing. K. Tomanová	REVITALIZACE ZELENĚ V AREÁLU	DZS, 08/2015

		KOSTELA SV. BARTOLOMĚJE V HRÁDKU NAD NISOU	
16	Ing. arch. L. David a kol.	Knihovna Hrádek nad Nisou	DSP, 12/2013
17	T. Palas	Přestavba objektu bývalé kavárny na služebnu Městské policie	DSP, 08/2014
18	Ing. R. Novotný, L. Tomášková	Hrádek nad Nisou, mobilita – Kulturní dům, odstranění bariér	DSP, 07/2016
19	Ing. R. Novotný, I. Vítková	Rozšíření kapacity soc. zázemí – turistické centrum, Hrádek n. N	DSP-DZS/10/2015
20	V. Židlický	ZŠ Lidická, nástavba odborné učebny – Hrádek nad Nisou	DSP, 08/2016
21	K. Nykodýmová	ZŠ Lidická, Školní 325, Hrádek n. N., Zateplení části objektu	DPS, 04/2016
22	Ing. arch. L. David	VÝSTAVNÍ A NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM HRÁDEK NAD NISOU	DSP, 11/2015
23	P. Michková	OPRAVA UL. HRADENÍ, HRÁDEK NAD NISOU	DSP, 06/2016
24	L. Bayerová	Hrádek nad Nisou, rozšíření optické sítě	DÚR, 04/2016
25	Ing. R. Koska	Snížení energetické náročnosti budovy Městského úřadu Hrádek nad Nisou	DSP, 11/2017
26	Ing. arch. M. Polák	Česká spořitelna a. s., Horní náměstí 84, Hrádek nad Nisou, stavební úpravy 1NP	DSP, 06/2017
27	Ing. arch. L. Středa	Úprava fasády a výměna oken objektu č. p. 124 Camelot (revize 2017)	DPS, 11/2017
28	J. Palas	Výstavba bezbariérového vstupu Tichá 672, 463 34 Hrádek nad Nisou	DÚR+DSP, 04/2017
29	Ing. M. Pešíčková, Ing. Z. Říhová	Naučná stezka u chrámu pokoje v Hrádku nad Nisou	-, 03/2017
30	M. Žantová	LB, Hrádek nad Nisou, obnova kVN 22kV	DPS, 01/2017

31	Ing. L. Braun	HRÁDEK NAD NISOU (647390)-STARÝ DVŮR DŮM E, BYTY 1-3 STL PLYNOVOD A PŘÍPOJKY A DOMOVNÍ PLYNOVOD	DUR+DSP, 09/2017
32	Ing. R. Koska, Ing. P. Skala	Snížení energetické náročnosti KD Beseda v Hrádku nad Nisou	DPS, 12/2018
33	T. Palas	Rodinný dům, ul. 1. máje 125, Hrádek nad Nisou	DPS, 06/2018
34	Ing. R. Novotný, V. Židlický	ZŠ Lidická, Školní 325, Hrádek nad Nisou Zateplení části objektu	DPS, 10/2018
35	V. Šrůtek	HRÁDEK NAD NISOU – ROZŠÍŘENÍ OPTIKY UL. KOSTELNÍ	DUR, 03/2018
36	Ing. arch. J. Středa	Rekonstrukce střechy bytového domu Azyl Hrádek nad Nisou	DPS, 05/2018
37	Ing. arch. L. David, Ing. arch. J. Středa, Ing. arch. V. Feigl	BYTOVÝ DŮM AZYL, HRÁDEK NAD NISOU	DSP, 06/2019
38	Ing. arch. L. David, Ing. arch. J. Středa, Ing. arch. V. Feigl	BYTOVÝ DŮM AZYL, HRÁDEK NAD NISOU	DUR, 03/2019
39	T. Palas	Rekonstrukce bývalých nebytových prostor	DUR+DSP, 03/2019
40	V. Šrůtek	Hrádek n. N. – rozšíření optiky ul. Nádražní	DUR, 10/2018
41	V. Šrůtek, J. Frýda	LB-Hrádek n. N.-1. máje čp. 125, kNN,SS101	DUR, 01/2019
42	T. Kafka, R. Kalců	Lb-Hrádek n.Nppč 508/1, kNN + SS200	DUR, 01/2020
43	Ing. arch. J. Středa	Bytový dům „Azyl“, Hrádek nad Nisou (Gen. Svobody 67) – výměna oken	DPS, 11/2019
44	Ing. R. Koska	Snížení energetické náročnosti KD Beseda v Hrádku nad Nisou	DPS, 12/2019
45	Ing. arch. J. Středa	OPRAVA FASÁD BUDOV MĚSTSKÉHO ÚŘADU A MĚSTSKÉ POLICIE, HRÁDEK NAD NISOU	DPS, 09/2019

46	L. Tomášková, I. Vítková	Provozní rozdělení objektu – sál Beseda, Hrádek n. N.	DPS-DZS, 10/2019
47	Ing. arch. V. Feigl	Demolice opěrných zdí a HTÚ Azyl - Hradební	DPS, 05/2020
48	Ing. Dostál	Rekonstrukce ploch vnitrobloku mezi ul. Žitavská – Tichá (na ppč 73/1, 73/2, a 87	DUR-DSP, 03/2020
49	Ing. arch. V. Feigl	Demolice opěrných zdí a HTÚ Azyl - Hradební	DPS, 05/2020
50	T. Palas	Přestavba prostor na dílnu a šatnu zaměst. - ZŠ Lidická	DSP, 06/2021
51	J. Palas, Ing. R. Novotný	Kostel sv. Bartoloměje, Oprava opláštění věže, zlacení kříže, makovice a báně	DPS, 12/2020
52	Ing. arch. J. Středa, J. Kosák	Bytový dům Azyl Hrádek nad Nisou (Gen. Svobody 67) – oprava fasády	DPS, 10/2022
53	Ing. R. Koska	Snížení energetické náročnosti budovy Městského úřadu Hrádek nad Nisou	DPS, 06/2018
54	Ing. M. Sehnoutka, Ing. arch. J. Kejík	Projektová dokumentace – obnova původní břidlicové krytiny kostela Chrámu Pokoje, Hrádek nad Nisou Katastrální území Hrádek nad Nisou [647390], parcelní číslo: 21	DSP, 01/2022

6.3 Přehled závazných stanovisek a rozhodnutí vydaných na úseku památkové péče v letech 2013–2022

(žlutě označeny kulturní památky, červeným písmem zamítavá stanoviska a rozhodnutí)

Poř. č.	Objekt	Věc	Rok vydání ZS
1	ulice Žitavská, č. p. 123, p. p. č. 86/3	Realizace nového oplocení s bránou	2013
2	ulice 1. máje, č. p. 68, st. p. č. 504	Realizace střešní nástavby	2013
3	ulice Anglická, č. p. 622, st. p. č. 50/1	Oprava fasády	2013

4	ulice Generála Svobody, č. p. 65-66, st. p. č. 508/1, 508/2	Revitalizace objektu „AZYL“	2013
5	Horní náměstí, č. p. 111, st. p. č. 40/1	Označení provozovny	2013
6	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Oprava střechy	2013
7	Horní náměstí, p. p. č. 6/32, 9/4, 9/5	Objemová studie konverze bývalé pekárny na městskou knihovnu	2013
8	Horní náměstí, p. p. č. 6/32, 9/4, 9/5	Přestavba bývalé pekárny na městskou knihovnu (DUR)	2013
9	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Oprava střešní krytiny a klempířských prvků (DSP)	2013
10	ulice Žitavská, č. p. 86, st. p. č. 85	Oprava a nátěr fasády, výměna oken, oprava střešní krytiny, vstupních dveří a kamenného portálu	2013
11	ulice Žitavská, č. p. 86, st. p. č. 85	Změna užívání 1. NP	2013
12	ulice 1. máje, č. p. 319, st. p. č. 506	Výměna okenních výplní a oprava fasády	2014
13	ulice Generála Svobody, p. p. č. 592/1, 566/1, 164/1	Úprava chodníku a zřízení přechodu pro chodce	2014
14	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Přístavba výtahu	2014
15	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Výměna střešních oken	2014
16	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Osazení hromosvodu, výměna střešní krytiny	2014
17	ulice Husova, č. p. 79, st. p. č. 19	Výměna střešní krytiny a okenních výplní, zobytnění podkroví a osazení střešních oken	2014
18	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Rekonstrukce části zdi (cca 10 m) v areálu kostela sv. Bartoloměje	2014
19	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Výměna novodobých dřevěných oken	2014
20	ulice Tichá, č. p. 672, st. p. č. 75/2	Výměna okenních a dveřních výplní, zateplení fasády a střechy, zřízení plynové kotelny	2014
21	ulice Žitavská, č. p. 624, st. p. č. 72/2	Oprava balkonů	2014
22	ulice Žitavská, č. p. 86, st. p. č. 85	Osazení nové tabulky s označením „kulturní památka“	2014
23	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Vestavba výtahu	2015
24	Horní náměstí, č. p. 123, st. p. č. 342/1	Změna užívání provozovny	2015

25	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Oprava fasády a výměna oken na přístavbě sálu	2015
26	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Rekonstrukce krovu	2015
27	Horní náměstí, p. p. č. 6/1, 6/3, 7, 9/4	Přestavba objektu bývalé pekárny na městskou knihovnu	2015
28	Horní náměstí, p. p. č. 425	Obnova kamenného sloupu se sochou sv. Anny Samotřetí	2015
29	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4, st. p. č. 3	Revitalizace zeleně v areálu kostela sv. Bartoloměje	2015
30	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Restaurátorský zásah na sochách sv. Jana Nepomuckého, sv. Jana Křtitele, sv. Josefa a Archanděla Michaela	2015
31	ulice Anglická, č. p. 623, st. p. č. 50/2	Oprava fasády, výměna obkladových desek, vchodových dveří a označení provozovny	2016
32	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Výměna střešních oken v počtu čtyř kusů do náměstí a čtyř kusů do dvora	2016
33	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Přestavba objektu bývalé kavárny na služebnu městské policie	2016
34	Horní náměstí, č. p. 84, st. p. č. 83/1	Oprava a nátěr fasády	2016
35	ulice Anglická, č. p. 622, p. p. č. 50/1	Oprava fasády, obkladů, umístění firemního označení	2016
36	ulice Generála Svobody, p. p. č. 592/1, 566/1, 164/1, 531	Rozšíření optické sítě	2016
37	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Označení služebny městské policie	2016
38	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Vestavba a přístavba – odstranění bariér	2016
39	Horní náměstí, p. p. č. 6/1, 6/3, 7, 9/4	Výstavní a návštěvnické centrum v Hrádku nad Nisou	2016
40	ulice Hradební, p. p. č. 497/1	Oprava povrchu komunikace	2016
41	ulice Husova, č. p. 523, st. p. č. 79	Oprava a nátěr fasády v prvním nadzemním podlaží	2016
42	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Nástavba odborných učeben na přístavbě školy	2016
43	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Snížení energetické náročnosti budovy	2016
44	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Zateplení přístavby školy, výměna oken a dveří	2016
45	ulice Žitavská, č. p. 624, st. p. č. 72/2	Zateplení fasády	2016

46	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Doplnění čtyř nových střešních oken	2017
47	Horní náměstí, č. p. 84, st. p. č. 83/1	Stavební úpravy 1. NP	2017
48	Areál kostela sv. Bartoloměje, st. p. č. 3	Oprava havarijního stavu úžlabí střechy kostela	2017
49	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Osazení 8 ks laviček v areálu kostela	2017
50	ulice Lutherova, p. p. č. 22	Výbudování naučné stezky a dětského hřiště	2017
51	ulice Tichá, č. p. 672, st. p. č. 75/2	Výstavba bezbariérového vstupu	2017
52	ulice Starý Dvůr, p. p. č. 321/2, 321/3, 321/5, 321/6, 322/5, 322/16	Uložení sítí	2017
53	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Snížení energetické náročnosti budovy	2017
54	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Obnova fasády včetně podezdívky, výměny oken a vstupních dveří	2017
55	ulice 1. máje, č. p. 125, st. p. č. 454	Rekonstrukce objektu	2018
56	Horní náměstí, č. p. 123, st. p. č. 342/1	Oprava fasády, výměna oken, výkladců a střešní krytiny	2018
57	ulice Husova, č. p. 523, st. p. č. 79	Výměna střešních oken	2018
58	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Restaurování náhrobníků č. 1, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21	2018
59	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Restaurování náhrobníků č. 22, 23, 32, 36, 40, 42, 43, 44 (sedm náhrobníků a pamětní kříž)	2018
60	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Restaurování náhrobníků č. 2, 6, 8, 9, 11, 14, 16, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, kaple – Zastavení Křížové cesty I – XIV	2018
61	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4	Restaurování náhrobníků č. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 (náhrobní desky, ostění vstupu fary, výklenková kaple)	2018
62	ulice Kostelní, p. p. č. 29, 25, 26, 24, 23, 20, 19, 18	Rozšíření optické infrastruktury	2018
63	ulice Lékárnická, č. p. 113, st. p. č. 44/1	Označení provozovny	2018
64	ulice Lékárnická, č. p. 113, st. p. č. 44/1	Výměna výplní otvorů	2018
65	ulice Revoluční, č. p. 106, st. p. č. 318/1	Výměna střešní krytiny	2018
66	ulice Revoluční, č. p. 106, st. p. č.	Výměna střešní krytiny	2018

	318/1		
67	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Snížení energetické náročnosti	2018
68	ulice 1. máje, p. p. č. 467	Výstavba kabelového vedení NN	2019
69	ulice Generála Svobody, č. p. 67, st. p. č. 494/1	Rekonstrukce střechy	2019
70	ulice Generála Svobody, p. p. č. 494/1, 494/2, 496, 497/1, 493/1, 511, 501/2, 508/1, 508/2, 509, 510	Novostavba bytového domu „AZYL“	2019
71	ulice Generála Svobody, p. p. č. 494/1, 494/2, 496, 497/1, 493/1, 511, 501/2, 508/1, 508/2, 509, 510	Novostavba bytového domu „AZYL“ - DSP	2019
72	Horní náměstí, č. p. 72, st. p. č. 6/1	Výměna výkladců	2019
73	Horní náměstí, č. p. 123, st. p. č. 342/1	Rekonstrukce bývalých nebytových prostor ve dvorní přístavbě	2019
74	Horní náměstí, č. p. 123, st. p. č. 342/1	Výměna oken ve dvorním průčelí domu	2019
75	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Stavební úpravy za účelem snížení energetické náročnosti objektu	2019
76	ulice Husova, č. p. 458, st. p. č. 841	Stavební úpravy	2019
77	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4, st. p. č. 3	Oprava plotu, bran v areálu kostela a oprava zvukových oken v kostelní věži	2019
78	ulice Lékárnická, č. p. 113, st. p. č. 44/1	Změna užívání a označení provozovny	2019
79	ulice Liberecká, č. p. 251, st. p. č. 9/1	Osazení tří střešních oken	2019
80	ulice Nádražní, p. p. č. 89/1, 88, 120/1, 91, 103/1, 101, 103/10, 29, 531, 119/1, 1768/4, 1763/1	Rozšíření optické infrastruktury	2019
81	ulice Tichá, č. p. 557, st. p. č. 77	Výměna střešní krytiny	2019
82	ulice Tichá, č. p. 557, st. p. č. 77, 78	Stavební úpravy domu a zahrady	2019
83	ulice Generála Svobody a Hradební, p. p. č. 509, 510, 508/2, 497/1, 494/2	Stavba opěrné zdi a terénní úpravy	2020
84	ulice Generála Svobody a Hradební, p. p. č. 509, 510	Demolice torza objektu tzv. „Azylu“ a opěrných zdí a terénní úpravy	2020
85	ulice Generála Svobody, č. p. 67, p. č. 494/1	Výměna oken bytového domu	2020
86	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Oprava fasád	2020
87	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Stavební úpravy za účelem provozního rozdělení přístavby	2020
88	Horní náměstí, č. p. 124, st. p. č. 344	Snížení energetické náročnosti objektu (II.)	2020
89	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. č. 3	Rekonstrukce dvou plastik náhrobku Franze Laubnera na jižní straně kostela	2020
90	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. č. 3	Restaurace trauttmannsdorfského erbu	2020
91	ulice Žitavská-Tichá, p. č. 75/1, 73/1, 73/2, 87, 74, 86/1	Rekonstrukce povrchů vnitrobloku	2020
92	ulice Generála Svobody, p. č. 497/1,	Vybudování nového kabelového vedení	2020

	600/1, 595/5, 594/1, 497/1, 496, 494/2, 509, 494/1, 495		
93	Areál kostela sv. Bartoloměje, p. p. č. 4, st. p. č. 3	Oprava opláštění věže, zlacení kříže, makovice a bání kostela	2021
94	ulice Husova, č. p. 523, p. p. č. 79/1	Zřízení provozovny lahůdek v přízemí domu, včetně provedení označení formou polepu jednoho výkladce	2021
95	ulice Školní, č. p. 325, st. p. č. 25	Zřízení šatny a dílny v 1. NP školy	2021
96	ulice Generála Svobody, č. p. 67, p. č. 494/1	Oprava fasády bytového domu „AZYL“	2022
97	Horní náměstí, č. p. 73, st. p. č. 1	Snížení energetické náročnosti budovy	2022
98	Evangelický kostel Chrám Pokoje, Husova ulice, p. č. 21	Dílčí oprava krovu, obnova střešní krytiny sakristie a přístavků včetně klempířských prvků	2022

6.4 Přehled památkově významných akcí obnovy objektů, parteru a inženýrských sítí realizovaných na území MPZ Hrádek nad Nisou v letech 2013–2022

(Kulturní památky označené žlutě. Údaje o ostatních stavebních úpravách jsou obsaženy v katalogových listech jednotlivých objektů – oddíl odhad datování a stavebního vývoje.)

Ulice, objekt čp./p. č.	Akce	Rok realizace
Horní náměstí 124/st. p. č. 344	Oprava krovů a výměna střešních krytin	2014–2017
Horní náměstí p. p. č. 6/3, 9/4, 9/5	Přestavba bývalé pekárny na městskou knihovnu	2018–2019
Školní 325/st. p. č. 25	Komplexní oprava střešní krytiny a oplechování ZŠ	2013
Kostel sv. Bartoloměje/p. p. č. 4	Rekonstrukce ohradní zdi bývalého hřbitova	2014
Školní 325/st. p. č. 25	Výměna 119 ks okenních výplní ZŠ	2014
Horní náměstí 124/st. p. č. 344	Oprava fasády a výměna okenních výplní	2015–2019
Horní náměstí/p. p. č. 425	Obnovení sloupu se sochou sv. Anny Samotřetí	2016
Kostel sv. Bartoloměje/p. p. č. 4	Revitalizace bývalého hřbitova (sadové a zahradní úpravy, zpevněné plochy, mobiliář)	2017
Kostel sv. Bartoloměje/p. p. č. 4	Restaurování soch sv. Jana Nepomuckého, sv. Jana Křtitele, sv. Josefa a Archanděla Michaela v areálu bývalého hřbitova	2018
Horní náměstí 84/st. p. č. 83/1	Oprava a nátěr fasády	2016
Horní náměstí 124/st. p. č. 344, p. p. č. 342/2, 343/1, 343/2, 350	Přístavba ke kulturnímu sálu a zajištění bezbariérovosti kulturního domu	2018
Školní 325/st. p. č. 25	Nástavba odborných učeben ZŠ	2019

Školní 325/st. p. č. 25	Výměna 40 ks okenních výplní na historické budově ZŠ, zateplení a nový obvodový plášť na přístavbě	2019
Kostel sv. Bartoloměje/st. p. č. 3	Oprava úžlabí střechy kostela	2018
Horní náměstí 123/st. p. č. 342/1	Výměna střešní krytiny, okenních výplní, výkladců a oprava s nátěrem fasády	2018–2019
Kostel sv. Bartoloměje/p. p. č. 4	Restaurování náhrobníků, výklenkové kaple, kříže a další kamenné plastiky na ohradní zdi bývalého hřbitova	2018–2019
Kostel sv. Bartoloměje/p. p. č. 4	Restaurování 14 ks zastavení Křížové cesty	2018–2019
Revoluční 106/st. p. č. 318/1	Výměna střešní krytiny a oplechování	2018
Generála Svobody 67/st. p. č. 494/1	Výměna střešní krytiny a oplechování	2020–2021
Tichá 557/st. p. č. 77	Výměna střešní krytiny a celková oprava fasády	2019–2020
Kostel sv. Bartoloměje/p. p. č. 4	Oprava kovaného plotu a bran areálu bývalého hřbitova	2019
Kostel sv. Bartoloměje/st. p. č. 3	Oprava zvukových oken na věži kostela	2019
Generála Svobody-Hradební p. p. č. 509, 510	Aplanace ruiny objektu čp. 65, 66 (tzv. Azylu)	2021
Generála Svobody 67/st. p. č. 494/1	Výměna okenních výplní	2022
Žitavská-Tichá/p. p. č. 75/1, 73/1, 73/2, 87, 74, 86/1	Rekonstrukce povrchů a rehabilitace parteru	2022

6.5 Hospodaření města

S ohledem na to, že určujícím subjektem realizace Programu regenerace je samospráva, tj. Město Hrádek nad Nisou, je podstatným ukazatelem její finanční situace. Odvíjí se od ní možnosti spolufinancování a rozsah akcí, které je město schopno realizovat. Nejzákladnější přehled o hospodaření města v uplynulých osmnácti letech podávají rozpočtové údaje, shrnuté v následujících tabulkách:

Základní rozpočtové ukazatele Města Hrádek nad Nisou v letech 2005–2012 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Daňové příjmy	57 682,00	60 496,96	62 933,92	70 258,14	70 258,50	68 777,23	70 571,00	79 175,57
Nedaňové příjmy	15 858,00	11 960,00	15 696,00	13 634,40	12 667,64	33 799,32	24 740,96	19 819,57
Kapitálové příjmy	10 550,00	14 600,00	17 450,00	25 065,70	16 920,00	21 159,06	9 488,05	15 228,13
Přijaté dotace	23 843,79	26 607,65	50 875,00	20 588,23	16 709,43	170 796,61	123 441,39	109 427,22
Příjmy celkem	107 933,79	113 664,11	146 954,92	129 546,48	116 555,57	294 532,22	228 241,41	223 650,50
Běžné výdaje	81 872,67	89 684,61	80 480,77	85 147,46	91 941,99	173 515,70	102 766,11	140 216,44
Kapitálové výdaje	25 846,00	54 440,50	43 895,35	50 144,26	39 237,58	157 784,77	89 767,25	57 939,66
Výdaje celkem	107 718,67	144 125,11	124 376,12	135 291,72	131 179,58	331 300,47	192 533,36	198 156,11

Základní rozpočtové ukazatele Města Hrádek nad Nisou v letech 2013–2022 (v tis. Kč)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Daňové příjmy	88 683,00	93 065,00	96 209,00	125 727,00	126 511,00	129 145,00	136 628,00	128 593,00	141 461,69	145 932,06
Nedaňové příjmy	20 637,00	18 531,00	20 636,00	18 026,00	18 263,00	23 191,00	23 336,00	25 931,00	25 472,99	22 703,93
Kapitálové příjmy	10 796,00	13 990,00	3 954,00	81 339,00	6 863,00	2 550,00	7 924,00	10 083,00	34 794,16	11 010,91
Přijaté dotace	53 678,00	44 530,00	46 966,00	24 654,00	22 452,00	31 636,00	64 908,00	71 980,00	58 659,80	56 093,06
Příjmy celkem	173 794,00	170 116,00	167 764,00	249 747,00	174 089,00	186 522,00	232 797,00	236 587,00	260 388,64	235 739,97
Běžné výdaje	147 303,00	106 676,00	96 740,00	116 047,00	116 065,00	114 023,00	131 185,00	117 080,00	127 578,14	126 504,06
Kapitálové výdaje	16 618,00	54 041,00	72 033,00	43 377,00	62 596,00	76 780,00	164 083,00	77 163,00	81 291,35	109 953,97
Výdaje celkem	163 921,00	160 717,00	168 774,00	159 425,00	178 661,00	190 803,00	295 268,00	194 963,00	208 869,49	236 458,02

*očekávané plnění

NÁVRHOVÁ ČÁST

7. Postup a cíle regenerace MPZ v období 2023–2027

7.1 Zásady regenerace

Základní východiska pro realizaci Programu regenerace MPZ v Hrádku nad Nisou jsou dány podmínkami, stanovenými v § 3 Vyhlášky MK ČR č. 108/2003 Sb. *o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu* ze dne 1. dubna 2003, kterou byla s účinností od 1. září 2003 prohlášena památková zóna v Hrádku nad Nisou, cit.: „K zajištění památkové ochrany zóny a jejího historického prostředí, které s architektonickými soubory, jednotlivými nemovitými kulturními památkami, strukturou pozemků, pozemními komunikacemi, vodními plochami, trvalými porosty a realizovanými kompozičními záměry vykazují významné kulturní hodnoty, mohou orgány státní památkové péče při svém rozhodování stanovit podmínky, které vycházejí z:

- a) výsledků stavebně historických, urbanistických, archeologických a památkových průzkumů území,
- b) výsledků stavebně historických a restaurátorských průzkumů jednotlivých objektů,
- c) kulturních hodnot historického prostředí ve vztahu k využití dotčených objektů, prostorů a částí území a k zachování a obnově historických dřevin,
- d) historického charakteru, vzájemného prostorového uspořádání, dominant a měřítka jednotlivých objektů a jejich skupin a
- e) zachování archeologických nálezů.“

Vláda ČR přijala na svém zasedání, konaném dne 25. března 1992, usnesení č. 209 *k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón*. Jeho primárním smyslem bylo na základě komplexního pohledu na rozvoj sídla s využitím nástrojů územního rozvoje a státní památkové péče hledat zdroje a rezervy v daném městě a zvýšit efektivnost využití veřejných prostředků státu na jeho rozvoj, který bude vycházet z respektování a rozvíjení jeho kulturně-historických hodnot. Jde tak o pomoc městům při realizaci záměrů záchrany a zhodnocení kulturních hodnot v jejich památkově chráněném území. Program je zacílen na realizaci **předem vybraného souboru akcí obnovy na kulturních památkách na území MPR či MPZ nebo památkově hodnotných objektů na území MPR či MPZ ve vlastnictví města v určitém období**. Pokud má město zájem v Programu regenerace pokračovat, musí na konci daného období, po ukončení realizace

naplánovaných akcí nebo v případě změny podmínek připravit program nový nebo stávající pro další období aktualizovat.

Zásady Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón č. j. MK 78.596/2018 OPP ze dne 7. 12. 2018 specifikují v odst. 8 směřování podpory, cit.: „Příspěvky v rámci státní podpory Programu se poskytují za účelem záchrany, zachování a zhodnocení památkových hodnot. Příspěvky poskytované v Programu jsou přísně účelové, mohou být použity jen na úhradu prací zabezpečujících uchování souhrnné památkové hodnoty kulturní památky, nikoli na modernizace a jiné úpravy prováděné v zájmu jejího vlastníka, ani na práce investiční povahy.“ Velmi důležitým faktorem je společenská efektivita státní podpory v Programu, jejíž kritéria stanovuje odst. 13 *Zásad*, cit.:

- „záchrana hmotné podstaty nemovité kulturní památky, zachování historické urbanistické struktury MPR nebo MPZ,
- účinnější působení památkových hodnot v prostorech vlastního objektu, jakož i ve vnitřním a vnějším obrazu MPR nebo MPZ,
- zachování charakteru a dosažení harmonie v působení historického prostředí MPR nebo MPZ jako urbanistického celku,
- zpřístupnění objektů kulturních památek veřejnosti, zlepšení přístupnosti objektů a míst v MPR nebo MPZ,
- vhodné využití, které je v souladu s památkovými a kulturními hodnotami objektu a jeho sociálním a ekonomickým významem v minulosti a které přispívá i k využití potenciálů rozvoje území MPR nebo MPZ a celého města, popř. regionu,
- úspora veřejných prostředků širším zapojením soukromých finančních zdrojů vlastníků nebo uživatelů kulturních památek, zajištěním ekonomického provozu a využitím možnosti samofinancování.“

Sledování a vyhodnocování společenské efektivnosti provádějí výkonné orgány státní památkové péče (v případě Hrádku nad Nisou Magistrát města Liberec, odbor životního prostředí, oddělení státní památkové péče), územně příslušné pracoviště Národního památkového ústavu (NPÚ ÚOP v Liberci) a samozřejmě vlastní městská správa.

7.1.1 Hlavní zásady pro územní rozvoj a stavební činnost v MPZ

- podporou sociálních, kulturních a podnikatelských aktivit na jejím území uchovat MPZ funkci přirozeného, živého centra města
- vytvářet podmínky pro co nejširší zachování funkce bydlení v MPZ
- pokračovat v obnově objektů ve vlastnictví města, stimulovat vlastníky ostatních památkově cenných objektů na území MPZ k jejich opravám a obnovám, s důrazem na objekty v rámci MPZ pohledově exponované
- respektovat historickou urbanistickou strukturu, zastavěnost parcel, situování objektů na parcelách, trasování a parametry komunikací
- zachovávat a posilovat urbanistické a architektonické prvky pro MPZ a region charakteristické
- potlačovat a maximálně neutralizovat stavby, průčelí a prvky urbanisticky a architektonicky rušivé
- novostavby realizovat s ohledem na historický urbanismus MPZ, tj. se zachováním urbanistického měřítka a kompozice, primárně stavět v místech proluk, nepokračovat v zastavování dvorků, zahrad a vnitrobloků v MPZ
- novostavby řešit vždy ve vztahu k pohledovým dominantám v MPZ, nevytvářet dominanty nové, tyto potlačující
- po dokončení rekonstrukce povrchů veřejných komunikací v MPZ se zaměřit na revitalizaci dvorků, zahrad, odstavných ploch a účelových komunikací
- v co nejširší možné míře využívat na povrchy vozovek, chodníků, parkovišť a dvorů kamennou dlažbu v kroužkové či řádkové vazbě
- potlačovat další výstavbu různých utilitárních dvorních objektů provizorního charakteru, garáží apod., případně je vymísťovat do lokalit, jež nejsou pohledově exponovány
- zeleň a sadové úpravy řešit koncepčně a na území MPZ komplexně ve spolupráci se zahradními architekty a odborníky na historickou zeleň
- na území MPZ nepřipouštět instalaci billboardů, megaboardů, bannerů, reklamních plachet, LED obrazovek a dalších agresivních a velkoformátových forem reklamy
- označení provozoven řešit minimalisticky, vystříhat se použití křiklavých barev, fotografií na plastových deskách a přílišného užití prosvícení neonovou či LED technologií, primárně používat historizující a tradiční formy označení (vývěsní štíty, nápisy malované na fasádě)
- zaměřit se na revitalizaci parteru, tj. postupně odstraňovat hliníkové výkladce a dveřní výplně a nahrazovat je dřevěnými
- věnovat dlouhodobou pozornost tzv. střešní krajině MPZ a vnímat jí jako celek, tj. postupně sjednocovat typy střešních krytin na místní a tradiční (v maximální možné míře prosazovat

pálené tašky bobrovky, dalšími přípustnými krytinami v rámci MPZ jsou břidlicové a vláknocementové šablony, falcovaný plech, bitumenové pásy šedé barvy na ploché střechy – vždy však s ohledem na historickou krytinu na konkrétním objektu

- věnovat dlouhodobou pozornost postupnému odstraňování plastových okenních a dveřních výplní na území MPZ a jejich nahrazování dřevěnými
- nepřipouštět a postupně odstraňovat novodobé a druhořadé formy oplocení (neomítané KB bloky, nevkusné pískovcové a opukové imitace, prefabrikované pseudohistorizující kovové dílce, betonové plotové dílce).

7.1.2 Hlavní zásady pro obnovu památkově hodnotných prostorů a objektů v MPZ

- hlavní zásadou je včas a řádně provádět průběžnou údržbu (nátěry výplní otvorů, nátěry nebo přeskládání střešní krytiny, ochrana před vodou a vztlínající vlhkostí atd..)
- před výměnami upřednostnit opravy původních stavebních konstrukcí a prvků
- před novodobými, na historické objekty nevhodnými technologiemi a materiály vždy upřednostnit postupy a materiály tradičního stavitelství (zednická, štukatérská, tesařská, truhlářská a pokrývačská práce)
- nátěry fasád a výplní otvorů vždy odvozovat od původního barevného řešení, neaplikovat ahistorické architektonické návrhy nebo „volnou tvorbu“
- zachovávat a chránit veškeré hodnotně stavebně-historické a uměleckořemeslné detaily vně i uvnitř objektů
- zachovávat komínová tělesa jako důležitý prvek střešní krajiny MPZ a pro jejich pozitivní vliv na nutné odvětrávání historických objektů
- dodatečné prosvětlení vnitřních prostor při zobytnování podkroví - je-li orgány památkové péče povoleno – řešit vždy v odvrácených dvorních, pohledově méně exponovaných polohách. Totéž platí pro technická zařízení (antény, výdechy vzduchotechniky, fotovoltaická zařízení apod.)
- veškeré stavební zásahy a úpravy na území MPZ předem projednat s odbornou organizací a výkonným orgánem státní památkové péče, řídit se ustanoveními stavebního zákona a zákona o státní památkové péči
- před každou rozsáhlejší opravou s výrazným zásahem do stavebních konstrukcí je vhodné nechat zpracovat standardní stavebně-historický průzkum objektu.

7.2 SWOT analýza: silné a slabé stránky, rizika a příležitosti MPZ

Aplikujeme-li experimentálně na MPZ Hrádek nad Nisou zjednodušenou SWOT analýzu, přičemž pro tento účel chápeme silné a slabé stránky jako analýzu současného stavu, a příležitosti a hrozby jako analýzu (resp. prognózu) dalšího možného vývoje, získáme následující údaje:

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Poloha města a MPZ v Trojzemí	Obchod s drogami a užívání drog
Blízkost krajského města	Nízká úroveň většiny obchodů a restaurací
Kvalitní mezinárodní železniční a silniční spojení	Chybějící větší ubytovací kapacita
Turisticky atraktivní oblast s řadou cílů	Spekulativní vlastnictví nemovitostí
Kompletně rekonstruované povrchy v MPZ	Nízké mzdy a nízká životní úroveň
Horní náměstí po celkové rekonstrukci, vymístěné parkování	Chybějící přímá kulturní činnost (muzeum, galerie, knihkupectví – částečně supluje Multifunkční centrum Trojzemí)
Tranzitní doprava vymístěna z MPZ	Špatný stav některých pohledově exponovaných nemovitostí v soukromém vlastnictví
Rekonstruované inženýrské sítě včetně veřejného osvětlení	Chybějící stavebně-historické průzkumy alespoň nejvýznamnějších památkových objektů (zejm. kostel sv. Bartoloměje)
MPZ si uchovává roli přirozeného centra města	Reklamní zařízení na některých objektech neodpovídají prostředí MPZ
Dostatek parkovacích míst v MPZ a jejím těsném okolí	Množství nevyužitých prodejních prostor
Existence Multifunkčního centra Trojzemí ve zrekonstruovaném památkově hodnotném objektu	Absence finančního příspěvku z rozpočtu města vlastníků při opravách památkově hodnotných objektů
Maloobchod a služby jsou koncentrovány v MPZ	Nedostatečné využití výhodné polohy, slabá propagace Hrádku jako turistického cíle
Existence pohostinských zařízení na území MPZ	Existence výrazně rušivých novostaveb v jádru MPZ
Dostatečné zastoupení komponovaných zelených ploch (kostelní areál, farská zahrada, okolí školy a evangelického kostela)	Nepříznivý populační vývoj – stagnace, resp. vylidňování města jako celku
Malý rozsah MPZ (=reálnější komplexní rehabilitace)	Nedostatečné povědomí obyvatel a vlastníků nemovitostí o existenci MPZ
Stavebně-historicky poměrně pestrá skladba zástavby MPZ	Problematický vztah ke kulturnímu dědictví (demolice hodnotných staveb, nízká architektonická úroveň nové výstavby)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Zvýšení povědomí veřejnosti o existenci MPZ	Pokles návštěvnosti města vlivem snižování životní úrovně
Aktivace Programu regenerace MPZ	Nízký přirozený přírůstek obyvatelstva
Prohlubování přeshraniční spolupráce	Stěhování do větších měst
Aktivity spojené s přeshraniční spoluprací stran podstávkových domů	Reálná hrozba vylidňování centra (→chátrání nemovitostí)
Zvýšení kapacity silničního a železničního spojení	Další zvyšování nezaměstnanosti a stagnace mezd
Navázání na popularizaci nejstarší historie města způsobenou archeologickým výzkumem	Pasivní vlastníci nemovitostí (→zanedbávání oprav a průběžné údržby)
Konverze areálu Benar v sousedství MPZ	Zvýšení podílu spekulativního vlastnictví nemovitostí
Nová výstavba na místě tzv. Azylu	Nezájem o kulturně-historické hodnoty místa

7.3 Vztah územně plánovací dokumentace a strategického plánu rozvoje města k MPZ

7.3.1 Program rozvoje města Hrádek nad Nisou

Program rozvoje města Hrádku nad Nisou na období 2017–2022 městskou památkovou zónu a problematiku péče o kulturní dědictví nijak nezmiňuje.

7.3.2 Územně plánovací dokumentace

Dne 24. 6. 2020 schválený **Územní plán Hrádek nad Nisou** (zpracovatel HaskoningDHV Czech republic, spol. s r. o. Praha, Ing. arch. Mgr. Monika Boháčová a kol.) zmiňuje městskou památkovou zónu v částech:

1.2.7 Zásady koncepce ochrany kulturních hodnot

Vytvářet územní podmínky pro zabezpečení ochrany a péče o památkový fond kraje, respektovat dochované historické dědictví jako významný fenomén území, vytvářet územní podmínky pro jeho využívání ve prospěch rozvoje cestovního ruchu, kongresové a poznávací turistiky na území kraje.

113) Vytvářet územní podmínky pro zabezpečení ochrany a péče o chráněná památková území a nemovitý památkový fond kraje, usilovat o kvalitu a soulad řešení nové zástavby v jejich okolí, nepřipouštět výrazově nebo funkčně konkurenční územní zásahy. Chránit kulturní hodnoty území včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví.

*Na území města je vymezena **městská památková zóna** a jsou zde evidovány nemovité kulturní památky, zahrnuté do kulturních hodnot. Do kulturních hodnot jsou zařazeny i urbanisticky významné kompoziční prvky a architektonicky cenné stavby, vymezené zpracovatelem ÚP. Pro ochranu všech těchto území a staveb je stanovena obecná podmínka zohlednění jejich hodnot, z hlediska hmotového, materiálového a barevného řešení staveb (kap. B.3 Územního plánu). Přesné podmínky ochrany staveb v **MPZ** a nemovitých kulturních památek vyplývají z příslušných legislativních předpisů, tedy zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.*

(114) Vytvářet územní podmínky pro přiměřené, významu odpovídající a šetrné využívání památkových objektů i zón pro bydlení, kulturní a komerční účely především ve vazbách na rozvoj cestovního ruchu, kongresové a poznávací turistiky a podporovat územní požadavky na vybudování navazujících zařízení a vybavenosti.

Možnost využití jednotlivých staveb pro rekreaci a cestovní ruch je stanovena podmínkami využití ploch v kap. F Územního plánu, dle způsobu využití vymezené plochy. Z vymezených ploch nejsou samostatně vyčleněny památkové objekty. Pro ochranu jednotlivých nemovitých kulturních památek je stanovena obecná podmínka zohlednění jejich hodnot, z hlediska hmotového, materiálového a barevného řešení staveb (kap. B.3 Územního plánu). Přesné podmínky ochrany nemovitých kulturních památek vyplývají z příslušných legislativních předpisů, tedy zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

*(115) Zajišťovat kvalitní řešení dostavby a rozvoje území vyhlášených **městských památkových zón**, vesnických památkových rezervací a zón na základě předchozích stavebně historických a dalších specifických průzkumů.*

***Městská památková zóna** je v koncepci ÚP zohledněna. Pro její ochranu, resp. pro ochranu jednotlivých staveb v ní a navazujících území je stanovena obecná podmínka zohlednění jejich hodnot, z hlediska hmotového, materiálového a barevného řešení staveb (kap. B.3 Územního plánu). Součástí této kapitoly je i vymezení konkrétních architektonických staveb, jejichž evidence byla předmětem doplňujících průzkumů a rozborů zpracovatele. Přesné podmínky ochrany vyplývají z příslušných*

legislativních předpisů, tedy zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

6 Požadavky na ochranu a rozvoj hodnot území

(204) V ÚP Hrádek nad Nisou naplnit požadavky a podmínky pro harmonický rozvoj obce především v oblasti bydlení, rekreace a cestovního ruchu a zohlednit hodnoty jejího území (historických, kulturních, urbanistických a přírodních).

Harmonický a udržitelný rozvoj města je základním cílem koncepce ÚP. Přitom jsou respektovány všechny hodnoty území a jsou stanoveny obecné podmínky pro jejich ochranu (kap. B.2 – B.4 ÚP).

Historické a kulturní podmínky

(205) Ochrana objektů zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovými čísly v

souladu s vyhláškou č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění. Při řešení bude respektována **městská památková zóna** Hrádek nad Nisou.

206) Respektovat **městskou památkovou zónu**.

MPZ je respektována jako významná kulturní hodnota území – viz kap. B.3 ÚP.

(207) ÚP Hrádek nad Nisou bude respektovat platné právní předpisy na ochranu kulturního, architektonického a

archeologického dědictví, především zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění Úmluvu o ochraně architektonickém dědictví Evropy vyhlášenou ve Sbírce mezinárodních smluv pod č.73/2000 a Úmluvu o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidované, č. 143) vyhlášenou ve Sbírce mezinárodních smluv pod č.99/2000.

6.3.3 Základní koncepce ochrany a rozvoje kulturních hodnot území

(k bodům B04 – B06 ÚP)

Podklady

Ochrana kulturních hodnot území je právně zakotvena jako cíl ÚP v §18 odst. 4 stavebního zákona. Zároveň v § 19 odst. 1 písm. a) a b) definuje stavební zákon identifikaci a ochranu kulturních hodnot jako úkol územního plánování. Ochrana kulturních hodnot je uvedena jako priorita územního plánování na celostátní úrovni Politikou územního rozvoje ČR (aktuální znění 2015) a na krajské úrovni Zásadami územního rozvoje Libereckého kraje (aktuální znění). ZÚR LK zároveň vymezují kulturní hodnoty nadmístního významu, mezi něž patří městská památková zóna Hrádek nad Nisou.

Za kulturní hodnoty se v oblasti územního plánování považují objekty a plochy cenné z hlediska územního vývoje osídlení krajiny a kvalitní doklady stavebního vývoje v území. V praxi se jedná především o objekty a plochy, jejichž ochrana je zajištěna právními předpisy v oblasti památkové péče:

- zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění,
- vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., v platném znění,
- vyhláška č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech

a
obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu.

Uvedené právní předpisy tvoří základní rámec pro identifikaci kulturních hodnot a pro požadavky na jejich

ochranu. Údaje o hodnotách byly čerpány z Územně analytických podkladů pro správní obvod ORP Liberec a webové aplikace Národního památkového ústavu a města Hrádek nad Nisou.

Návrh řešení a jeho odůvodnění

Na území města se nachází značný počet jedinečných architektonicky, historicky či urbanisticky

cenných staveb a území, které jsou z větší části evidovány v rejstříku Národního památkového ústavu a jsou chráněny jako kulturní památky či památkově chráněná území. Nezpochybnitelná je i hodnota dalších staveb, které tento status nemají, jsou však jedinečným dokladem lidového stavitelství a tradičního venkovského způsobu života (roubené a hrázděné stavby), historické architektury městských domů či období rozkvětu tradiční průmyslové výroby (režné zdivo).

Na území města jsou identifikovány následující kulturní hodnoty:

a) městská památková zóna Hrádek nad Nisou,

b) nemovitě kulturní památky stavebního charakteru evidované v rejstříku NPÚ:

- ☐ kostel sv. Bartoloměje
- ☐ fara – při kostele sv. Bartoloměje
- ☐ textilní továrna – Generála Svobody č.p. 65 a 66
- ☐ textilní továrna – Generála Svobody č.p. 67
- ☐ městský dům – Horní náměstí č.p. 85
- ☐ městský dům – Horní náměstí č.p. 109
- ☐ městský dům – Horní náměstí č.p. 110
- ☐ městský dům – Horní náměstí č.p. 123
- ☐ městský dům – Horní náměstí č.p. 124
- ☐ městský dům – žitavská č.p. 86
- ☐ městský dům – žitavská č.p. 93
- ☐ vila Hermanna Schuberta – Václavská č.p. 471
- ☐ sousoší Piety – Donín
- ☐ kaple Nejsvětější Trojice – Horní Sedlo
- ☐ venkovská dům – Václavice č.p. 81
- ☐ větrný mlýn – Václavice
- ☐ fara – Václavice
- ☐ venkovská usedlost – Václavice č.p. 168

c) urbanisticky významné kompoziční prvky a významná veřejná prostranství zakreslené ve výkresu I.2a:

- ☐ Horní náměstí s navazující historickou zástavbou
- ☐ vilová zástavba podél Žitavské ul.
- ☐ nízkopodlažní obytná zástavba z 1.pol. 20.stol. v lokalitě Na Výšině
- ☐ městský park v prostoru mezi ulicemi Hradební – Gen. Svobody – Kamenná – 1.máje
- ☐ veřejné prostranství s okolní nízkopodlažní obytnou zástavbou v prostoru ul. Rynoltická – Souběžná
- ☐ soubor bývalých dělnických domů z roku 1907 s blokovou strukturou zástavby a geometrickým půdorysným uspořádáním - Dolní Suchá čp. 125 – 134
- ☐ zástavba původních venkovských stavení a chalup s podélnou orientací a jednotným odstupem od veřejného prostranství – západní část Horního Sedla čp. 13-18, č. ev. 5-7

Ochrana kulturně-historických hodnot se řídí výše uvedenými právními předpisy. V územním plánu je definován logický a principálně samozřejmý požadavek na hmotově a architektonicky odpovídající řešení staveb v prostředí městské památkové zóny a v území, které tvoří prostředí kulturních hodnot. Důvodem tohoto ustanovení je potřeba ochrany vzhledu jednotlivých objektů i rázu celého území tvořícího prostředí kulturních hodnot. Za prostředí kulturních hodnot se považuje ochranné pásmo památky, je-li vymezeno dle § 17 zákona č.20/1987 Sb., popř. území, v němž může výstavba výrazně ovlivnit vizuální vnímání památky, architektonicky významné stavby či stavební dominanty.

Pro jednotlivé NKP je stanovena podmínka zpracování architektonické části projektové dokumentace staveb výhradně autorizovaným architektem. Důvodem je potřeba zajištění vysoké kvality staveb s

památkovou ochranou a zachování stávajících prostorových, stavebních a výtvarných kvalit jednotlivých staveb či souborů.

8. Podrobné cíle regenerace pro období 2023–2027

8.1 Strategie postupu a realizace regenerace MPZ

Následující pětileté období platnosti aktualizace nového Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou je po kompletní obnově povrchů komunikací a inženýrských sítí MPZ následované obnovou kulturních památek ve vlastnictví města nutno využít ke zlepšení stavu těch památkově hodnotných budov, které dosud neprošly celkovou obnovou a tvoří charakter památkové zóny. Opatření navrhovaná na území MPZ lze rozdělit do čtyř směrů:

1. Obnova kulturních památek ve vlastnictví města
2. Obnova kulturních památek ve vlastnictví jiných subjektů
3. Navržení vybraných objektů na prohlášení kulturními památkami a v případě jejich prohlášení následná obnova s využitím prostředků Programu regenerace
4. Obnova ostatních památkově hodnotných objektů ve vlastnictví města

→ **ad 1)** Prvořadý úkol představuje nová kontextuální výstavba na místě aplanovaného tzv. **Azylu čp. 65/66**. Jako společensky neúčelnou je třeba označit výstavbu repliky původní stavby. Cílem je soudobá architektura, jež respektuje hmotu a výšku původního objektu i ve vazbě na dům čp. 67, se kterým tvoří areál. Je důležité zachovat prostor trojstranného dvora s možností v budoucnu jej dokoňovat na jižní straně novou výstavbou na parcele zbořených hospodářských objektů.

I v kontextu s předpokládaným oživením celého areálu vstupuje do popředí nutnost řešit nevyhovující stav fasády domu **čp. 67**. Po předcházejících krocích památkové rehabilitace (výměna střešní krytiny za břidlicové šablony a výměna okenních výplní) je třeba dokončit obnovu objektu renovací fasády, včetně restaurace clam-gallasovského erbu na východním průčelí.

→ **ad 2)** Jak bylo uvedeno výše, dvě kulturní památky vlastní římskokatolická církev (**kostel sv. Bartoloměje** s celým areálem a **faru** čp. 76). Stav chrámu je možno označit za stabilizovaný, v devadesátých letech 20. století proběhla výměna střešní krytiny a oprava fasády. V minulých letech

se uskutečnilo několik restaurátorských i běžných stavebních zásahů, probíhá průběžná údržba (nátěr kopule věže, oprava vstupních dveří). V letech 2017–2019 prošel kostelní areál celkovou revitalizací, zahrnující také komplexní restaurování hodnotného souboru kamenné plastiky. V krátkodobém horizontu je třeba obnovit nátěr kopule věže a provést zlacení vrcholové makovice s křížem, ve střednědobém pak realizovat výměnu střešní krytiny za pálenou tašku, restaurovat zbývající prvky na fasádě a provést její obnovu.

Fara čp. 76 prošla v minulých letech opravou a nátěrem fasády, k výraznému zlepšení jejího pohledového vnímání by přispěla výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku a výměna stávajícího oplocení za plaňkové dřevěné s kamennými sloupky.

Evangelický kostel Chrám pokoje je novou kulturní památkou, prohlášenou v roce 2020. V první etapě je třeba realizovat výměnu stávající hliníkové šablony na lodi a presbyteriu za břidlicové kameny, jež se na objektu původně nacházely. Na uvedený zásah je již zpracován a orgány památkové péče schválen projekt. V následujících etapách obnovy je nezbytné věnovat se pískovcovému zdivu a architektonickým článkům, stejně jako vitrajím v lodi chrámu.

U objektu **čp. 86** v Žitavské ulici je aktuální obnova fasády, která by měla zahrnovat i více než žádoucí restaurování vstupního portálu. Rovněž tak sousedící dům **čp. 85** je adeptem památkové rehabilitace (výplně otvorů, barevnost fasády)

Dům **čp. 109** (hostinec U Jelena) vyžaduje nákladnější zásah na podkladě projektové dokumentace, která by odstranila novodobé rušivé stavební úpravy (hliníkové vstupní dveře, přístavby ve dvorním traktu, interiérové stavební úpravy) a navrátila objekt do stavu, odpovídající jeho významu.

→ **ad 3)** Po prohlášení evangelického kostela je dalším možným adeptem objekt čp. 111 na Horním náměstí, na který bude nejprve zpracován stavebněhistorický průzkum.

→ **ad 4)** Město Hrádek nad Nisou vlastní na území MPZ dalších pět objektů. Objekt sídla městského úřadu čp. 73, domy čp. 70 a 71 (oba prošly v nedávné době celkovou obnovou), objekt základní školy čp. 325 a nově dům čp. 111. Budoucí stavební zásahy se týkají zejména **domu čp. 111** a **sídla městského úřadu čp. 73**. Při jejich provedení v souladu s doporučeními v kartě objektu dojde k výraznému zlepšení vzhledu památkové zóny i budov samotných. Plánované stavební zásahy směřují k rehabilitaci původního, hodnotnějšího stavu. Součástí realizací obnov v souladu s Programem regenerace je při celkových i dílčích stavebních rekonstrukcích objektů i areálů na území MPZ zajištění zpracování stavebně historického průzkumu, archeologického výzkumu či dohledu, a zabezpečení funkční diagnostiky konstrukčních prvků rekonstruovaných staveb zejména s ohledem na efektivitu vynakládaných veřejných prostředků.

8.2 Regenerace urbanistických kompozičních celků

Téměř všechny komunikace a nemalá část veřejných prostranství prošly v několika posledních letech celkovou rekonstrukcí, včetně centrálního prostoru Horního náměstí. Přesto zůstává na území MPZ řada urbanisticky významných prostorů, vyžadujících zásah, směřující ke zlepšení jejich stavu a působení v rámci MPZ:

→ Areál tzv. Azylu

Návrh opatření:

- realizovat novostavbu na místě objektu čp. 65/66 řešící také reprezentativní úpravu prostoru dvora a pozemků svažujících se k ulici Hradební a 1. máje
- zajistit dostavbu jižní strany dvora soudobým objektem půdorysně a hmotově odpovídající původní stavbě
- realizovat koncepční sadové úpravy celého prostoru včetně okolí objektu čp. 67

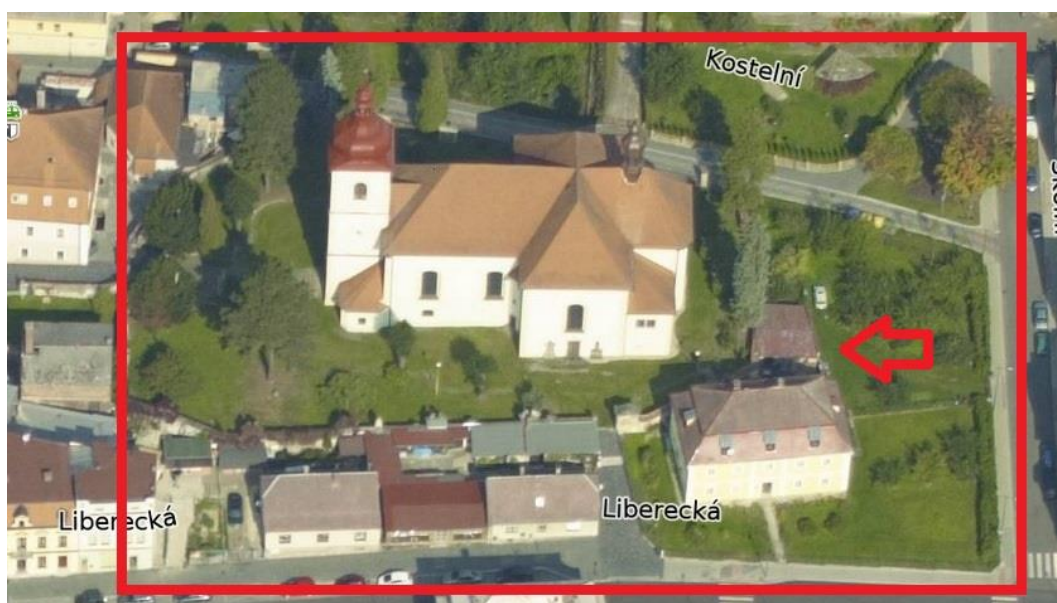
→ Blok mezi ulicemi Žitavská – Lékárnická

Návrh opatření:

- odstranit panelový povrch a celkově nekulturní úpravu prostoru parkoviště za domem čp. 109, prostor opatřit kamennou zádlažbou
- výhledově proluku zastavět novým objektem ve vazbě na původní zastavěnost parcely

→ Areál kostela sv. Bartoloměje a farská zahrada

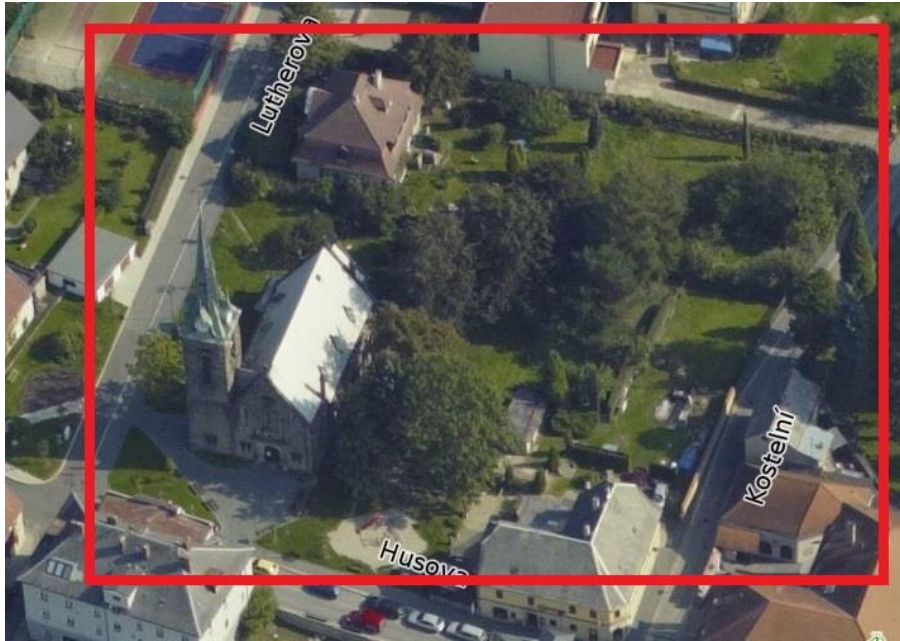

Návrh opatření:

- snést stavbu dvojgaráže č. 2,3

- farskou zahradu opatřit novým plotem z dřevěných planěk s hrubě opracovanými kamennými sloupky
- budovu fary opatřit novou střešní krytinou – pálenou taškou bobrovkou

→ Blok mezi ulicemi Kostelní – Lutherova (kolem evangelického kostela a fary čp. 496)

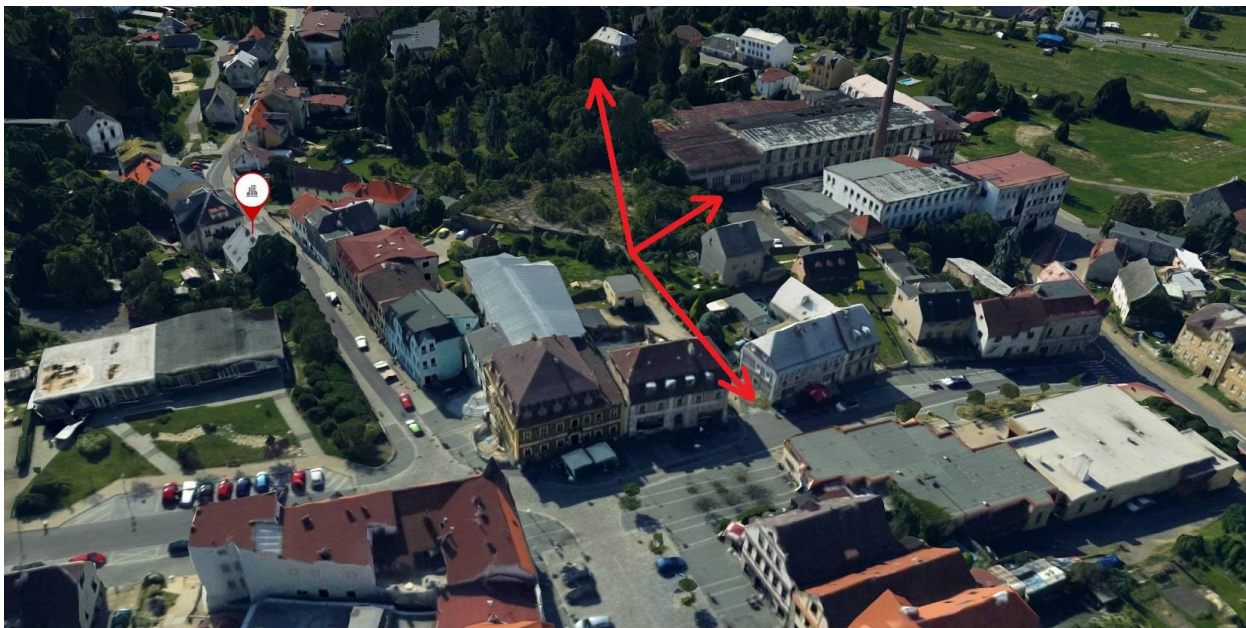
Návrh opatření:

- provést redukci neudržované zeleně, celý prostor nově koncipovat ve spolupráci se zahradním architektem a specialistou na historickou zeleň s cílem zvýšení podílu listnáčů a ovocných stromů

→ Blok mezi ulicemi 1. máje– Anglická – Václavská

Návrh opatření:

- realizovat propojení industriálního areálu Benaru, určeného ke konverzi, potažmo Schubertovy vily ve Václavské ulici, s Horním náměstím. K tomu využít protažení dnes bezejmenné slepé uličky mezi domy čp. 123 a 185 v Anglické ulici.
- propojení realizovat s určením primárně pro pěší a cyklisty, souběžně s konverzí průmyslového areálu. Tím bude zajištěno vtažení rozvojového území, nalézajícího se těsně za hranicí MPZ, do organismu města. Prostor bude zároveň zásadně zkultivován. Z hlediska majetkoprávního záměru nic nebrání, všechny potřebné pozemky jsou ve vlastnictví města.

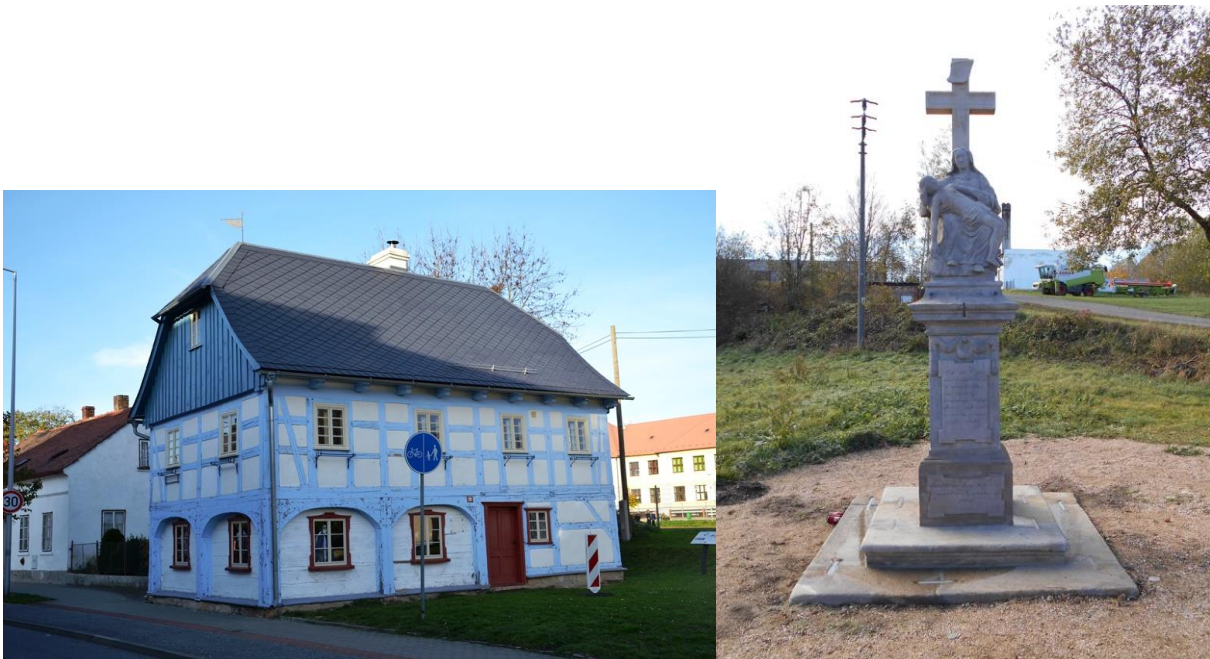
Návrh propojení Horního náměstí s industriálním areálem a Schubertovou vilou

Průmyslový areál přádelny a tkalcovny F. A. Hiebsch, známý v místě spíše jako Benar (dle posledního výrobce) má silný rozvojový potenciál pro sousední MPZ i město jako takové. Jeho vlastníkem je Město Hrádek nad Nisou. V současné době je zpracovávána projektová dokumentace na jeho konverzi.

Město Hrádek nad Nisou věnovalo v uplynulých deseti letech velkou péči svému hmotnému kulturnímu dědictví nejen na území památkové zóny. Vlevo sousoší sv. Anny s Pannou Marií v Liberecké ulici, restaurované v roce 2019. Uprostřed tzv. Grösselova kaple, rozebraná, transferovaná a znovu postavená v roce 2017 na křižovatku Žitavské a Nádražní ulice. Roku 2020 byla prohlášena kulturní památkou. Vpravo pak hlavní brána na městský hřbitov s obnovenou fasádou a střešní krytinou.

Dům čp. 215, zvaný dle posledního obyvatele Koník, se nalézá v sousedství Grösselovy kaple v Žitavské ulici, na severním předpolí MPZ. Mezi roky 2014-2018 provedlo město jeho rekonstrukci zcela dle památkových standardů, ačkoliv se nejedná o kulturní památku. Vpravo sousoší piety v Doníně, restaurované v roce 2018.

8.3 Rekapitulace: plánované investice a vize regenerace

U objektů uvedených v následující tabulce se předpokládá, že během platnosti Programu regenerace MPZ dojde k realizaci udržovacích prací a stavebních zásahů většího i menšího rozsahu v závislosti na množství disponibilních investičních prostředků při respektování doporučení k památkové obnově a rehabilitaci. Časové určení realizace a posloupnost jednotlivých akcí bude možná po zpracování rozpočtů, projektových dokumentací, záměrů a získání závazných stanovisek a rozhodnutí výkonného orgánu státní památkové péče tam, kde dosud nejsou vydána. Příslušné objekty a obnovné akce realizované podle *Zásad Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón* budou vždy v příslušném roce zařazeny do *Anketního dotazníku Programu regenerace*.

**REKAPITULACE OBJEKTŮ NAVRŽENÝCH DO PROGRAMU
REGENERACE MPZ HRÁDEK NAD NISOU 2023 - 2027**

Objekt	Statut ochrany	Vlastník k 3. 12. 2022	Akce obnovy	Financování –závazné podíly (v %)		
				město	FO, PO, církvev	Prostředky z Programu
Dům čp. 67	KP	Město Hrádek nad Nisou	Celková obnova fasádního pláště vycházející z původního řešení. Nátěr kamenných prvků namísto jejich nevhodného přiznání (okenní ostění). Restaurování erbu na východní fasádě.	min. 50	-	max. 50
Dům čp. 76	KP	Římskokatolická farnost Hrádek nad Nisou	Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku. Doplnění volských ok v horní úrovni střechy. Výměna oplocení (namísto drátěného plotu plaňkový dřevěný plot s kamennými hrubě opracovanými sloupky).	min. 10	min. 40	max. 50
Dům čp. 85	KP	Vu Thi Van	Výměna střešní krytiny při zachování stávajícího druhu (pálená taška bobrovka) včetně volských ok a vykrytí požárních zdí krytinou. Výměna okenních výplní za troj- či čtyřkřídlá dřevěná okna, opatřená krycím nátěrem ve světlém odstínu. Oprava a nátěr fasády vápennou technologií s doplněním plasticity všech průčelí, nová vhodnější barevnost a rozvržení ploch. Doplnění dřevěného výkladce do 2. osy přízemí.	min. 10	min. 40	max. 50
Dům čp. 86	KP	Mgr. Jana Ryšánková	Výměna okenních výplní za otvíravé troj- či čtyřkřídlé dřevěné v přízemí a patře, dvoukřídlé v podkroví, jejich opatření krycím nátěrem v odstínu slonové kosti či lomené bílé.	min. 10	min. 40	max. 50

			Oprava a nátěr fasády vápennou technologií s obnovením původní barevnosti. Zachování, restaurátorská oprava a doplnění kamenného portálu a jeho opatření nátěrem.			
Dům čp. 109	KP	MCP Nguyen Quý Duong a Nguyen Thi Viet Hung – zrušen trvalý pobyt na území ČR	Výměna vstupních dveří z hliníkových profilů za dřevěnou repliku původních klasicistních vrat. Odstranění novodobé dvorní přístavby a komína odsávání z kuchyně. Výhledově opatření okenních výplní nátěrem v odstínu slonové kosti či lomené bílé. Vydláždění povrchu dvora kamennou dlažbou.	min. 10	min. 40	max. 50
Dům čp. 110	KP	Jan Čejka	Výhledově opatření okenních výplní nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé. Výhledově výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku.	min. 10	min. 40	max. 50
Dům čp. 123	KP	Tang Tien Hai, Quách Thu Auh	Výhledově odstranění disproporčnosti fasády přízemí (náhrada levého novodobého výkladce se vstupem dřevěnou historizující analogií, odstranění pravého výkladce a nahrazení okenními otvory nebo rozšíření na velikost levého výkladce a opatření vývěsním štítem).	min. 10	min. 40	max. 50
Areál kostela sv. Bartoloměje	KP	Římskokatolická farnost Hrádek nad Nisou	Oprava opláštění věže, zlacení kříže, makovice a báně kostela. Restaurování erbu Trauttmannsdorfů Doplnění náhrobku Franze Laubnera. Průběžná údržba a opravy všech	min. 10	min. 40	max. 50

			<p>stavebních konstrukcí kostela. Výměna střešní krytiny lodě a presbyteria za pálenou tašku. Výhledově oprava a nátěr fasády.</p>			
Evangelický kostel	KP	Náboženská obec Církve československé husitské, v Hrádku nad Nisou	<p>Restaurátorský zásah na vitrajích. Kompletní výměna střešní krytiny (namísto měděného plechu na věži a hliníkových šablon na lodi, kněžišti, sakristii a přístavcích břidlicové šablony. Očištění a sanace pískovcového zdiva, odstranění prachových depositů, lišejníků a mechů z vnějšího pláště kostela.</p>	min. 10	min. 40	max. 50
Dům čp. 496	KP navrhovaná	Náboženská obec Církve československé husitské v Hrádku nad Nisou	<p>Zachování, případně doplnění všech detailů a stavebních konstrukcí typických pro dobu vzniku. Výhledově výměna nevhodné střešní krytiny za pálenou tašku. Výměna nevhodných okenních výplní ve vikýřích s falešným členěním za dřevěné otvíravé členěné vnějšími příčnickými. Odstranění palubkového obkladu vikýřů. Arboristická úprava vzrostlé vegetace v okolí vily a její obnova. Celkové očištění a obnova fasády, nátěry okenních výplní, okenic a treláží.</p>	min. 10	min. 40	max. 50
Dům čp. 73	MPZ	Město Hrádek nad Nisou	<p>Doplnění chybějící plastické výzdoby na čele vikýře směrem do náměstí. Zjemnění siluety střechy do stavu před požárem (průběh mansardové římsy a nároží do původních křivkových tvarů).</p>	min. 50	-	max. 50

			<p>Výměna střešní krytiny za pálené tašky bobrovky.</p> <p>Výměna či nátěr oken krycím nátěrem v odstínu slonové kosti či lomené bílé, zachování jejich členění, doplnění chybějících prvků v přízemí.</p> <p>Změna barevnosti fasády dle řešení z roku 1930.</p> <p>Udržovací práce a stavební úpravy dle aktuální potřeby.</p>			
Dům čp. 111	MPZ	Město Hrádek nad Nisou	<p>Výměna jednoduchých okenních výplní za dřevěné dle historické ikonografie (dvoukřídlé otvíravé)</p> <p>Obnovení původního vzhledu parteru, tj. odstranění hliníkových výkladců a jejich nahrazení dřevěnými, případně obnova členění dle historických fotografií.</p> <p>Výměna střešní krytiny za pálené tašky bobrovky.</p> <p>Rekonstrukce fasády dle historické ikonografie.</p> <p>Udržovací práce a stavební úpravy dle aktuální potřeby.</p>	min. 50	-	max. 50

PASPORTIZACE OBJEKTŮ

KULTURNÍ PAMÁTKY

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ul. Generála Svobody	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	67	parcela	494/1
r. č. ÚSKP	19336/5-4306	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	<p>Areál situovaný na místě někdejšího hradu v dnešní ulici Generála Svobody tvořil západně umístěný dům čp. 65, 66 a přilehlý objekt čp. 67, který dvůr uzavírá od severu.</p>		
stručná charakteristika	<p>Jedná se o zděný patrový dům na dlouhém obdélném půdorysu s mansardovou střechou krytou břidlicovými šablonami. Střechu doplňuje řada valbových vikýřů. Dům je umístěn v mírném svahu, čímž je přízemí při západním průčelí mírně vyvýšené. Jednotlivá průčelí s hladkými omítkami člení řada okenních otvorů s pískovcovými ostěnými. Na východním průčelí nalezneme pískovcový erb rodu Clam-Gallasů se zbytky zlacení.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Areál byl vystavěn r. 1723 jako textilní manufaktura na výrobu sukna, bavlněných látek, punčoch a kanafasového zboží. Výstavbou objektů „na zelené louce“ byl pověřen hejtman clam-gallasovských panství Elias Ketzler na základě povolení hraběnky Johanny Emerencie Gallasové (rozené von Gaschin) z r. 1722 a již v r. 1724 bylo uděleno privilegium pro výrobu císařským Komerčním kolegiem. Výroba se zde ale příliš dlouho neudržela, a mezi lety 1767–1818 zde fungovala apretura a mandl lněných pláten. Patrně v domě čp. 67 byla v r. 1812 zřízena hrnčířská dílna s výrobou hliněných láhví pro Lázně Libverda. Zřízení této dílny může souviset s přestavbou objektu v r. 1808, kterou zmiňuje K. F. Kühn (datace měla být na malovaných slunečních hodinách na jižním průčelí čp. 67). Většina literatury uvádí přestavbu objektů na byty panských úředníků k r. 1850, což je však v rozporu s údaji v popisu J. G. Sommera již k r. 1834. Od r. 1896 fungoval areál jako dětský útulek (Azyl) pro děti továrních dělníků,</p>		

	<p>v meziválečném období (1919–1925) také jako česká menšinová škola. Po stavbě nové školní budovy v Komenského ulici v roce 1925 se sem dětský azyl opět vrátil. Po roce 1945 se v areálu nacházela školní kuchyně a jídelna, později výroba lahůdek, pro špatný technický stav však byly budovy vyklizeny a dále chátraly. V 80. letech došlo ke zbourání hospodářských staveb na jižní straně dvora. V roce 2002 došlo k opravě domu a jeho adaptaci na byty. Roku 2020 byla zahájena jeho postupná památková rehabilitace.</p> <p>r. 1988 PD na přestavbu na hotel (Stavoprojekt Liberec) r. 1992, 1995–1996 zaměření a stavebně-technické posouzení r. 2000 SHP (PhDr. F. Gabriel, PhDr. O. Novosadová) r. 2000 PD na přestavbu na 20 malometrážních bytů (J. Kořínek) r. 2001 PD na přestavbu na 16 malometrážních bytů (J. Kořínek), realizace r. 2002. r. 2018 PD na rekonstrukci střechy (Projektový ateliér David) r. 2019 PD na výměnu oken (Projektový ateliér David) r. 2020-2021 výměna tzv. bonnského šindele za břidlici, renovace vikýřů r. 2022 výměna okenních a dveřních výplní r. 2022 PD na opravu fasády (Projektový ateliér David)</p>
památkové hodnocení	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Rekonstrukce domu čp. 67 provedená v roce 2002 zachovala pouze hrubou hmotu objektu, kterou narušila řadou novodobých doplňků a novotvarů, které nahradily původní autentické prvky. Tím byla památková podstata objektu čp. 67 závažně narušena. Jeho hodnota tak spočívala v půdorysné, hmotové a urbanistické situaci, stejně jako v dochovaných stavebních konstrukcích a původních uměleckořemeslných prvcích. Počínaje rokem 2020 město přistoupilo k postupné památkové rehabilitaci, spočívající v renovaci vnějšího pláště. Dosud byla vyměněna střešní krytina a výplně otvorů, v roce 2023 je plánována celková obnova fasády.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Nátěr kamenných prvků namísto jejich nevhodného přiznání (okenní ostění) - Celková obnova fasádního pláště vycházející z původního řešení
prameny a literatura	<p>NPÚ ÚOP v Liberci, Sběrka SHP a odborných studií, Gabriel František – Novosadová, Olga, Stavebně historický průzkum, Hrádek nad Nisou čp. 65, 66, 67, 2000.</p> <p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu</p>

Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP
Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
Kolka, Miroslav – Panáček, Michal: Hrádek nad Nisou – dům čp. 65, 66
(takzvaný Azyll). Několik poznámek k zániku nejen unikátního barokního
krovu. Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného
pracoviště v Liberci 2006, s. 61–73.
Kuča, Karel: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, II. díl, H-
Kole, Praha 1997, s. 301–305.
Kühn, Karl, Friedrich: Topographie der historischen und
kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakischen Republik. Land
Böhmen. Der Bezirk Reichenberg. Brno/Praha/Lipsko/Vídeň 1934, s. 103.
Řeháček, Marek: Krajina na Nise. Liberec 2001, s. 323–325.
Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek
v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 176.
Umělecké památky Čech, I. díl, A–J, Praha 1977, s. 465.

další
fotografická a
plánová
dokumentace

Jižní a východní průčelí, r. 2022

detail erbu Clam-Gallasů na východním průčelí, r. 2022

r. 1922

r. 1930

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ul.	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	76	parcela	13
r. č. ÚSKP	29698/5-4308	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Objekt fary se nachází při areálu kostela sv. Bartoloměje v Liberecké ulici východně od Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný dům na obdélném půdorysu kryje mansardová střecha s eternitovými šablonami. Střechu doplňují vikýře s pultovými stříškami. Jednotlivá průčelí s hladkými omítkami člení lizénové rámce ohraničené nárožními a dvěma středovými lizénami, které zvýrazňující symetričnost pětiosých podélných průčelí. Po celém půdorysu domu probíhá nízká podezdívka z pískovcových kvádrů. Okenní otvory osazené dvoukřídlými špaletovými okny lemují pískovcová ostění. Hlavní vstup umístěný ve středové ose jižního průčelí rámuje jednoduchý ve štuku provedený portál. Dvoukřídlé profilované dveře z konce 19. století uvozuje trojice kamenných stupňů. Při pohledu od jihu nalezneme vpravo od vstupu nápisové zrcadlo s tesaným nápisem a datací: „1804 / PLVRA . ИИТВС“. Protilehlý vstup na severním průčelí, obrácený do zahrady, tvoří dvoukřídlé profilované dveře s nadpražním světlíkem umístěné v pravoúhlém pískovcovém portálu.</p>		

<p>odhad datování a stavebního vývoje</p>	<p>Objekt fary byl postaven roku 1804. r. 1972–1973 stavba garáže ve farské zahradě, r. 1996 přestavba. r. 2011 obnova a nátěr fasády.</p>
<p>památkové hodnocení</p>	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Dobře dochovaný klasicistní objekt má svůj význam ve vazbě na kostelní areál, uvozuje území památkové zóny a historického jádra při příjezdu Libereckou ulicí.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku - Doplnění volských ok v horní úrovni střechy - Výměna oplocení (namísto drátěného plotu plaňkový dřevěný plot s kamennými hrubě opracovanými sloupky) - Odstranění dvojgaráže ve farské zahradě - Zachování nezastavitelnosti celé farské zahrady
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Kühn, Karl, Friedrich: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakischen Republik. Land Böhmen. Der Bezirk Reichenberg. Brno/Praha/Lipsko/Vídeň 1934, s. 102. Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 175.</p>

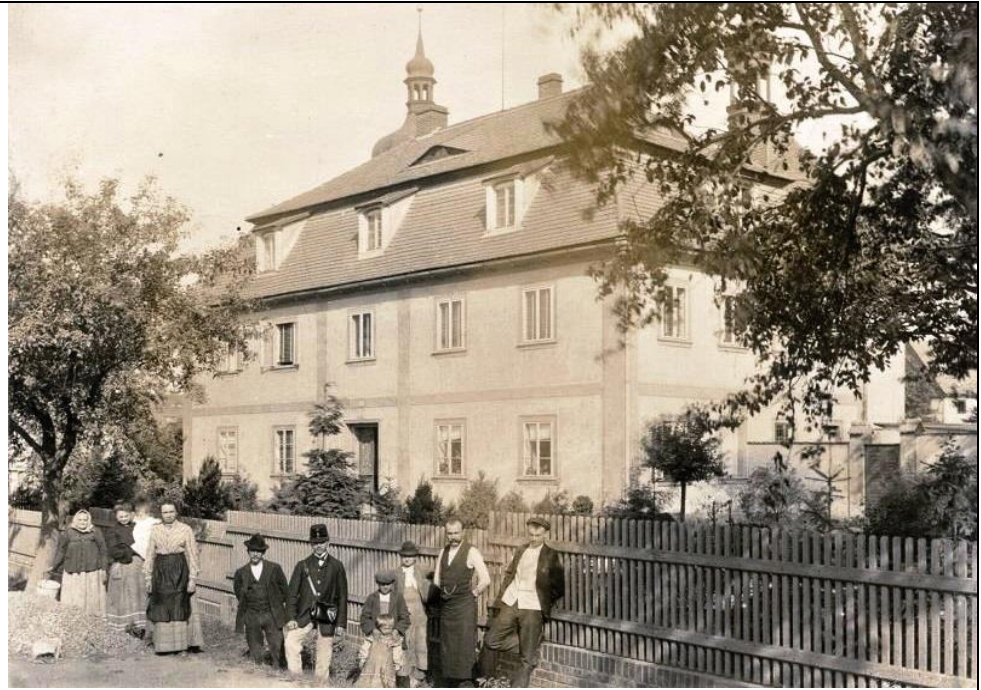
další fotografická
a plánová
dokumentace

Severní dvorní průčelí, r. 2022

počátek 20. stol.

počátek 20. stol.

r. 1906

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ul.	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	85	parcela	84
r. č. ÚSKP	45493/5-4307	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Žitavské ulice a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Klasicistní patrový zděný dům na obdélném půdorysu kryje sedlová střecha s pálenými taškami bobrovkami. Střechu doplňuje dvojice volských ok. Dům je svým jižním podélným průčelím orientován do Žitavské ulice. Jednotlivé fasády opatřené hladkými omítkami člení na jižním průčelí profilovaná korunní římsa a nízká podezdívka z pískovcových kvádrů. Okenní otvory osazené novodobými nedělenými okny lemují na jižním průčelí pískovcová ostění. Obdobně je i symetricky situovaný vstup umístěný v segmentově zakončeném pískovcovém portálu. Ten vrcholí klenákem s reliéfním nápisem udávajícím dataci, iniciály majitele a popisné číslo: „17 85 / J S / 85“. K severnímu průčelí domu kolmo přiléhají mladší přístavby.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům postavený roku 1785. r. 1999 PD na rekonstrukci 1. NP (Ing. P. Kumpa). r. 2002 PD na stavební úpravy 1. NP (R. Jelínek), PD na zřízení hernybaru (INGRO CZ, Ing. P. Kumpa). r. 2006 oprava a nátěr fasády.</p>		

	r. 2006 PD na přístavbu prodejních prostor (Ing. J. Zeman).
památkové hodnocení	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Zástupce klasicistní vrstvy zástavby města, pohledově dominantní v exponovaném prostoru severní strany Horního náměstí. Na parcele předpokládaná starší zástavba. I po utilitárních úpravách 2. poloviny 20. století si uchovává svou památkovou hodnotu.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Zachování stávajícího druhu střešní krytiny (pálená taška bobrovka) včetně volských ok a vykrytí požárních zdí krytinou - Výměna okenních výplní za troj- či čtyřkřídlá dřevěná okna, opatřená krycím nátěrem ve světlém odstínu - Oprava a nátěr fasády vápennou technologií s doplněním plasticity všech průčelí, vhodnější barevnost a rozvržení ploch - Případné doplnění dřevěného výkladce do 2. osy přízemí
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 177.</p>
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Jižní a východní průčelí, r. 2022</p>

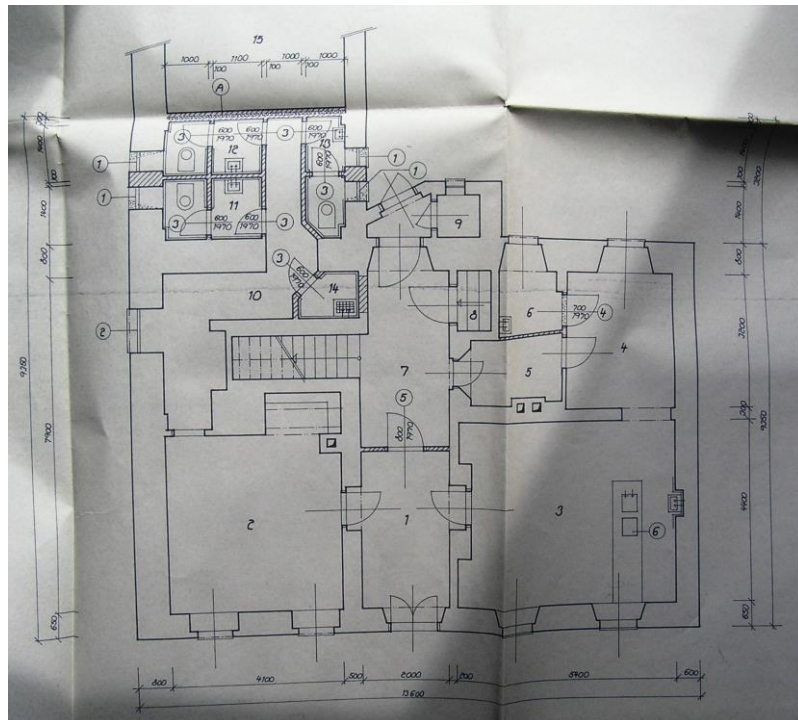
r. 1923

počátek 20. stol.

r. 1895

pūdorys 1. NP, r. 2002

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ul.	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	86	parcela	85
r. č. ÚSKP	23760/5-4304	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Žitavské ulice a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Jedná se o zděný patrový klasicistní objekt na obdélném půdorysu krytý polovalbovou střechou s červeně zbarvenými vláknocementovými šablonami. Dům se svým jižním štítovým průčelím obrací do Žitavské ulice. Jednotlivé nečleněné fasády opatřené hladkými omítkami doplňují pouze podezdívky z pískovcových kvádrů a korunní profilovaná římsa. Jednotlivé okenní otvory lemují pískovcová pravoúhlá ostění. Prostor hlavního vstupu umístěný na jižním průčelí rámuje segmentově zakončený pískovcový portál s klenákem doprovázený štukovým festonem. Bohatě umělecko-řemeslně ztvárněné dvoukřídlé dveře jsou zapuštěné hlouběji ve vstupním prostoru, který vymezují čtyři kamenné stupně. V ose nad vchodem se nachází štuková kartuše s festonem a symbolickou korunou. Kartuše nese nápis: „No. / 86 / 1785“. Obdélná sklepní okénka umístěná v podezdívce chrání zbytky barokně tvarovaných kovaných mříží.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům postavený roku 1785. r. 2011 provedena izolace sklepních prostor. Po r. 2013 provedena oprava hlavních vstupních dveří</p>		

<p>památkové hodnocení</p>	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Zástupce klasicistní vrstvy zástavby města, pohledově dominantní při vyústění Žitavské ulice do Horního náměstí. Na parcele předpokládána starší zástavba. Vlastní objekt má hodnotný klasicistní portál a vstupní dveře.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna okenních výplní za otvíravé troj- či čtyřkřídlé dřevěné v přízemí a patře, dvoukřídlé v podkroví, jejich opatření krycím nátěrem v odstínu slonové kosti či lomené bílé - Oprava a nátěr fasády vápennou technologií s obnovením původní barevnosti - Zachování, restaurátorská oprava a doplnění kamenného portálu a jeho opatření nátěrem - Zachování vstupních dveří - Výhledově možná výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 177.</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>Západní a severní průčelí, r. 2022</p>

r. 2013

r. 2022

r. 2013

Hlavní jižní průčelí, r. 2022

1. polovina 20. stol.

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní nám.	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	109	parcela	35
r. č. ÚSKP	41585/5-4312	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Žitavské ulice a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Zděný patrový dům na půdorysu písmene L kryje sedlová střecha s pálenými taškami bobrovkami. Obdélný půdorys hlavní budovy rozšiřuje kolmé patrové křídlo přiléhající k západnímu průčelí. Jednotlivé fasády opatřené hladkými omítkami člení pouze průběžné římsy a plastické okenní šambrány. Východnímu podélnému průčelí obrácenému do náměstí dominuje mělký středový rizalit. V jeho ose se nachází segmentově zakončený vjezd do průjezdu. Ten rámuje štukový portál s jónskými pilířky doplněnými kládmí se zubořezem. Ten se po délce rizalitu uplatňuje i na korunní římsě. Sedlovou střechu ukončuje nad štítem obráceným do Žitavské ulice polovalba. Valbovou střechu kolmého křídla pokrývají opět pálené tašky bobrovky. Západně od objektu se nalézá historická stavba na obdélném půdorysu polovalbovou střechou, krytou bobrovkou. Na hlavní objekt se v západním směru napojují další novodobé provozní přístavby.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Zájezdni hostinec z přelomu 18. a 19. století. r. 1983 PD na rekonstrukci restaurace a hotelu a přístavbu (Stavokombinát, OSP Liberec, J. Devátý). r. 1993 PD na rekonstrukci (S.P.I.S. – Ing. F. Poříz). r. 2007 oprava fasády.</p>		

<p>památkové hodnocení</p>	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Objekt klasicistního zájezdního hostince se zázemím tvoří urbanisticky neopominutelnou součástí městského jádra. I přes rozsáhlou adaptaci provedenou v 80. letech 20. století si uchoval svou památkovou hodnotu.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna vstupních dveří z hliníkových profilů za dřevěnou repliku původních klasicistních vrat - Odstranění novodobé dvorní přístavby a komína odsávání z kuchyně - Výhledově opatření okenních výplní nátěrem v odstínu slonové kosti či lomené bílé - Vydláždění povrchu dvora kamennou dlažbou - Odstranění nevhodných reklamních zařízení
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 177.</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>Severní a západní průčelí, r. 2022</p>

hospodářský objekt ve dvoře, severní průčelí, r. 2022

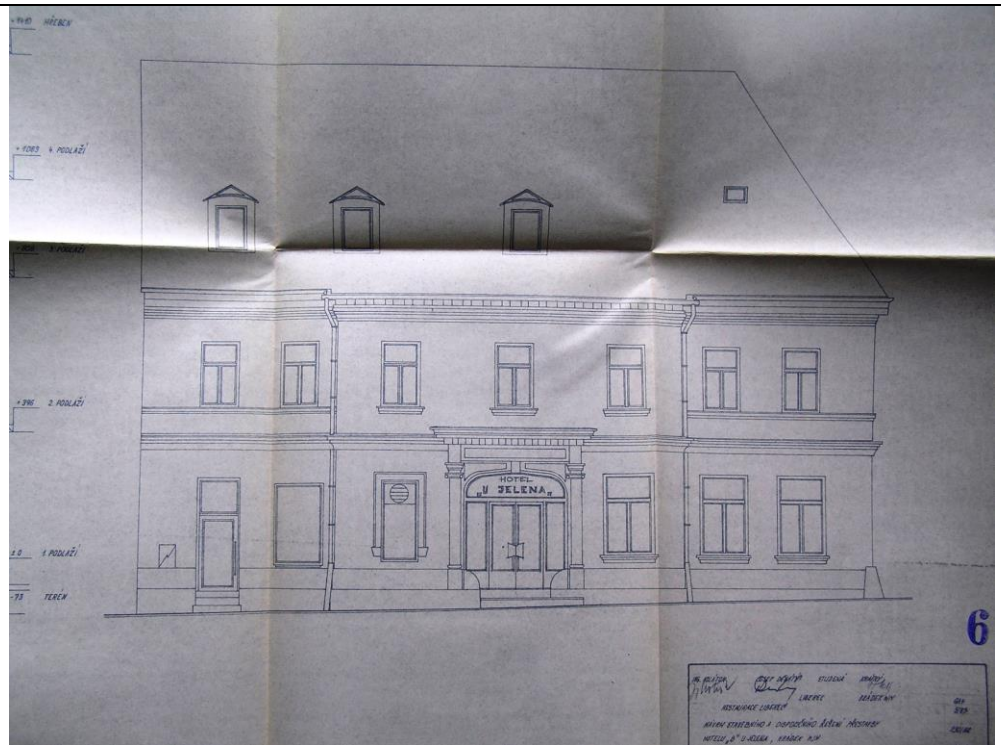
r. 1933

r. 1936

1. pol. 20. stol.

r. 1983

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	110	parcela	41
r. č. ÚSKP	22597/5-4313	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný dům postavený na obdélném půdorysu kryje sedlová střecha s vláknocementovými šablonami. Východní podélné průčelí obrácené do náměstí člení pouze dvojice průběžných říms doplňujících korunní římsu se zubořezem. Hladká omítka průčelí překrývá i podezdívku z pískovcových kvádrů. Na zbylých průčelích je díky sejmutí omítek dobře patrné zdivo z pálených cihel a na jižním štítu novější tvárniceová vyzdívka. Hlavní vstup z náměstí osazený novodobými dveřmi lemuje ve štku naznačený pravoúhlý portál s nastaveným kladím. Současně v přízemí nalezneme nově prolomený vchod do obchodu, který je umístěn mezi někdejšími okny upravenými na nedělené výkladce. K západnímu dvornímu průčelí přiléhá kolmá novodobá přístavba nesoucí v patře zastřešenou verandu.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům postavený na přelomu 18. a 19. století. r. 1993 úprava hlavního průčelí (rozšíření okenních otvorů na výkladce). r. 2002 výměna střešní krytiny (eternit namísto pálených tašek bobrovek).</p>		

	<p>r. 2005 oprava fasády. r. 2009 výměna oken a výkladců, oprava a nátěr fasády, označení provozovny. r. 2012 označení provozovny Kooperativa. po r. 2013 nátěr fasády</p>
památkové hodnocení	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Na parcele se starší kontinuitou zástavby, tvoří celek s domem čp. 109, památkově hodnotná součást klasicistní zástavby západní strany Horního náměstí.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výhledově opatření okenních výplní nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé - Výhledově výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 178.</p>

další fotografická a
plánová dokumentace

r. 2009

r. 1936

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	123	parcela	342/1
r. č. ÚSKP	18394/5-4309	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na křižovatce Anglické ulice a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný dům na obdélném půdorysu kryje mansardová střecha s pálenými taškami bobrovkami. Střechu na severní a jižní straně doplňuje čtveřice vikýřů s pultovými stříškami. Jednotlivá průčelí opatřená hladkými omítkami člení lizénové rámce světlého odstínu doplněné při korunní římsě jemným zubořezem a čabrakami. Při podélném severním průčelí obráceném do ulice nalezneme mírně zapuštěný hlavní vstup orámovaný pravoúhlým štukovým rámcem. Samotné novodobé dveře jsou přístupné po třech kamenných stupních. Po obou stranách vstupu se nacházejí dva ocelové výkladce a vchody do obchodů, které vnější podobu domu silně degradují. Okenní otvory lemují pravoúhlá pískovcová ostění. K jižnímu průčelí se přimyká záchodový rizalit, na který dále navazují přízemní provozní přístavby domu.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům postavený na přelomu 18. a 19. století. r. 2003–2004 PD na přístavbu prodejny ve dvorním traktu (ing. M. Čermák, P. Kudláček) – orgány PP zamítnuto. r. 2014 Změna užívání v 1. NP r. 2018 Výměna střešní krytiny, okenních výplní, výkladců a oprava s nátěrem fasády</p>		

památkové hodnocení	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>Hodnotný klasicistní objekt je svou hmotou, půdorysným usazením na parcele a stavebními konstrukcemi dokladem klasicistní, resp. pozdně barokní zástavby města.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Odstranění disproporčnosti fasády přízemí (náhrada levého novodobého výkladce se vstupem dřevěnou historizující analogií, odstranění pravého výkladce a nahrazení okenními otvory nebo rozšíření na velikost levého výkladce a opatření vývěsním štítem)
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 178.</p>

další
fotografická a
plánová
dokumentace

Jižní průčelí, r. 2022

r. 2013

Hlavní severní průčelí, r. 2013

r. 1938–1944

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	124	parcela	344
r. č. ÚSKP	19467/5-4310	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží ulice Anglické, 1. máje a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný dům na obdélném půdorysu kryje mansardová střecha s břidlicovými šablonami. Střecha doplněná po stranách řadou vikýřů se sedlovými stříškami je ve spodní části mansardy částečně zešíkmena dlouhými námětky. Nově provedenou fasádu domu s nátěrem světle zeleného odstínu člení jednoduchý průběžný pás a nárožní lizény tmavší barvy. Okenní otvory lemované plastickými šambránami s parapety jsou osazeny dřevěnými dvoukřídlými, ven otvíravými okny. Hlavní vstup uvozený dvojramenným schodištěm nalezneme na severním podélném průčelí obráceném do Anglické ulice. Vstup tvoří dvoukřídlé dřevěné dveře osazené v pískovcovém pravouhlém portálu. K domu od jihu přiléhá přístavba společenského sálu a patrový objekt s rovnou střechou a fasádou s historizujícím členěním. Součástí areálu je také novodobý objekt sociálního zázemí s rovnou střechou, opatřený předsazenou fasádou s dřevěným obkladem.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Parcela zastavěná nejpozději v 16. století, stávající dům byl postaven zřejmě na konci 18. století a fungoval jako hostinec (od r. 1790 prodej piva, od r. 1805 výčepní právo. Původní název U zeleného věnce, později U zeleného stromu, poté Císař rakouský, od 30. let 20. století opět U zeleného stromu, později Turnhalle, Dům kultury ROH). Na velké obdélné parcele domu je na stabilním katastru z r. 1843 zakreslen hloubkově orientovaný objekt mírně obdélného půdorysu označený červenou barvou – tedy z nespalného materiálu – zděný. Dům byl vícekrát přestavován (především v interiéru) a v meziválečném období významně rozšířen o sál. Objekt prošel řadou utilitárních úprav zejména v nedávné minulosti</p>		

	<p>(úpravy hlavního průčelí, nová plastová okna apod.) Mezi lety 2014–2019 celý areál prošel komplexní památkovou rehabilitací, jež odstranila předchozí nevhodné zásahy.</p> <p>r. 2005 stavební úpravy 3. NP (PD R. Jelínek) r. 2008 stavební úpravy ve 2. NP (zřízení solária), závazné stanovisko na výměnu střešní krytiny (břidlice na mansardové střeše a falcovaný plech nad sálem) r. 2012 výmalba sálu a jeviště r. 2014-2015 krov a krytina nad sálem, fasáda a okna přístavby sálu r. 2016 přístavba sociálního zázemí r. 2016-2017 krov a střecha hlavního objektu r. 2018-2019 okenní a dveřní výplně hlavního objektu</p>
památkové hodnocení	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64.</p> <p>S ohledem na nedávné odstranění značného množství znehodnocujících stavebních zásahů z posledních dekád (s výjimkou nevkusného interiéru restaurace) objekt významně posílil své památkové hodnoty zejména ve vztahu k prostředí památkové zóny. Jedná se o vzorovou památkovou rehabilitaci, ctící doporučení předchozího Programu regenerace pro období 2013–2022.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	- nejsou
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Řeháček, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek n. N. 1995. Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 178. Vydra, František – Prášil, Petr – Marek, Vitalij: Hrádecko – Chrastavsko na starých pohlednicích. Hostivice 2005. Nový, Miroslav: HRÁDEK NAD NISOU (LB, LIBERECKÝ KRAJ) DŮM ČP. 124 HORNÍ NÁMĚSTÍ, STAVEBNĚHISTORICKÝ PRŮZKUM KROVU A PODKROVÍ, 2015.</p>

další
fotografická a
plánová
dokumentace

Severní průčelí, r. 2022

Severní průčelí, r. 2012

r. 2012

Vstup do sálové části, r. 2022

Přístavba sociálního zázemí a vzduchotechniky sálu, r. 2022

konec 19. století

1837. Verlag von Alfred J. Schorr, Gröttau i. B.

konec 19. století

Verlag von Emil Hoffmann, Zittau i. S.

Gruss aus Gröttau.

Reichenberger- und Görzdofer-Strasse.

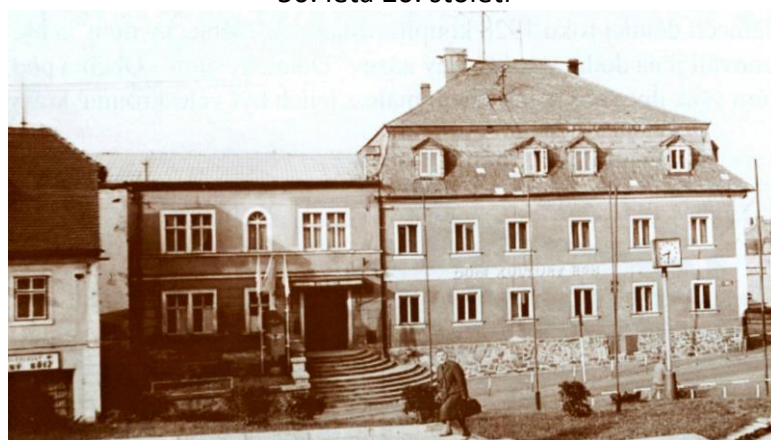
r. 1899

r. 1925

50. léta 20. století

70. – 80. léta 20. století

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	3, 4
r. č. ÚSKP	16191/5-4303	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Areál kostela sv. Bartoloměje se nalézá východně od Horního náměstí. Barokní kostel obklopený bývalým hřbitovem s ohradní zdí je přístupný úzkou uličkou vedoucí přímo z náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Kostelní areál doplňují barokní sochy světců umístěné při vstupu a západně od kostela. U vnitřního líce ohradní zdi jsou umístěny kaple křížové cesty, náhrobníky a náhrobky pocházející z 16. – 19. století.</p> <p>Kostel sv. Bartoloměje je monumentální zděnou orientovanou stavbou s příčnou lodí a obdélně ukončeným presbytářem. Valbové střechy hlavní lodi a transeptu kryté pálenými taškami bobrovkami doplňuje plechový sanktusník situovaný na konci hřebene střechy kněžiště. Jednotlivá průčelí opatřená hladkými omítkami člení jednoduché lizenové rámce tmavšího odstínu. Prostor hlavní a příčné lodi osvětlují vysoká segmentově zakončená okna lemovaná plastickým šambránami. K jižnímu průčelí kněžiště přiléhá patrová sakristie krytá valbovou střechou. Před západní průčelí lodi předstupuje vysoká hranolová věž vrcholící plechovou cibulí s lucernou. Hladkou fasádu s naznačeným armováním na nárožích horizontálně dělí na tři díly dvě průběžné římsy. Hlavní vstup u paty věže tvoří mohutné dvoukřídlé dveře s barokní profilací osazené v pravoúhlém portálu z pískovce. V ose nad vstupem nalezneme pískovcový Trauttmannsdorfský erb. U zdi presbytáře kostela se nacházejí dva náhrobky.</p> <p>Barokní náhrobek u jižní zdi presbytáře má podobu nepravidelně tvarované stély na nízkém dvoustupňovém kvadratickém podstavci s římsou.</p>		

	<p>Sousedící klasicistní náhrobek sloupového typu pro Františka Leubnera pochází z roku 1794.</p> <p>Na severní straně cesty vedoucí k hlavnímu vchodu do kostela sv. Bartoloměje stojí Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1708, na jižní straně cesty stojí Socha sv. Jana Křtitele z téhož roku.</p> <p>Na severním pilíři vstupní brány do areálu kostela je umístěna Socha sv. Josefa. Zhotovení sochy pocházející z roku 1759 inicioval děkan Josef Tobias Schöpfer.</p> <p>Na jižním pilíři vstupní brány se nachází socha Archanděla Michaela stejného stáří a zřizovatele.</p> <p>Při ohradní zdi, jejíž současná podoba pochází od zednického mistra Johanna Christiana Sitteho z Chrastavy z roku 1767, se nachází čtrnáct kaplí křížové cesty vystavěných mezi léty 1767–1768. Kaple jsou situovány po sedmi na každé ze stran kostela. Jednotlivé výklenkové kaple mají podobu barokního portálu z 18. století. Zeď doplňuje hodnotný soubor sepulkrálních památek z poloviny 17. a počátku 18. století.</p>
<p>odhad datování a stavebního vývoje</p>	<p>První kostel v Hrádku, v písemných pramenech nepřímo doložený k roku 1287, byl údajně postavený Ottou z Donína. Další písemný doklad pochází z roku 1357, kdy je kostel přímo zmiňovaný již jako farní. Tento chrám však byl za husitských válek spolu s městem zničen. Nový kostel znovu postavený roku 1466 nechala o sto let později v roce 1586 renesančně upravit Alžběta, manželka Ferdinanda Hoffmanna z Grünenbühlu. V roce 1665 byla za hraběte Matyáše Trauttmannsdorfa ke kostelu přistavěna věž. Dnešní podobu pak chrámu vtiskla barokní přestavba prováděná pod patronací hraběte Krištofa Clam-Gallase. Podle projektu libereckého stavitele Johanna Josefa Kuntzeho (1724–1800) byl kostel jednotně přestavěn a nově zaklenut.</p> <p>r. 1994–1995 výměna střešní krytiny (pálené tašky bobrovky), oplechování, oprava fasády.</p> <p>r. 2007 oprava sanktusníku, restaurování bočního oltáře sv. Anny.</p> <p>r. 2005 restaurování kazatelny, sochy sv. Bartoloměje.</p> <p>r. 2009 restaurování chórové přepážky.</p> <p>r. 2011 nátěr plechové střechy věže.</p> <p>r. 2012 repase a nátěr vstupních dveří.</p> <p>r. 2014 oprava části ohradní zdi</p> <p>r. 2017 revitalizace bývalého hřbitova (sadové a zahradní úpravy, zpevněné plochy, mobiliář)</p> <p>r. 2018 oprava úžlabí střechy kostela</p>

	<p>r. 2018 restaurování soch sv. Jana Nepomuckého, sv. Jana Křtitele, sv. Josefa a Archanděla Michaela v areálu bývalého hřbitova</p> <p>r. 2019 restaurování náhrobníků, výklenkové kaple, kříže a další kamenné plastiky na ohradní zdi bývalého hřbitova</p> <p>r. 2019 restaurování 14 ks zastavení Křížové cesty</p> <p>r. 2019 oprava kovaného plotu a bran areálu bývalého hřbitova</p> <p>r. 2019 oprava zvukových oken na věži kostela</p>
památkové hodnocení	<p>Objekt zapsán na ústřední seznam KP r. 1964 rozhodnutím ŠKK ONV v Liberci 26. 11. 64 čj. 63/64 (kostel, náhrobky, křížová cesta, ohradní zeď). Oltáře, kazatelna a varhany zapsány r. 1971 rozhodnutím OŠK ONV v Liberci 3. 3. 1971.</p> <p>Kostel sv. Bartoloměje a celý kostelní areál tvoří hodnotný soubor nadregionálního významu, nejvýznamnější památku ve městě. Podílí se na tom jak bohaté barokní vybavení vlastního chrámu se zajímavým stavebním vývojem, tak hodnotné sepulkární památky včetně renesančních v areálu, doplněném barokními plastikami. Urbanistický význam kostela jako prvořadé městské dominanty je rovněž značný.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Průběžná údržba a opravy všech stavebních konstrukcí kostela - Výhledově výměna střešní krytiny za pálenou tašku a oprava fasády
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Kuča, Karel: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, II. díl, H-Kole, Praha 1997, s. 301–305. Kühn, Karl, Friedrich: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakischen Republik. Land Böhmen. Der Bezirk Reichenberg. Brno/Praha/Lipsko/Vídeň 1934, s. 79–100. Řeháček, Marek: Krajina na Nise. Liberec 2001, s. 260–267. Šternová, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek</p>

v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010, s. 171–175.
Umělecké památky Čech, I. díl, A–J, Praha 1977, s. 464–465.

další
fotografická a
plánová
dokumentace

Věž s erbem Trauttmansdorfů, r. 2018 Hlavní vstupní dveře, r. 2013

Jižní průčelí, r. 2022

Ciferník věžních hodin, r. 2018

Vstupní partie, pohled od kostela, r. 2022

Sv. Josef a Archanděl Michael, r. 2022

Sv. Jan Nepomucký a sv. Jan Křtitel, r. 2022

r. 1933

Zastavení I-XIV křížové cesty v ohradní zdi, r. 2022

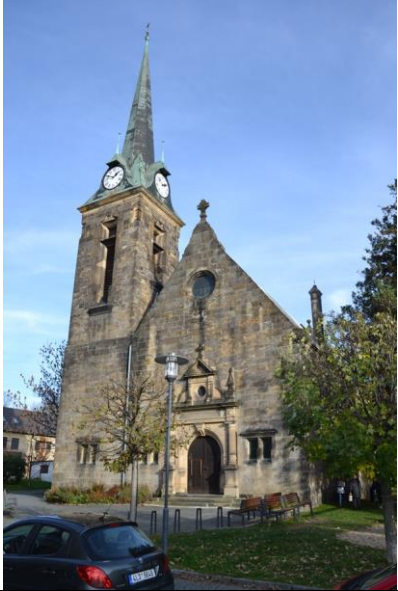

Soubor náhrobníků a plastik v areálu kostela, r. 2022

r. 1891

1891

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Husova ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	21
r. č. ÚSKP	106603	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Husovy a Lutherovy ulice.		
stručná charakteristika	<p>Evangelický kostel v Hrádku nad Nisou byl postaven v letech 1900–1901 místní luteránskou církví v novogotických formách s prvky saské renesance. Stavebním materiálem byl pískovec a základní kámen, položený 17. června 1900 byl dovezen z nedalekého Oybinu u Žitavy. Dominantou jednolodního chrámu s pravoúhlým kněžištěm a prostým, protestantským interiérem je 8 metrů vysoká věž, asymetricky přisazená k hlavnímu průčelí a mohutný portál v duchu saské renesance. Autorem kostela byl významný německý architekt Johannes Vollmer, přičemž prvotní projekt vypracovaný ve výrazně gotizujícím duchu se poněkud liší od výsledné realizace. Ikonografický koncept oken se věnuje (jak je v protestantských chrámech běžné) 4 evangelistům - Janovi, Matoušovi, Lukášovi a Markovi, které doplňuje postava Martin Luthera. Hodnotné vitráže jsou však bohužel v současné době značně poškozené a stále čekají na potřebný restaurátorský zásah. Nejcenější součástí interiéru je reliéf symbolistního sochaře Františka Bílka, "Chválíme tě, Otče, Pane nebe i země," zapůjčený Národní galerií v Praze. Paralelou k této sakrální stavbě je Lutherův kostel v Bonnu z roku 1903, na kterém též architekt spolupracoval s Heinrichem Jassovem.</p>		

odhad datování a stavebního vývoje	<p>Kostel postaven mezi léty 1900–1901 architektem Johanesem Vollmerem (1845 Hamburk – 1920 Lübeck, syn hamburského malíře marín a grafika Adolfa Friedricha Vollmera proslul především svou sakrální tvorbou zameranou na evangelické kostely. Po studiích na Polytechnice v Hannoveru odešel do Berlína. Zde nějakou dobu pracoval jako asistent Johannese Otzena na Vysoké škole technické v Berlíně-Charlottenburgu, kde posléze roku 1885 získal titul profesora. Vollmerovým blízkým spolupracovníkem byl architekt Heinrich Jassoy, který byl zprvu jeho asistentem na charlottenburské Technice. Zajímavostí je, že Vollmerovým synem byl známý encyklopedista Hans Vollmer, mj. redaktor proslulého lexikonu Thieme-Becker Kormě hrádeckého a bonnského chrámu realizoval Vollmer kostely v Brémách-Blumenthalu, sv. Jakuba v Curychu, Kristův kostel v Koblenci a kostel sv. Ducha v Rostocku).</p> <p>- r. 2018 oprava věžních hodin a ciferníků - r. 2022 PD na výměnu střešní krytiny – navrácení břidlice (Ing. M. Sehnoutka, Ing. arch. Kejík)</p>
památkové hodnocení	<p>Mimořádně hodnotná ukázka neoslohové sakrální architektury od renomovaného architekta na území MPZ. Objekt 31. 12. 2020 prohlášen kulturní památkou.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Restaurátorský zásah na vitrajích - Kompletní výměna střešní krytiny (namísto měděného plechu na věži a hliníkových šablon na lodi, kněžišti, sakristii a přístavcích přírodní břidlice - Očištění a sanace pískovcového zdiva, odstranění prachových depozitů, lišejníků a mechů z vnějšího pláště kostela
prameny a literatura	<p>Liberec:Reichenberg - architektura na severu Čech, http://liberec-reichenberg.net/ Thieme, Ulrich - Becker, Felix (Hrsg.): Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler. Leipzig 1907–1950.</p>

další
fotografická a
plánová
dokumentace

Severní průčelí a presbytář kostela, r. 2022

Portál hlavního vstupu, r. 2022

počátek 20. stol.

počátek 20. stol.

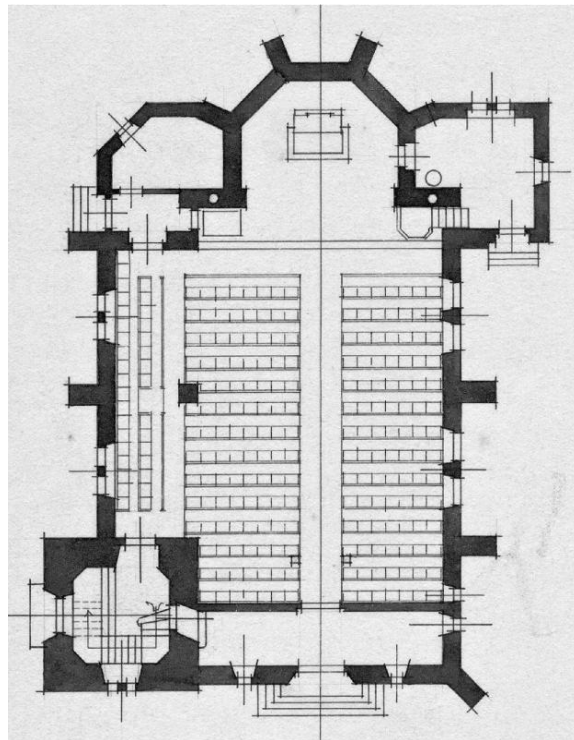
30. léta 20. stol.

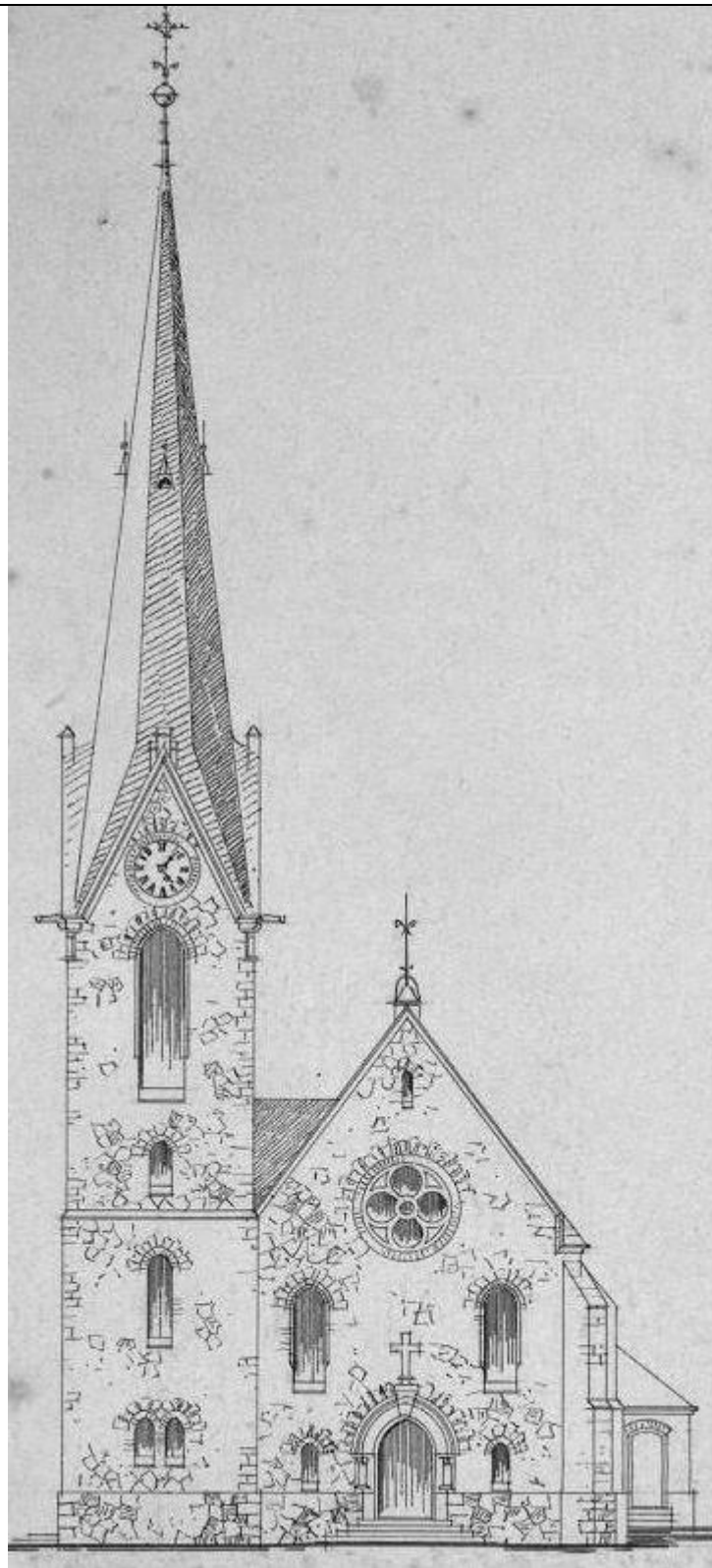
reliéf od Františka Bílka

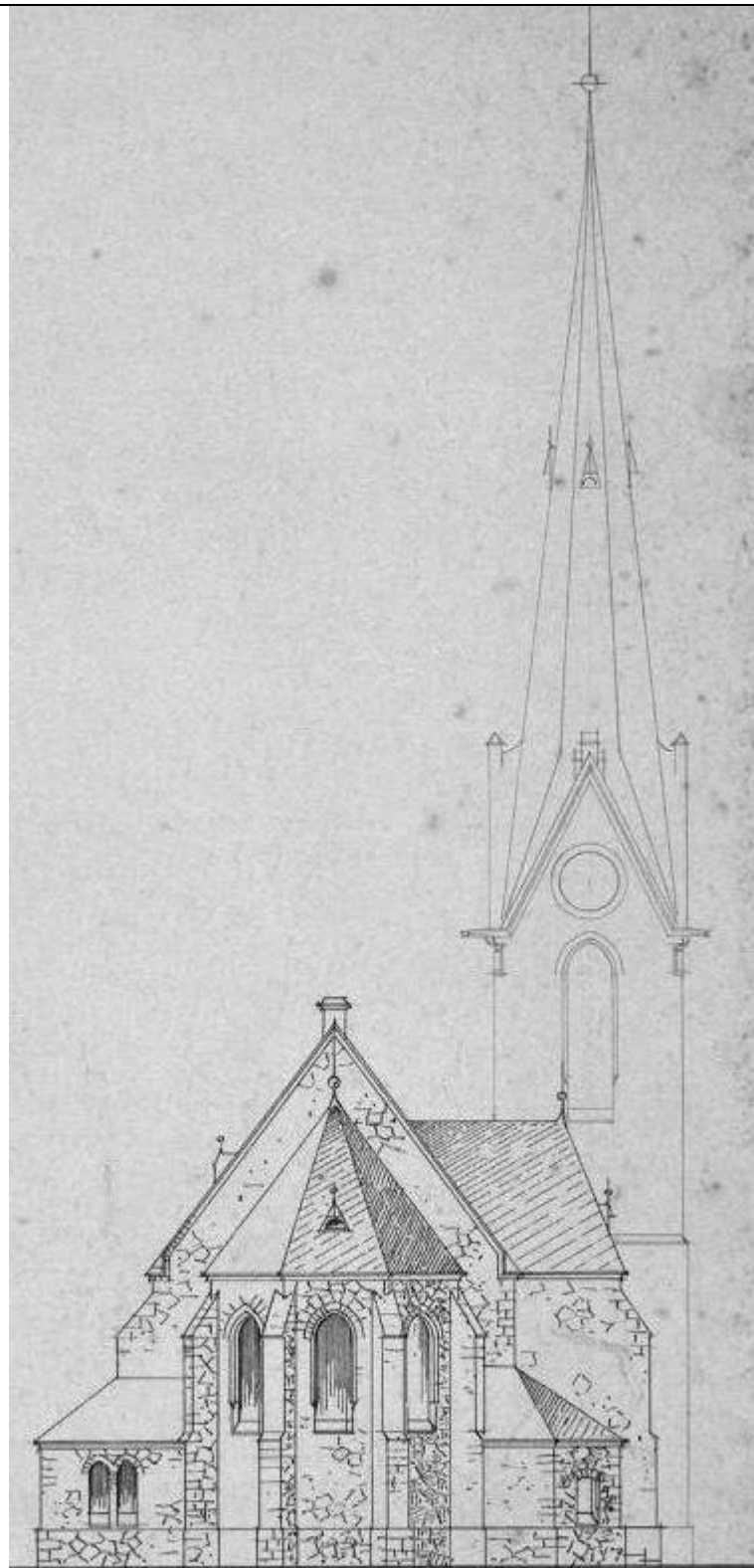
interiér lodi a kněžiště

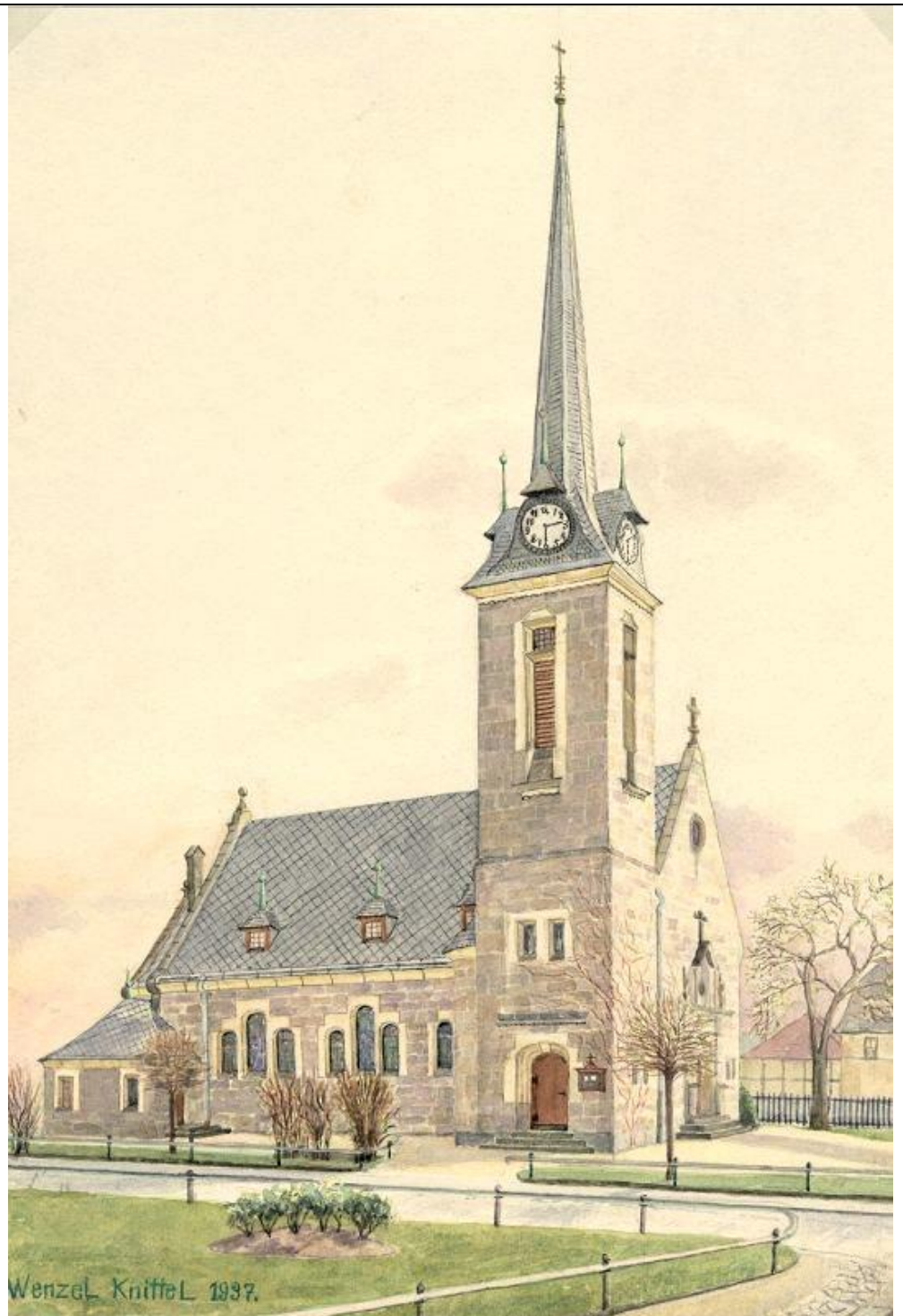
půdorys

původní návrh na západní průčelí kostela – pohled

původní návrh na východní průčelí s kněžištěm – pohled

Wenzel Knittel 1937.

r. 1937

OSTATNÍ OBJEKTY V PAMÁTKOVÉ ZÓNĚ

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	59	parcela	340
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Jižně od Anglické ulice v odstupující poloze za uliční čarou, za domem čp. 221, přístup z postranní obslužné komunikace.		
stručná charakteristika	Zděný patrový dům postavený na čtvercovém půdorysu a završený sedlovou střechou krytou eternitovými šablonami. K západnímu průčelí domu omítnutým bříзолitovou omítkou přistupuje patrová přístavba završená pultovou střechou s předstupující přístavbou garáže.		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt postavený patrně v 1. polovině 20. století a v 60. – 80. letech přestavěný do dnešní podoby. r. 1989 posudek statických poruch.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ kvůli své poloze neutrální objekt postavený v tradičních formách, pohledově se uplatňuje minimálně.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Běžná údržba.		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	68	parcela	504
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Patrová zděná vila postavená na konci 20. let 20. století v tradicionalistickém stylu s prvky art déco se rozkládá na obdélném půdorysu v jihovýchodním cípu městské památkové zóny. Završuje ji valbová střecha krytá eternitovými šablonami, bohatě prostoupená masivními zděnými vikýři s atikami. Fasáda je opatřena jemným geometrickým dekorem (nárožní pilastry, zubořez korunní římsy), směrem do ulice předstupuje v patře arkýř, nesený dvojicí sdružených sloupů. K severnímu průčelí se v přízemí přimyká výrazný cylindrický rizalit, dvorní fasáda je opatřena patrovým přístavkem se schodištěm, završeným plochou střechou.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Tzv. Birkenova vila, postavena mezi léty 1929–1930. Ve druhé polovině 20. stol. zjednodušení fasády. r. 2012 umístění označení provozovny „Generali“. r. 2013 PD na realizaci střešní nástavby nad schodištěm.</p>		
památkové hodnocení	Hodnotný doklad kvalitní vilové zástavby města v meziválečném období.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Obnova odstraněných zdobných fasádních prvků ve stylu art déco a původní barevnosti fasády.		

<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Řeháček, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek n. N. 1995.</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>Severní průčelí, r. 2022</p>
	 <p>30. léta 20. stol.</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ul.	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	70	parcela	7
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Horního náměstí a Liberecké ulice, bývalá samostatná čp. 70, 94, 95.		
stručná charakteristika	<p>Dům na rohu Horního náměstí a Liberecké ulice je tvořen třemi samostatnými objekty, situovanými v centrální části městské památkové zóny v blízkosti fary a kostela sv. Bartoloměje. Parcela nárožního domu byla zastavěna nejpozději v 1. polovině 19. století již zděným objektem, zachyceným na mapě stabilního katastru z roku 1843. Vznik jádra domu tedy lze předpokládat před polovinou 19. století. Stávající objekt se objevuje na dobové ikonografii z roku 1915. Do roku 1937 přibýly k domu směrem do Liberecké ulice dvě přístavby. Domy čp. 70 a 94 tvoří kompaktní nárožní celek s dvěma nadzemními podlažními a valbovou střechou krytou pálenými taškami bobrovkami se segmentovým ukončením. Nároží přechází v cibulovitou věžičku s makovicí provedenou v mědi. Objekt někdejšího čp. 94 byl postaven patrně ke konci 19. století. Objekt má bohatou zdobnou eklektickou fasádu s architektonickými prvky typickými pro daný sloh. Okenní otvory mají podokenní římsy a segmentové a trojúhelné frontony usazené na volutových konzolách. Střední osa je ve střešní rovině zvýrazněna zděným zdobným novobarokním vikýřem. Objekt bývalého čp. 95 završený plochou střechou krytou za atikou byl postaven mezi roky 1925–1937.</p>		

odhad datování a stavebního vývoje	<p>Jádro objektu z doby před r. 1843.</p> <p>Počátkem 20. stol. eklektická úprava s využitím původního objektu (čp. 70), propojením s novorenesančním objektem býv. čp. 94.</p> <p>Mezi lety 1925–1937 stavba nejvýchodnější části (býv. čp. 95).</p> <p>2. polovina 20. stol. zjednodušení fasády objektu čp. 70.</p> <p>r. 2006 oprava a nátěr oken a fasády.</p> <p>r. 2009 PD na celkovou rekonstrukci (Agora Liberec, Ing. arch. M. Zrník), realizace r. 2009.</p>
památkové hodnocení	<p>Pohledově velmi exponovaný objekt v jádru MPZ, r. 2009 rehabilitace průčelí, zajímavé propojení několika stavebních fází.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<p>Objekt po celkové rekonstrukci, běžná údržba.</p>
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu</p> <p>Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP</p> <p>Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Západní objekt-západní průčelí, r. 2022</p>

Střední objekt-jížní průčelí, r. 2022

Východní objekt-jížní průčelí, r. 2022

r. 1901

po r. 1901

r. 1925

r. 1925

r. 1937

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	71	parcela	7, 6/3
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Objekt čp. 71 se skládá ze tří, resp. čtyř částí. Vlastního patrového klasicistně přestavěného domu, zděné přístavby s atikovým štítem z 30. let 20. století, soudobé dvorní přístavby kinosálu a konečně samostatně stojícího objektu bývalé pekárny ukrytého za domovní frontou náměstí na hloubkové parcele.</p> <p>Jádro této organické srostlice tvoří klasicistně přestavěný dům, postavený na půdorysu písmene „L“. Objekt má 2 NP, 1 PP a pozdně barokní mansardový krov, podpíraný ležatou stolicí s rozpěrou. Přízemí je zděné, zdivo smíšené a cihelné. Střední průchozí chodba dělí objekt do příčného trojtaktu. Střední trakt je dnes komunikační chodbou s jednoramenným schodištěm do patra. Zadní část traktu obsahuje dvě menší zaklenuté místnosti. Místnost vlevo byla součástí otopného systému domu nebo tzv. černou kuchyní. Je rozdělena nízko založeným klenebním pásem na dvě nestejně části. Patro domu je hrázděné, levá štítová zeď patrně primárně vyzděna. Vyzděna je i zadní místnost vpravo od schodiště. Průčelí objektu je rozčleněno do 4 mírně nepravidelných os.</p> <p>Dům čp 71 se může nalézat na parcele nově rozčleněné již na konci 18. století. Tomu by nasvědčovala i výše místnosti v přízemí. Naopak klenba levé části přízemí usazená na přízdívkách a výšková nestejnorodost přízemí nevyklučuje starší původ některých částí domu. Taktéž klenba je na pozdní baroko založena nezvykle nízko, nasvědčuje to spíše jejímu staršímu původu. Jisté je, že v letech 1787–1788 proběhla znovuvýstavba patra a výrazná přestavba přízemí (viz odhad stavebního vývoje).</p> <p>Jižní dvouosá přístavba obrácená do náměstí pochází dle ztvárnění štítu a</p>		

	<p>dobové ikonografie z počátku 30. let 20. století. Kinosál je soudobou novostavbou. Objekt někdejší pekárny určený k přestavbě na knihovnu měl složitější stavební vývoj, jeho jádro pochází z doby před rokem 1843, kdy zde stál spalný objekt. Mezi roky 2018-2019 byl nahrazen soudobým objektem městské knihovny – drobnější stavbou se sedlovou střechou o plynklém sklonu, jejíž vstupní průčelí je opatřeno předsazenou fasádou z pálených cihel, evokujících knihy v knihovně.</p>
<p>odhad datování a stavebního vývoje</p>	<p>Dům má složitý stavební vývoj, pravděpodobně renesanční a barokní relikty zdiva, tři fáze otopných systémů.</p> <p>r. 1219–1236 dřevěná zástavba na parcele (základové trámy ve dvoře).</p> <p>r. 1682 písemně doložen pravděpodobně stávající objekt.</p> <p>r. 1787–1788 klasicistní přestavba (nástavba hrázděného patra a mansardové střechy, přestavba přízemí).</p> <p>v 1. pol. 19. stol. vestavba černé kuchyně.</p> <p>po pol. 19. stol. tahové komíny.</p> <p>2. pol. 19. – 1. pol. 20. stol. vestavba komor a bytu v podkroví, dispoziční úpravy, zřízení pavlače.</p> <p>2. pol. 19. stol. přestavba dvorního objektu na p. č. 6/2 (pekárny).</p> <p>30. léta 20. stol. štítově orientovaná přístavba do náměstí.</p> <p>r. 2004 sejmutí omítek a odhalení hrázděného zdiva patra, PD na rekonstrukci (Agora, Ing. arch. M. Zrník).</p> <p>r. 2007 PD na rekonstrukci a přístavbu kinosálu (projektový ateliér David, Ing. arch. David), kolaudace r. 2010.</p> <p>r. 2007 přístavba plošiny a zábradlí.</p> <p>r. 2010 SHP (Mgr. I. Peřina/Mgr. E. Nová/Ing. T. Kyncl).</p> <p>r. 2011 roleta a malovaný nápis Trafika.</p> <p>r. 2011 PD na přestavbu pekárny na knihovnu (AGORA Lb, Ing. arch. M. Zrník).</p> <p>r. 2012 označení infocentra.</p> <p>r. 2013 PD na přestavbu pekárny na knihovnu (projektový ateliér David, Ing. Kučera).</p> <p>r. 2018–2019 přestavba bývalé pekárny na městskou knihovnu</p>
<p>památkové hodnocení</p>	<p>Stavebně-historicky pozoruhodný objekt s mnoha stavebními fázemi, jediný ve městě kromě tzv. Azylu se zpracovaným stavebněhistorickým průzkumem. Urbanisticky významná součást Horního náměstí.</p>

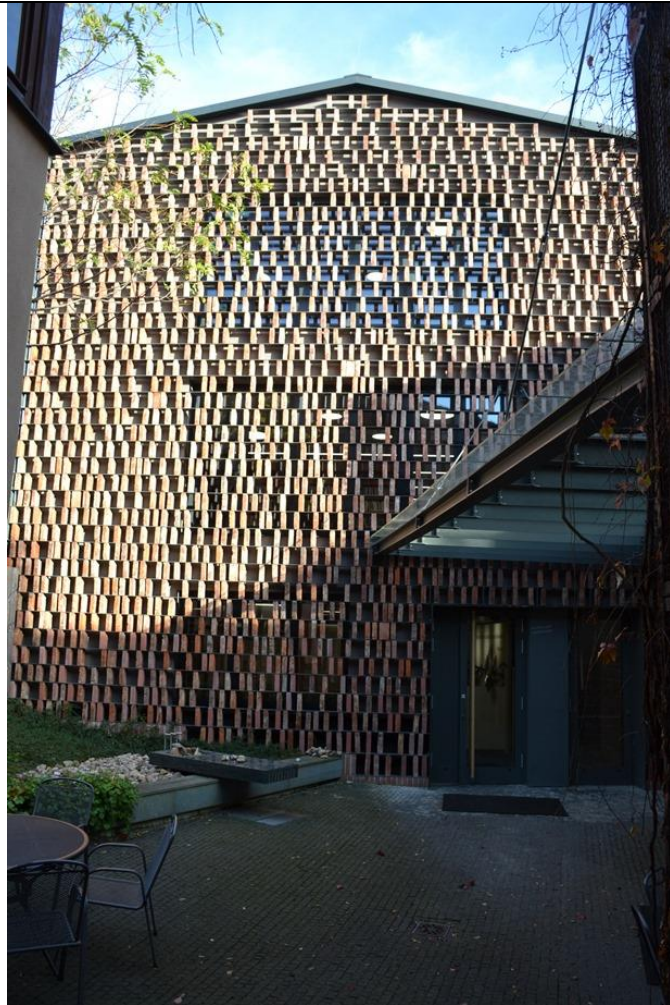
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Objekt po celkové obnově, běžná údržba.
prameny a literatura	<p>NPÚ ÚOP v Liberci, Sbírka SHP a odborných studií, Peřina, Ivan – Nová, Eliška – Kyncl, Tomáš: Hrádek nad Nisou č. p. 71 (okr. Liberec), stavebně historický průzkum, 2010.</p> <p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Oettel, Gunter – Brestovanský, Petr – Peřina, Ivan – Řeháček, Marek: Znovunalezená minulost/Neuentdeckte Vergangenheit. Hrádek nad Nisou 2011.</p>
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>přístavba z 30. let, r. 2022 přístavba kinosálu z r. 2010, r. 2022</p>

dvorní průčelí objektu a dvůr s novostavbou knihovny, r. 2022

hlavní objekt - pohled z Horního náměstí, r. 2022

Městská knihovna – západní vstupní průčelí, r. 2022

Městská knihovna – východní průčelí ke kostelnímu areálu, r. 2022

r. 1901

asi 1. polovina 30. let, realizace přístavby do náměstí

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	72	parcela	6/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 72 je situován v horní části východní fronty Horního náměstí, v centrální části městské památkové zóny. Jedná se o prostor zastavěný nejpozději v 18. stol. (původní rozsah náměstí není doposud zcela objasněn). Na obdélné parcele domu je na stabilním katastru z roku 1843 zakreslen dům obdobného rozsahu jako stávkový, označený žlutou barvou – tedy ze spalného materiálu – dřevo. Stávkový zděná stavba o dvou nadzemních podlažích a krovem, který je prosvětlen okny ve dvou úrovních krovu vloženými ve vysokém štítu, je založená na obdélném půdoryse se štítovou orientací do náměstí. Objekt byl postaven zřejmě po roce 1843. Vnější podoba náměstního průčelí nebyla od roku 1899 poznamenána žádnou významnější architektonickou změnou. Již na přelomu století zde byly zřízeny dva výkladce. Osovost náměstního průčelí zůstává od té doby také neměnná.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Objekt postaven ve druhé polovině 19. stol. 2. pol. 20. stol. opakovaná úprava průčelí. r. 2008 oprava východní štítové fasády a oken ve dvorním traktu. r. 2019 výměna výkladců</p>		

památkové hodnocení	Nedílná součást zástavby Horního náměstí, kontextuální stavba z druhé poloviny 19. století s barokizujícím štítem. Pohledově exponovaný objekt při přístupu k areálu kostela sv. Bartoloměje.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Odstranění nevhodných oken v podkroví ve štítovém průčelí a v patře v severním průčelí, jejich nahrazení dřevěnými otvíravými dvoj- a trojkřídlými okny s krycím nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé - Nátěr všech oken krycím nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé - Výměna střešní krytiny (nově pálená taška bobrovka) - Obnova a nové řešení fasádního nátěru
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Severní a východní průčelí, r. 2022</p>

r. 1899

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	73	parcela	1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Kostelní ulice a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Panský (či úřední) dům vznikl pravděpodobně klasicistní přestavbou staršího objektu. Je situován v horní části východní fronty Horního náměstí. Jedná se o rozložitou patrovou zděnou stavbu půdorysu písmene L, vícekrát přestavovanou, nejvýrazněji v letech 1930 a 1983–1985. Objekt má dvě nadzemní podlaží a mansardovou střechu, krytou pálenými taškami bobrovkami. Hlavní průčelí je v přízemí členěno pěti slepými arkádami, je pětiosé, v druhé ose zprava se nachází hlavní vstup. Boční pravé průčelí je sedmiosé. Okna vyjma přízemní části hlavní fasády jsou dřevěná dvojitá se spodní dvoukřídlou částí dělenou na čtyři tabulky a horní zhruba třetinovou dvoukřídlovou částí. Okna v přízemí hlavního průčelí se liší segmentově ukončenou částí a proporcemi křídel, která jsou pouze mírně obdélná.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>r. 1787 klasicistní přestavba (Johann Josef Kuntze). r. 1840 zadržování původně otevřeného loubí. r. 1930 přestavba (mj. ubourání nároží a osazení arkýře), realizovala firma Löwe & Wantig Žitava. r. 1982 požár. r. 1983 celková rekonstrukce (Stavoprojekt Liberec, Ing. arch. P. Švancer), kolaudace r. 1985. r. 2005 realizace bezbariérového přístupu do infocentra (Ing. arch. J. Stuchlík), instalace mříží. r. 2012 zřízení kavárny v hospodářském objektu ve dvoře. r. 2014 výměna střešních oken r. 2015 vestavba výtahu r. 2016-2017 výměna střešních oken a přestavba objektu městské policie</p>		

památkové hodnocení	Významný objekt spjatý s nejstarší historií města. Dnešní stav je dán především celkovou rekonstrukcí z let 1983–1985, která zachovala vnější klasicistní výraz a hmotu objektu.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<p>Cílová podoba by se měla co nejvíce přiblížit stavu po přestavbě v r. 1930, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doplnění chybějící plastické výzdoby na čele vikýře směrem do náměstí - Zjemnění siluety střechy do stavu před požárem (průběh mansardové římsy a nároží do původních křivkových tvarů) - Výměna střešní krytiny za pálené tašky bobrovky - Výměna či nátěr oken krycím nátěrem v odstínu slonové kosti či lomené bílé, zachování jejich členění, doplnění chybějících prvků v přízemí - Změna barevnosti fasády dle řešení z roku 1930
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Kuča, Karel: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, II. díl, H-Kole, Praha 1997, s. 301–305. Řeháček, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek n. N. 1995. Vydra, František – Prášil, Petr – Marek, Vitalij: Hrádecko – Chrastavsko na starých pohlednicích. Hostivice 2005.</p>
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Západní a jižní průčelí, r. 2022</p>

Severní průčelí, r. 2022

Objekt Městské policie, severní průčelí, r. 2013

r. 1840, před zalděním loubí

stav před přestavbou z r. 1930

objekt před přestavbou z r. 1930

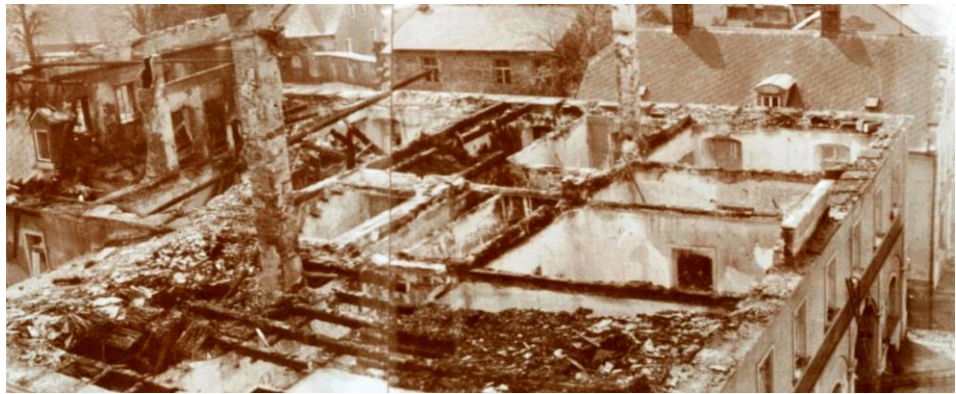
přestavba r. 1930

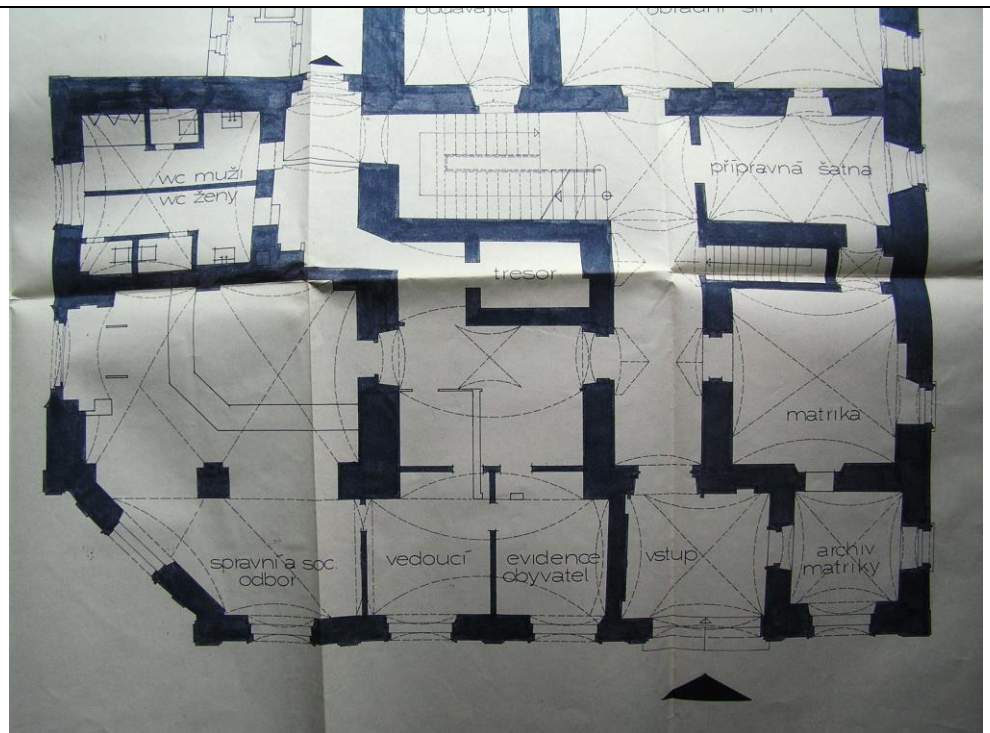
po přestavbě r. 1930

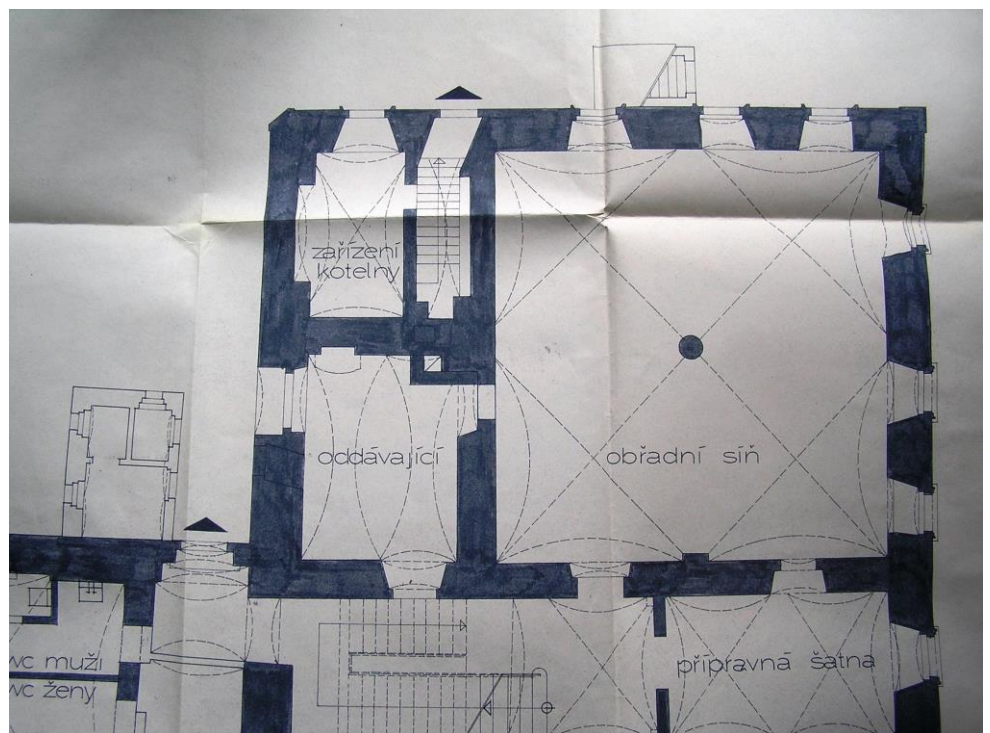
požár r. 1982

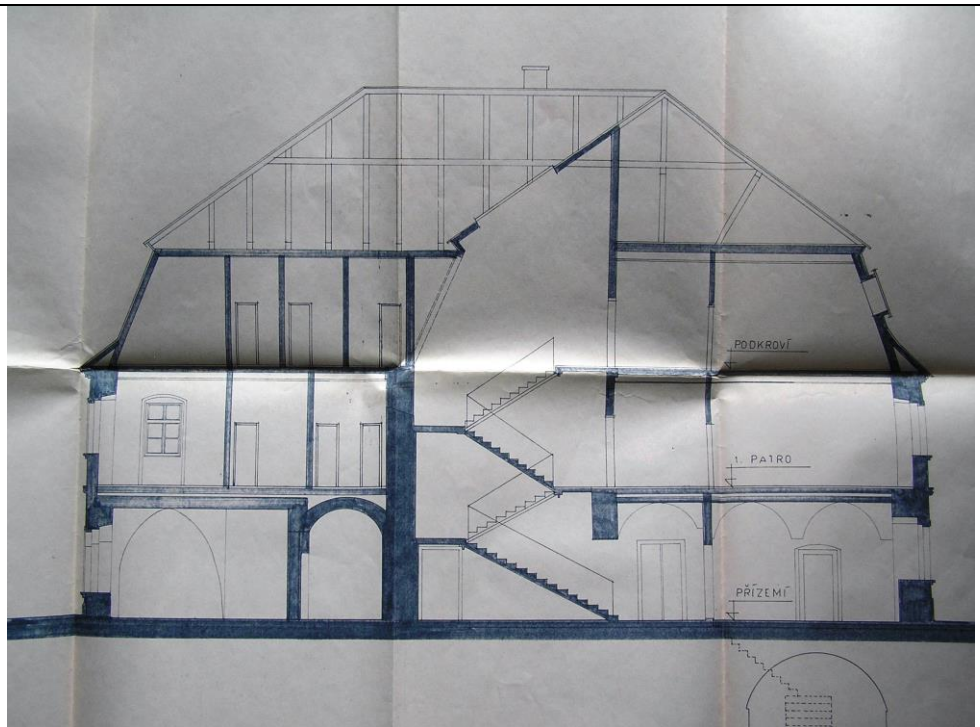
stav objektu po požáru r. 1982

r. 1982 – půdorys přízemí

r. 1982 – půdorys přízemí

r. 1982 – příčný řez

objekt ve dvoře koncem 19. stol.

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Kostelní ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	75	parcela	2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní domovní frontě Kostelní ulice.		
stručná charakteristika	Patrový zděný objekt postavený na obdélném půdorysu završuje sedlová střecha. Nečleněná průčelí novodobě upravená a zjednodušená, hlavní průčelí dvouosé, východní štítové průčelí prostupuje jedno trojdílné okno, západní štítové průčelí je dvouosé.		
odhad datování a stavebního vývoje	Nespalný objekt zakreslen již na mapě stabilního katastru z roku 1843. 60. – 80. léta 20. stol. rekonstrukce se zjednodušením fasády.		
památkové hodnocení	Ve hmotě tradiční objekt výrazně znehodnocený utilitární úpravou fasády provedenou ve druhé polovině 20. Stol.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<p>Nutná celková obnova vnějšího pláště:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku - Obnovení tří sedlových vikýřů směrem do Kostelní ulice - Obnovení původního členění fasády se čtyřmi okenními osami 		

	<p>v okapních průčelích a vstupem do objektu ve třetí ose</p> <ul style="list-style-type: none">- Obnovení původního řešení obou štítových průčelí (dvouosá)- Obnovení původní okrové barevnosti fasády a výměna všech okenních výplní za dřevěné dvoukřídlé otvíravé členené vnějšími příčníky a opatřené světlým krycím nátěrem
prameny a literatura	
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>severní a západní štítové průčelí r. 2022</p> <p>r. 1903</p>

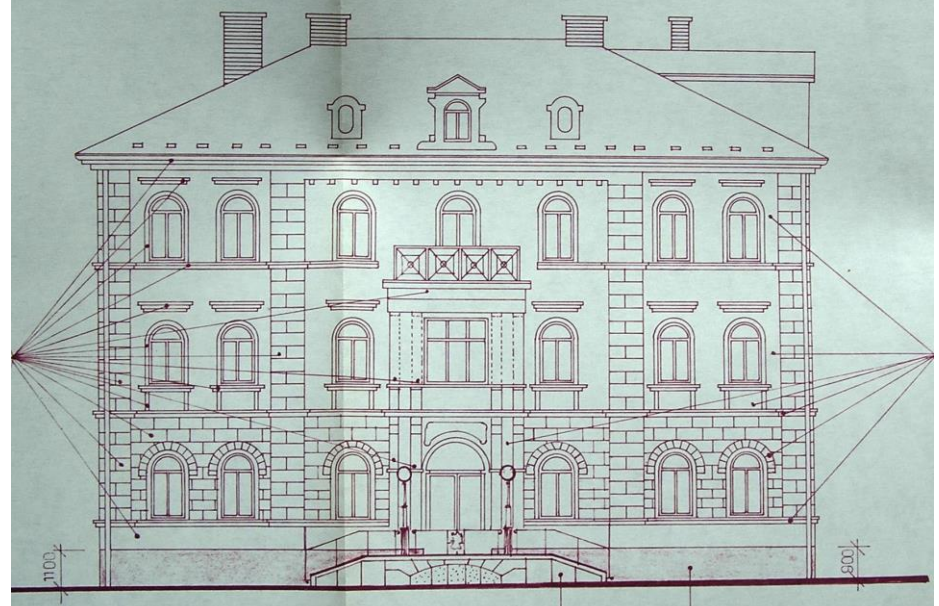
KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Husova ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	79	parcela	19
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Husovy a Kostelní ulice.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 79 je zděný dvoupodlažní nárožní objekt, postavený na půdorysu písmene „L“. Objekt je zakreslen již na mapě stabilního katastru z roku 1843 jako zděný. Objekt je situován v centru památkové zóny nad dnešním Horním náměstím. Vnější omítky jsou hladké v základním krémovém a v patře okrovém odstínu. Sedlová střecha je kryta eternitovými šablonami.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>2. polovina 20. století úprava průčelí, snížení počtu okenních otvorů. r. 1992 obnova fasády. r. 2008 stavební úpravy – vybourání části nosné zdi. r. 2014 výměna střešní krytiny a okenních výplní, zobytnění podkroví a osazení střešních oken</p>		

památkové hodnocení	I přes novodobé úpravy průčelí hodnotná součást MPZ uzavírající nároží Husovy a Kostelní ulice, doklad klasicistní zástavby města.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Sjednotit barevné řešení fasády (odstranit barevné odlišení přízemí) - Doplnění odstraněných okenních otvorů v patře - Odstranění rušivého výkladce na nároží objektu - Výměna okenních výplní za dřevěné dvoukřídlé členěné vnějšími příčníky, opatřené krycím nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Východní štítové průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	84	parcela	83/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Husovy a Žitavské ulice, na severní straně Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 84 (bývalá budova poštovního a telegrafního úřadu), ležící v horní části Horního náměstí, je třípodlažní neoslohová stavba postavená na obdélném půdoryse, zastřešená valbovou střechou. Vznikla roku 1902 přestavbou s nástavbou patra staršího klasicistního objektu. Sedmiosé průčelí do náměstí je členěné bosovanými pilastry. Objekt prošel v devadesátých letech 20. století rozsáhlou přestavbou.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>r. 1843 zděná stavba na půdorysu písmene L vyznačená na mapě stabilního katastru. r. 1902 nástavba patra a eklektická dostavba. r. 1991 celková rekonstrukce (Ing. arch. P. Švancer). r. 2004 instalace stříšky nad bankomatem. r. 2011 instalace chladicího systému (Atelier Simona-Bohemia, D. Jindra). r. 2016 oprava a nátěr fasády r. 2017 stavební úpravy 1. NP pro Českou spořitelnu</p>		
památkové hodnocení	Pohledově mimořádně exponovaný objekt, uzavírá severní stranu Horního náměstí. Představuje ukázkou náročné kontextuální eklektické přestavby staršího klasicistního objektu při zachování členění fasády.		

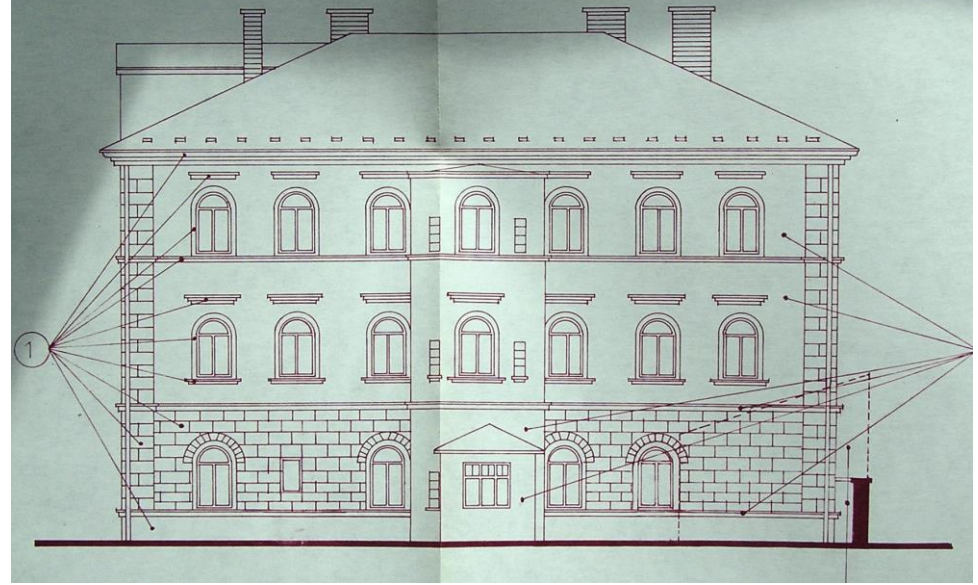
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	- běžná údržba
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Řeháček, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek n. N. 1995.
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="427 1200 1070 1234">Pohled z Horního náměstí na jižní průčelí, r. 2022</p> <p data-bbox="427 1973 738 2007">objekt před přestavbou</p>

POHLED ČELNÍ

r. 1991 – pohled na jižní průčelí

POHLED ZADNÍ

r. 1991 – pohled na severní průčelí

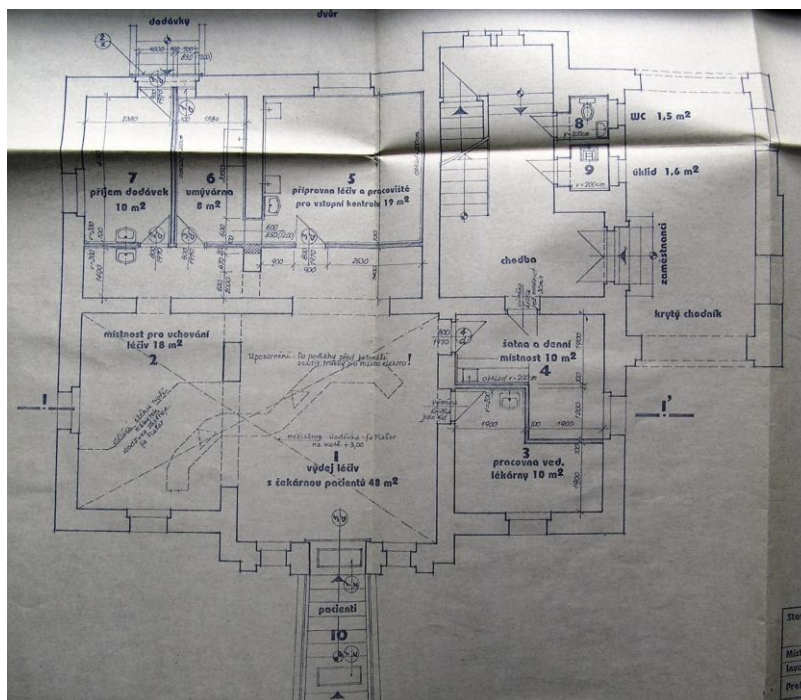
KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Revoluční ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	106	parcela	318
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě Revoluční ulice.		
stručná charakteristika	<p>Pozemek dnešního čp. 106 byl zastavěn původně dřevěným objektem obdélného půdorysu s okapovou orientací k ulici (viz mapa stabilního katastru z r. 1843). Současná stavba pochází z konce 19. století. Jedná se o zděnou stavbu vilového typu, založenou na nepravidelném půdoryse ve svahu s mírným sklonem k ulici. Svah je zajištěn novodobou opěrnou betonovou zdí, na jejíž koruně je novodobý kovový plot. Dům je umístěn v odstupu od ulice, přístup je veden osově situovaným kamenným schodištěm z devíti stupňů a jedné krátké podesty. Boční zídky schodiště jsou betonové a v horní části dozděné z bílých cihel. Vlastní stavba je patrová, v severní části navazuje na základní obdélnou hmotu třípodlažní věž čtvercového půdorysu s průjezdem v přízemí. Střecha je valbová na hlavní části domu i na věži. Fasády jsou bohatě členěné římsami, pilastry s ionskými hlavicemi a suprafenestrami. Tyto architektonické prvky fasád jsou provedeny v hladké omítce, ostatní plochy fasád jsou provedeny v hrubé škrábané omítce probarvené ve hmotě. Nedochovaná část původní výzdoby je patrná z dobových fotografií (např. nárožní bosáž). Hlavní průčelí je pětiosé s tříosým osově umístěným rizalitem. V přízemí ve střední ose rizalitu je vstup s plastovými dveřmi.</p>		

<p>odhad datování a stavebního vývoje</p>	<p>Vila postavena v poslední třetině 19. Století. r. 1996 PD na rekonstrukci lékárny – úpravy 1. NP (Christiana Servis Praha). r. 2006 oprava nátěr fasády, opěrná zeď a oprava schodiště, zřízení bezbariérového přístupu. r. 2018 výměna střešní krytiny za vláknocementové šablony</p>
<p>památkové hodnocení</p>	<p>Dům patří mezi kvalitní stavby vilového typu v rámci města a doklad historizující eklektické vrstvy jeho stavebního vývoje.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Odstranění plastových výplní otvorů a jejich nahrazení dřevěnými troj- či čtyřkřídlými otvíravými výplněmi - Doplnění nárožních bosáží a dalších chybějících plastických prvků fasády
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>

další
fotografická a
plánová
dokumentace

r. 2013

r. 1996 – půdorys přízemí

foto z meziválečného období

r. 1908

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	107	parcela	32, 34/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní domovní frontě Žitavské ulice.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 107 situovaný západně od Horního náměstí je dvoupodlažní stavba založená na obdélném půdoryse zastřešená lomenou střechou. Tříosé průčelí do Žitavské ulice má v levé krajní ose v přízemí vstupní otvor a je završena prolamovaným štítem. Objekt prošel postupnými přestavbami zejména ve 2. polovině 20. století.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Přelom 19. a 20. století. r. 1996 přístavba garáže. r. 2004 přístavba dílny ke garáži. r. 2007 rekonstrukce podkroví (dosud nerealizováno).</p>		

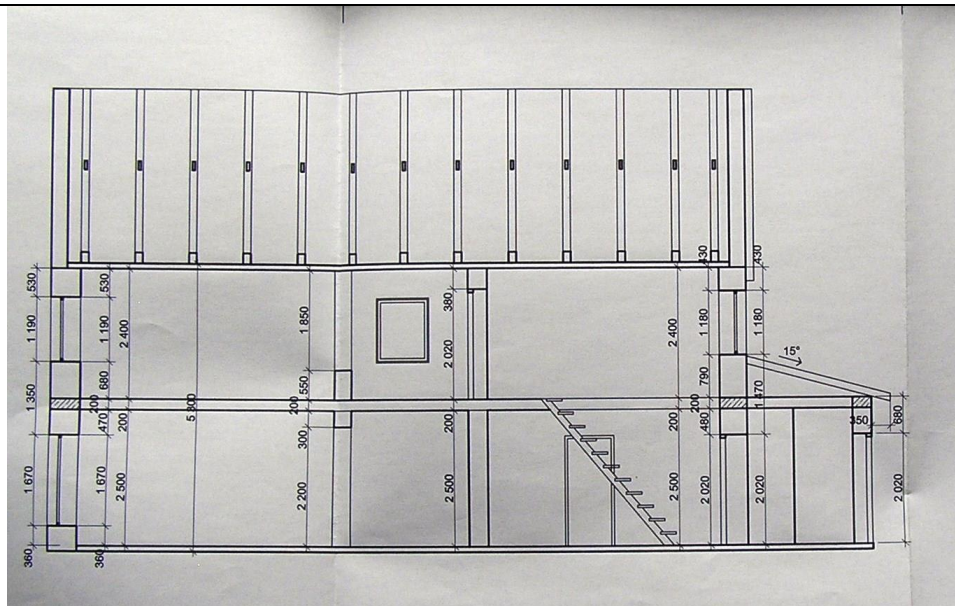
památkové hodnocení	Ukázka maloměstské eklektické zástavby ovlivněné městskými vzory.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Výhledově odstranění garáže, obnova fasády a výměna střešní krytiny
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="517 1350 967 1379">Severní a východní průčelí, r. 2022</p> <p data-bbox="517 1942 1023 1971">Západní průčelí, r. 2022, dveře, r. 2013</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Revoluční ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	108	parcela	42
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě Revoluční ulice na nároží s Lékárnickou ulicí.		
stručná charakteristika	Patrový samostatně stojící zděný dům postavený na nepravidelném čtvercovém půdorysu završuje sedlová střecha krytá eternitovými šablonami, v severním štítu s polovalbou. K východnímu průčelí se přimyká zděná přístavba.		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt z druhé poloviny 19. století, na mapě stabilního katastru z roku 1843 parcela ještě nezastavěna. Ve druhé polovině 20. stol. zjednodušení fasády.		
památkové hodnocení	Pohledově exponovaný objekt v tradiční hmotě, poškozený utilitární úpravou fasád.		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Obnovit původní plasticitu fasády (patrové římsy, pásové bosáže, šambrány) - Nový fasádní nátěr s tónovým rozčleněním ploch - Výměna oken za dřevěná trojdílná otvíravá členěná do kříže opatřená tmavým krycím nátěrem
<p>prameny a literatura</p>	
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>Jižní a západní průčelí, r. 2022</p> <p>r. 1908</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Lékárnická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	111	parcela	40
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Lékárnické ulice a Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 111 je situován ve střední části západní fronty Horního náměstí, v centrální části městské památkové zóny. Jedná se o prostor zastavěný nejpozději v 18. stol. (původní rozsah náměstí není doposavad zcela objasněn). Na obdélné parcele domu je na stabilním katastru z r. 1843 zakreslen dům obdobného rozsahu jako stávající, označený červenou barvou – tedy z nespalného materiálu – zděný. Stávající zděná stavba o dvou nadzemních podlažích, založená na obdélném půdoryse se štítovou orientací do náměstí, pochází z první poloviny 19. stol. Dům prošel řadou užitářních úprav zejména ve 20. stol. (především výměna oken apod.) Tříosé hlavní průčelí členěné šambránami oken a římsami štítu má v přízemí centrální vstupní otvor a výkladec. Štít je ztvárněn jako atika s oválným zakončením. Sedlová střecha je krytá vláknocementovými šablonami kladenými na koso.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Pravděpodobně 1. polovina 19. stol. na parcele se starší kontinuitou zástavby. 2. pol. 20. stol. užitářní úpravy (zjednodušení fasády, výměna oken za jednoduchá). r. 2006 PD na částečnou rekonstrukci – změna užívání na hernu (Ing. J. Zeman), kolaudace r. 2007. r. 2013 změna označení provozovny</p>		

památkové hodnocení	Hodnotný objekt tvořící součást historické zástavby jádra města, poškozený reverzibilními utilitárními úpravami.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Obnovení původního vzhledu parteru, tj. odstranění hliníkových výkladců a jejich nahrazení dřevěnými, event. obnova členění dle historických fotografií. - Výměna okenních výplní za dřevěné dvoukřídlé otvíravé - Obnova fasád v barevnosti dle historické ikonografie - Výměna střešní krytiny za pálené tašky bobrovky
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Západní a jižní průčelí, r. 2022</p>

r. 2006 – podélný řez

r. 1915

počátek 20. stol.

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Lékárnická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	112	parcela	38
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na severní straně Lékárnické ulice.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 112 se nachází v centrální části MPZ západně od Horního náměstí. Stávající zděná stavba z druhé poloviny 19. století o dvou nadzemních podlažích, založená na obdélném půdoryse s okapovou orientací, je krytá polovalbovou střechou. Fasáda z hrubé omítky je bez jakéhokoli členění. Dům prošel řadou vnějších i interiérových novodobých úprav.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Na mapě Stablního katastru parcela nezastavěná, objekt pochází z doby kolem roku 1850. r. 2006 oprava a nátěr fasády. r. 2007 půdní vestavba.</p>		
památkové hodnocení	Hodnota objektu spočívá již pouze v tradiční hmotě. Dům je výrazně znehodnocen nevhodným provedením fasády.		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna jednodílných oken za dřevěná dvoukřídlá - Odstranění nevhodného pískovcového obkladu soklu - Realizace méně křiklavého fasádního nátěru
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Východní a jižní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	113	parcela	44/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Horního náměstí a Lékárnické ulice.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 113 je situován ve střední části západní fronty Horního náměstí. Na stabilním katastru z roku 1843 je zakreslen dům obdobného rozsahu jako stávající, označený červenou barvou – tedy z nespalného materiálu – zděný. Stávající zděná stavba o dvou nadzemních podlažích, s okapovou orientací do náměstí, na půdorysu „T“, pochází z konce 18. stol. Čtyřosé hlavní průčelí má v pravé krajní ose v přízemí vstupní otvor a ve střední ose výkladec. Přízemí je novodobě upraveno pro obchody, v patře jsou byty. Dřevěná okna jsou špaletová čtyřkřídlá, natřena krycí barvou tmavohnědého odstínu. Pod okny probíhá římsa, fasáda je dále nečleněna. Sedlová střecha krytá pálenými taškami bobrovkami je směrem do náměstí prolomena třemi sedlovými vikýři a v horní úrovni pak volským okem. V dvorním traktu, orientovaném kolmo na hlavní objekt, je prolomena vikýřem a dvěma volskými oky.</p>		

odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům pochází pravděpodobně z přelomu 18. a 19. století. Od r. 1874 měl v objektu sídlit celní úřad.</p> <p>r. 2006 výměna 3 ks oken, osazení střešního okna, stavební úpravy fasády štítu a výměna okna.</p> <p>r. 2009 výměna oken, střešní krytiny, osazení střešních oken, oprava omítek a nátěr fasády (realizováno částečně).</p> <p>r. 2011 provedení izolace sklepních prostor.</p> <p>r. 2008 přístavba zádveří, zrušení stávajícího vikýře a osazení jednoho střešního okna.</p> <p>r. 2018 výměna výplní otvorů, označení provozovny</p> <p>r. 2019 Změna užívání a označení provozovny</p>
památkové hodnocení	<p>Ve hmotě tradiční objekt charakterizuje prostor Horního náměstí, dominuje jeho západní straně.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Dokončení opravy fasády a její nátěr v okrovém odstínu - Doplnění chybějící třetí okenní osy v patře - Výměna okenních výplní a výkladce za dřevěné, troj- či čtyřkřídle, členěné vnějšími příčníky a opatřené krycím nátěrem v odstínu lomené bílé či slonové kosti.
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Řeháček, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek n. N. 1995.</p>

další fotografická a
plánová dokumentace

r. 1915

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	114	parcela	45
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Dům čp. 114 je situován v dolní části západní fronty Horního náměstí, v centrální části městské památkové zóny. Jedná se o prostor zastavěný nejpozději v 18. stol. (původní rozsah náměstí není doposud zcela objasněn). Na obdélné parcele domu je na stabilním katastru z r. 1843 zakreslen dům obdobného rozsahu jako stávající, označený červenou barvou – tedy z nespalného materiálu – zděný. Stávající zděná stavba o dvou nadzemních podlažích a krovem, který je prosvětlen oknem vloženým ve vysokém klasicistním štítu, je založená na obdélném půdoryse se štítovou orientací do náměstí. Dle signatury a datace na portálu byl objekt postaven v roce 1803. Dům prošel řadou úprav na fasádním průčelí zejména na počátku 20. stol. Čtyřosé hlavní průčelí ve 2. NP je členěné šambránami oken a římsami štítu. V přízemí se nachází v pravé ose vstupní portál, vlevo od něho se nachází výkladec. Štít je ztvárněn jako atika o dvou částech, která je v dolní části konkávně a konvexně prohnutá, horní část je ukončena obloukovým atikovým nástavcem. Fasáda je v ploše členěna segmentovými šambránami a korunní římsou. Štít je zdoben dvěma lisénami a římsou lemující horní hrany atikového štítu. Štítové okno je zdobeno profilovanými šambránami a zakončeno je segmentovým obloukem. Sedlová střecha je kryta pálenými taškami bobrovkami.</p>		

<p>odhad datování a stavebního vývoje</p>	<p>Dům byl postaven roku 1803. Mezi lety 1904 a 1915 výměna oken. před r. 1915 vybudování výkladce. r. 2007 Stavební úpravy – rekonstrukce fasády, oprava římsy, lokální výměna dožilé střešní krytiny, výměna a oprava klempířských prvků.</p>
<p>památkové hodnocení</p>	<p>Hodnotný klasicistní objekt se starším stavebním vývojem, charakteristická součást MPZ.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zachování stávajícího typu střešní krytiny /pálené tašky bobrovky) včetně krytí patrové římsy v průčelí - Nátěr oken krycí barvou v odstínu slonové kosti či lomené bílé
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>

další fotografická a
plánová dokumentace

r. 2013

r. 1915

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Horní náměstí	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	115	parcela	47
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižním okraji západní domovní fronty Horního náměstí.		
stručná charakteristika	<p>Patrový dům čp. 115, ležící na jižním okraji západní domovní fronty Horního náměstí, je dvoupodlažní zděná stavba se zbytněným podkrovím, postavená na obdélném půdoryse a zastřešená sedlovou střechou krytou pálenou taškou bobrovkou. Štítové průčelí orientované do náměstí vrcholí barokizujícím štítem, je členěné římsami, v přízemí pásovou bosáží. Na císařském otisku Stabilního katastru z roku 1843 je dům zaznamenán již jako nespalný.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům byl postaven roku 1826. r. 1998 přístavba plechové garáže. r. 2003 zřízení prodejního stánku Gril. r. 2011 provedení izolace sklepních prostor.</p>		
památkové hodnocení	Hodnotný a pohledově exponovaný klasicistní objekt vytvářející charakter MPZ.		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Odstranění výdechů plynového topení na fasádě hlavního průčelí - Výměna jednoduchých oken za dřevěná dvoukřídlá otvíravá okna opatřená nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé - Nátěr ostatních oken na objektu krycím nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé - Nový nátěr fasády s odlišným barevným řešením vycházejícím z původního - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="443 1886 539 1917">r. 2013</p>

r. 1932

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	118	parcela	323
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Jižně od křižovatky Anglické a Revoluční ulice.		
stručná charakteristika	<p>Samostatně stojící dům pravděpodobně s roubeným přízemím a hrázděným patrem vynášeným elipticky tvarovanou podstávkovou konstrukcí, fasády jsou opatřeny omítkou. Dům trojdílné dispozice postavený na obdélném půdorysu završuje sedlová střecha s polovalbami, krytá eternitovými šablonami. Ty také tvoří obklad štítu a patra v severním průčelí, jižní štít je omítaný.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	Dům postavený pravděpodobně na přelomu 18. a 19. století, na mapě stabilního katastru je již zaznamenán ve stávající půdorysné stopě.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ patří k nejhodnotnějším objektům. Vedle výrazně přestavěného domu čp. 226 v ulici 1. máje jediný dochovaný zástupce lidové architektury typické pro širší region na území památkové zóny. Dům je navíc zachován v poměrně autentickém stavu, k hodnotám patří rovněž dříve typické a často odstraňované		

	omítnutí hrázděné konstrukce patra, roubení a podstávky.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Zachování všech typických stavebních konstrukcí - Zachování eternitového obkladu štítu a patra - Zachování omítnutí patra a podstávkové konstrukce
prameny a literatura	
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="515 1211 820 1249">Severní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	121	parcela	329
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na křižovatce Anglické a Revoluční ulice.		
stručná charakteristika	<p>Patrový nárožní zděný dům postavený na půdorysu písmene L završuje v severní části lomená a v jižní sedlová střecha, krytá plechovými šablonami. Nároží je zvýrazněno arkýřem, vrcholící dlátovou střechou, prostoupenou historizujícím zděným vikýřem. Omítka hrubozrnná novodobá, aplikovaná při zjednodušení fasády.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům z poslední třetiny 19. stol. 60. – 80. léta stavební úpravy a zjednodušení fasády.</p>		
památkové hodnocení	<p>Dům významný z urbanistického hlediska, od jihu uvozuje prostor historického jádra. Doklad eklektické zástavby, poškozený pozdějšími úpravami.</p>		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Odstranit stávající tvrdou omítku, obnovit eklektické členění fasády, event. aplikovat hladkou omítku s fasádním nátěrem - Zachovat reliкty původního tvarosloví (vikýř a krakorce vynášející arkýř) - Provést nátěr střešních šablon, event. jejich výměnu za vláknocementové šablony - Nátěr oken krycí barvou světlého odstínu
<p>prameny a literatura</p>	
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	<div data-bbox="517 663 1110 1541" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="517 1547 906 1581">Jižní a západní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	122	parcela	334
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižní straně Anglické ulice.		
stručná charakteristika	<p>Patrový objekt postavený na půdorysu písmene L završuje v severní části sedlová, v jižní pultová střecha, krytá bitumenovým šindelem. Stavebně dům odstupující za uliční čáru navazuje na sousední objekt čp. 222. Omítka novodobá, tvrdá hrubozrnná, sokl obložen kabřincem.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Objekt staršího původu (před polovinou 19. stol. – na mapě stabilního katastru vyznačen ve stávajícím půdorysu jako spalný, tj. dřevěný), později stavebně upravován, nejvýrazněji ve druhé polovině 20. stol. r. 1984 PD na vestavbu nové bytové jednotky (R. Selinka).</p>		
památkové hodnocení	<p>Vzhledově neutrální objekt v tradiční hmotě, v jádru pravděpodobně z počátku 19. století. Z památkového hlediska výrazně znehodnocen novodobou úpravou vnějšího pláště.</p>		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none">- Odstranění nevhodné střešní krytiny a její nahrazení vlákonocementovými šablonami- Nátěr fasády velmi světlým okrovým odstínem- Odstranění kabřincového obkladu soklu-
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu
další fotografická a plánová dokumentace	

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	125	parcela	454
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný objekt o členité hmotě a půdorysu, jehož základ tvoří písmeno T s přízemními přístavky po stranách směrem do dvora. Střecha zčásti sedlová s polovalbou směrem do ulice, doplněná plochými střechami. Střešní krytina v kombinaci eternitových šablon a bitumenových pásů. Hlavní průčelí obrácené do ulice vrcholí nevýrazným, tupě zakončeným štítem, na který navazuje polovalba. Vnější plášť zcela novodobě přestavěn.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Objekt patrně z druhé poloviny 19. století na místě staršího spalného objektu z doby před r. 1843.</p> <p>V 60. – 70. letech 20. stol. výrazné stavební úpravy včetně změny hmoty a vnějšího pláště (nástavby patra vedle původně vyššího štítu, úprava průčelí).</p> <p>r. 2018 rekonstrukce objektu (střešní nástavba a další stavební úpravy)</p>		
památkové hodnocení	<p>Původně ve hmotě tradiční objekt, nyní zcela degradovaný brutální přestavbou. Dům tak v rámci MPZ patří k nejrušivějším objektům jak svým stavem, tak vlastním vzhledem.</p>		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Kompletní rekonstrukce
prameny a literatura	
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>r. 1911</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	163	parcela	485/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní domovní frontě Liberecké ulice.		
stručná charakteristika	Klasicistní samostatně stojící patrový zděný objekt, postavený na obdélném půdorysu. Završuje jej mansardová střecha krytá plechovými šablonami, postoupená směrem do ulice třemi vikýři s valbičkami. K dvornímu průčelí přistupuje mladší patrový rizalit zakončený sedlovou střechou.		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt z přelomu 18. a 19. století. Patrně ve druhé polovině 19. století přístavba rizalitu. Ve druhé polovině 20. století úprava a zjednodušení fasády, výměna střešní krytiny.		
památkové hodnocení	Hodnotný klasicistní objekt, tvořící architektonický a urbanistický pendant k objektu fary čp. 76 na protější straně ulice. Vnější plášť negativně poznamenán utilitární novodobou úpravou (zjednodušená fasáda, hliníkové výkladce, střešní krytina), umocněnou nedávnou výměnou oken za plastová.		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none">- Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku, případně eternitové šablony- Výměna výplní otvorů za dřevěné, v klasicistním členění- Obnova původního vzhledu fasády s doplněním chybějících plastických článků a její nátěr- Úplné odstranění nebo výměna hliníkového výkladce za dřevěný
prameny a literatura	
další fotografická a plánová dokumentace	

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	185	parcela	339/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní domovní frontě Anglické ulice.		
stručná charakteristika	<p>Jádro dnešního domu č. p. 185 vzniklo nejpozději v 1. polovině 19. století, na mapě stabilního katastru z r. 1843 je zachycena stavba současného půdorysu, označená jako nespalný – převážně zděný dům. Vlastní hmota domu této dataci odpovídá. Současný vzhled je výsledkem celé řady úprav, ve 2. polovině 20. století spíše degradujícího rázu. Objekt obdélného půdorysu a okapové orientace je zděný patrový. Střecha je sedlová, nad východním průčelím zvalbená, krytá plechovými šablonami. Fasáda je členěná lizénovými rámci a jednoduchými okenními šambránami, základní plocha omítky je cementová stříkaná. Hlavní průčelí orientované do ulice má v přízemí dvojici výkladců se vstupy a uprostřed malé obdélné okno. Boční východní průčelí má v přízemí vlevo vstup a vpravo výkladec v rozsahu klasického okna. V patře je dvojice oken v pravé polovině průčelí, jejich vzhled je totožný s hlavním průčelím. V dvorním průčelí je v přízemí dvojice oken, k levé polovině přiléhá zděné zádveří a navazující garáž.</p>		

odhad datování a stavebního vývoje	Objekt postaven na přelomu 18. a 19. stol. r. 1982 přístavba garáže a kůlny. r. 2006 výměna oken za plastová.
památkové hodnocení	Současný vzhled domu respektuje hmotu původního domu v původní urbanistické situaci. Památkovou hodnotu stavby v rámci památkové zóny degraduje vzhled řady prvků, tvořících venkovní plášť (střešní krytina, typ omítky, zádveří s balkonem a zejména okna).
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna plastových okenních výplní za dřevěné, dvoukřídlé otvíravé, členěné vnějšími příčnickými a opatřené nátěrem v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku - Omítnutí komínových těles - Odstranění cementových omítek a nahrazení vápennými, obnova nátěru fasády v kombinaci okrové a lomené bílé - Výhledově odstranění novodobých výkladců se vstupy a schodišti v severním průčelí a návrat k původnímu řešení parteru
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Severní průčelí, vpravo dům čp. 221, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Ulice Generála Svobody	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	211	parcela	486
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na západní straně ulice Generála Svobody.		
stručná charakteristika	<p>Patrová zděná secesní vila postavená na nepravidelném, přibližně čtvercovém půdorysu. Valbová střecha členitého tvaru prostoupená střešními okny je krytá eternitovými šablonami. Severozápadní a jihovýchodní průčelí člení patrové rizality. Hlavnímu průčelí obrácenému do ulice Generála Svobody dominuje secesně tvarovaný štít vrcholící koulí a balkon nad vstupem do provozovny vynášený masivními profilovanými krakorci.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Počátek 20. století. Druhá polovina 20. stol. zjednodušení fasády.</p>		
památkové hodnocení	Hodnotný objekt dokládající nečetnou vrstvu zástavby města ovlivněnou secesí.		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Obnovení původní plasticity fasády dle dobové ikonografie (nárožní lizény a lizénové rámce, dekor na parapetních zrcadlech aj.) - Obnova fasádního nátěru v kombinaci tří odstínů - Obnovení obloukových vikýřů věnčených koulemi namísto střešních oken - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku - Omítnutí komínových těles - Nátěr oken krycí barvou v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé
<p>prameny a literatura</p>	
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	<div data-bbox="419 622 1361 1243" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="419 1245 869 1279">Severní a východní průčelí, r. 2022</p> <div data-bbox="419 1319 1377 1926" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="419 1928 746 1966">první polovina 20. století</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	221	parcela	338
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní domovní frontě Anglické ulice.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný objekt postavený na obdélném půdorysu je tvořen dvěma částmi – severní část se zobytněným podkrovím je vůči komunikaci okapově orientována, završuje ji sedlová střecha s polovalbou prostoupená dvojicí vikýřů. Jižní patrová část obrácená do dvora má střechu sedlovou. Dům stavebně navazuje na sousední objekt čp. 185.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt z první poloviny 19. století.		
památkové hodnocení	Tradiční objekt v rámci památkové zóny, urbanisticky zajímavý propojením se sousedním domem přibližně z téhož období.		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oprava fasády tradiční technologií se zachováním, příp. doplněním všech plastických detailů - Nátěr fasády barevnými odstíny dle nálezové situace - Výměna, případně oprava a nátěr okenních výplní se zachováním, v případě výplní v patře doplněním jejich členění, nátěr v odstínu slonové kosti či lomené bílé - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku včetně vykrytí požární zdi oddělující objekt od domu čp. 185 - Omítnutí boků vikýřů a jejich nátěr v barvě fasády
<p>prameny a literatura</p>	
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>Severní a západní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	222	parcela	332
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní domovní frontě Anglické ulice, navazuje na dům čp. 221.		
stručná charakteristika	Patrový zděný řadový objekt s nečleněnou fasádou, vůči komunikaci okapově orientovaný, postavený na obdélném půdorysu a završený sedlovou střechou krytou bitumenovým šindelem. Stavebně navazuje na objekty čp. 121 a 122.		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt z druhé poloviny 19. století, zčásti na místě staršího spalného objektu. r. 1988 obnova a zjednodušení fasády.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ neutrální objekt v tradiční hmotě, průčelí novodobě upravené.		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna nevhodné střešní krytiny (bitumenového šindele) za vláknocementové šablony - Dokončení opravy fasády s realizací fasádního nátěru okrového odstínu - Odstranění kabřincového obkladu soklu - Natření oken krycí barvou světlého odstínu
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="517 1294 970 1326">Východní a severní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	226	parcela	501/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V jižní části městské památkové zóny v ulici 1. máje pod areálem tzv. Azylu.		
stručná charakteristika	<p>Parcela domu byla zastavěna nejpozději v 1. polovině 19. století dřevěným objektem, který zachytila mapa stabilního katastru z r. 1843. Stávající objekt je okapově orientován, má obdélný půdorys a dvě nadzemní podlaží s obytným podkrovím. Hlavní průčelí do ulice má v přízemí v ose vstup, vlevo výkladec se vstupem na terasu a vpravo obdélné naležato posazené jednoduché dvoukřídlé okno. Patro je pětiosé s okny stejného vzhledu. Dvorní průčelí je pouze jednopodlažní čtyřosé. Fasády jsou novodobé, v hlavním průčelí s nevhodným citrónově žlutým nátěrem a imitací bílých šambrán. Střecha je sedlová, do dvora konstruovaná tak, že překrývá patro. V uličním průčelí je průběžný vikýř s pultovou stříškou a řadou obdélných naležato situovaných oken. Krytina je tvořena vláknocementovými šablonami červeného odstínu. Ve dvorní části je pět výlezových oken a čtyři vysoká komínová tělesa zděná z režného cihelného zdiva s betonovou hlavicí.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Přelom 18. a 19. století. Po r. 1843 pravděpodobně přestavba – prodloužení půdorysu. r. 2006 výměna střešní krytiny a osazení střešních oken.</p>		

<p>památkové hodnocení</p>	<p>Z hlediska někdejšího stavebního fondu MPZ typický objekt okapově orientovaného venkovského patrového domu trojdílné dispozice. Vzhledem k radikální úpravě průčelí dnes památková hodnota spočívá pouze ve hmotě a zachovaným prosvětlením podkroví formou pásového vikýře.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<p>Vhodná celková rehabilitace průčelí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odstranění nevhodného křiklavě žlutého fasádního nátěru - Změna tvaru všech okenních otvorů na výškově obdélné - Výměna všech okenních výplní za dřevěné, dvoukřídlé otvíravé, opatřené v horní třetině vnějšími příčnický - Odstranění nevhodných okosení šambrán dveřních otvorů - Doplnění dvou okenních os v přízemí pravé části průčelí
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>r. 1909</p>

konec 19. století

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	227	parcela	325
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na západní straně Anglické ulice.		
stručná charakteristika	Patrový zděný samostatně stojící dům postavený na obdélném půdorysu, kratší stranou orientovaný ke komunikaci. Část obrácená do ulice je opatřena sedlovou střechou přecházející ve střechy pultové. Ubouraná pravá část objektu slouží jako garáž.		
odhad datování a stavebního vývoje	V jádru se jedná o zděný objekt z doby před rokem 1843. Ve druhé polovině 20. století rozsáhlé stavební úpravy destruktivního a znehodnocujícího rázu. Po r. 2013 výměna oken za plastová.		
památkové hodnocení	V jádru objekt z doby před rokem 1843, patrně klasicistní, avšak zcela znehodnocený pozdějšími úpravami. V dnešní podobě a stavu výrazně rušivý objekt v MPZ.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Nutná celková rekonstrukce. Z památkového hlediska rehabilitace jen obtížně proveditelná.		
prameny a literatura			
další fotografická a plánová dokumentace			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	235	parcela	336
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižní straně Anglické ulice.		
stručná charakteristika	<p>Přízemní samostatně stojící dům je situován na parcele ve značném odstupu od komunikace, vůči níž je okapově orientován. Objekt je postavený na obdélném půdorysu završený sedlovou střechou prostoupenou trojicí sedlových vikýřů krytou bitumenovým šindelem. K jižnímu průčelí přistupuje rozsáhlá mladší přístavba opatřená pultovou střechou.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Objekt pochází z doby před rokem 1843. Na mapě stabilního katastru je vyznačen jako spalný – dřevěný, ve stávající půdorysné stopě. V posledních několika letech proběhly stavební úpravy vnějšího pláště.</p>		
památkové hodnocení	<p>Objekt patří k nemnoha dosud dochovaným domům na území MPZ vyznačeným na mapě stabilního katastru jako spalné. Hodnotu stavby snižují nevhodné novodobé stavební úpravy.</p>		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna nevhodné střešní krytiny za vláknocementové šablony nebo bitumenové pásy - Výměna plastových okenních výplní za dřevěné, dvoukřídlé, otvíravé, členěné vnějšími příčnickami - Výměna plastových dveřních výplní za dřevěné - Odstranění křiklavého barevného řešení, aplikace fasádního nátěru světlého tlumeného odstínu 		
prameny a literatura			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	239	parcela	346/2, 347/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Patrový objekt se zobytněným podkrovím je tvořen dvěma odlišnými částmi. Zatímco severní část je tvořena zcela přestavěným starším objektem, v případě jižní části, kryté masivní mansardovou střechou, jde o novostavbu z roku 2005. Vlastní parcela byla zčásti zastavěna dvěma nespalnými – zděnými objekty již v roce 1843.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>r. 1998 přístavba kůlny a přístřešku. r. 1999 PD na rekonstrukci a přístavbu severní části objektu (Ing. R. Kallmünzer, CSc.), kolaudace r. 2001. r. 2005 PD na stavbu polyfunkčního domu (jižní část objektu, Ing. B. Neužilová).</p>		
památkové hodnocení	I přes patrnou snahu o kontextuální přístup nelze v podstatě novostavbu čp. 239 hodnotit pro prostředí MPZ jako přínosnou. Až příliš výrazně odráží všechny negativní jevy stavitelství doby svého		

	<p>vzniku. Patří k nim např. použití podřadné střešní krytiny (bitumenové šindele), laciné provedení okenních výplní s mřížkou nalepovacích pásků, romantizující pohledové uplatnění kamene nebo druhořadé nátěrové hmoty na fasádě. Jižní část objektu působí příliš těžkopádně, severní pak ukazuje celou škálu nevhodných, avšak v 90. letech oblíbených prvků (např. motivy segmentových oblouků nebo téměř svislá střešní plocha mezi dvěma krajními pseudoštity, pojednanými z neznámých důvodů – patrně v aluzi na postmodernu – s odlišným zakončením. Objekt lze v rámci památkové zóny hodnotit s velkou tolerancí nejvýše jako neutrální, spíše však rušící.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<p>Jelikož se jedná o novostavbu, přichází v úvahu pouze maximální pohledová neutralizace (např. volbou tlumených barevných odstínů při obnově vnějšího pláště). Přínosem by se snad mohla stát také výměna druhořadé střešní krytiny za trvanlivější a v rámci MPZ tradičtější, např. vláknocementové šablony.</p>
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>r. 2013</p>

r. 2013

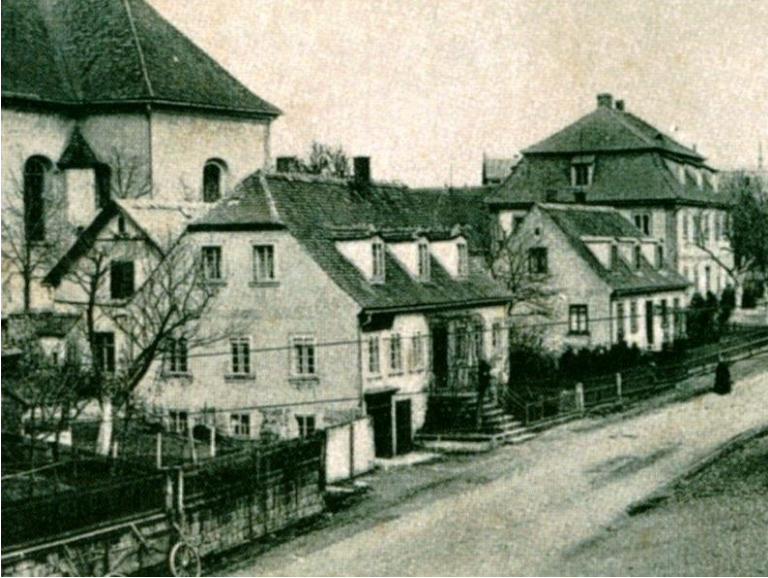
KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	244	parcela	455
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný objekt se zobytněným podkrovím postavený na půdorysu písmene L je vůči komunikaci okapově orientován, stavebně navazuje na sousední objekt čp. 125. Završuje jej sedlová střecha krytou pálenou taškou bobrovkou. Na fasádě se nacházejí pozůstatky stříditého eklektického členění.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Dům postavený v první polovině 19. století (na mapě stabilního katastru z r. 1843 jako nespalný na půdorysu písmene L). Pozdější přístavby ve dvorní části. r. 1988 přístavba garáže.</p>		
památkové hodnocení	V rámci MPZ tradiční objekt, pohledově uzavírá západní domovní frontu ulice 1. máje od jihu.		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Při výměně zachování stávajícího typu střešní krytiny (pálené tašky bobrovky) - Oprava fasády při zachování, případně obnově (pásová bosáž) všech architektonických článků, nátěr fasády dle nálezové situace - Výhledově výměna okenních výplní za vhodnější (nyní falešné vnitřní klapačky), dřevěné trojkřídlé otevíravé
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="517 1330 1031 1361">Dům čp. 244 vlevo, jižní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	250	parcela	10
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	<p>Objekt čp. 250 je situován ve východní části městské památkové zóny v blízkosti fary a kostela sv. Bartoloměje, v severní domovní frontě Liberecké ulice.</p>		
stručná charakteristika	<p>Parcela domu byla zastavěna nejpozději v 1. polovině 19. století již zděným objektem, který zachytila mapa stabilního katastru z r. 1843. Stávající objekt je okapově orientován, má obdélný půdorys a dvě nadzemní podlaží a sedlovou střechu s polovalbovým ukončením při východním štítu. Krytina je tvořena eternitovými šablonami červeného odstínu. Fasáda do ulice je novodobě upravená (omítka, okna). Z levé strany na dům navazuje přízemní přístavba v místech dřívější proluky. Do ulice je přístavba orientovaná stěnou obloženou prkenným vodorovně kladeným obkladem.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>1. polovina 19. století. 2. polovina 20. století utilitární úpravy vnějšího pláště (odstranění vikýřů, výměna střešní krytiny, břizolitová omítka, okenní otvory).</p>		

<p>památkové hodnocení</p>	<p>V rámci MPZ zajímavá dvojice identických objektů čp. 250 a 251 tvoří horizont drobné klasicistní přízemní zástavby z 1. poloviny 19. stol. Urbanistický význam značný, pohledově narušeny novodobou přízemní přístavbou propojující oba objekty. Hodnotu objektů by výrazně posílila památkové rehabilitace.</p>
<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku - Obnovení sedlových vikýřů na střešní ploše směrem do ulice - Odstranění břizolitové omítky a návrat k hladké omítce na vápenné bázi, obnova původního členění barevně odlišenými lizénovými rámci - Návrat k původním výškově obdélným okenním otvorům a nové dřevěné dvoukřídlé otvíravé okenní výplně s vnějšími příčnický, opatřené krycím nátěrem ve světlém odstínu
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>počátek 20. století</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	251	parcela	9/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V severní domovní frontě Liberecké ulice.		
stručná charakteristika	<p>Přízemní zděný okapově orientovaný samostatně stojící dům postavený na obdélném půdorysu završuje sedlová střecha s námětky a polovalbou, krytá eternitovými šablonami. Objekt stojící v bezprostřední blízkosti ohradní zdi kostela sv. Bartoloměje je zachycen ve své půdorysné stopě již na mapě stabilního katastru z roku 1843. Fasáda bez plastického členění (s výjimkou říms ve štítu a při okapech) byla ve druhé polovině 20. století zjednodušena a opatřena břizolitovou omítkou šedé barvy. Okenní výplně jsou novodobé z lepených dřevěných profilů s lazurním nátěrem.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>1. polovina 19. století. 2. polovina 20. století utilitární úpravy vnějšího pláště (odstranění vikýřů, výměna střešní krytiny, břizolitová omítka, okenní otvory). r. 2019 osazení 3 ks střešních oken</p>		
památkové hodnocení	<p>V rámci MPZ zajímavá dvojice identických objektů čp. 250 a 251 tvoří horizont drobné klasicistní přízemní zástavby z 1. poloviny 19. stol. Urbanistický význam značný, pohledově narušeny novodobou přízemní přístavbou propojující oba objekty. Hodnotu objektů by výrazně posílila památkové rehabilitace.</p>		
doporučení k obnově	- Výměna střešní krytiny za pálenou tašku bobrovku		

<p>a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Obnovení sedlových vikýřů na střešní ploše směrem do ulice - Odstranění břízolitové omítky a návrat k hladké omítce na vápenné bázi, obnova původního členění barevně odlišenými lizénovými rámci - Návrat k původním výškově obdélným okenním otvorům a nové dřevěné dvoukřídlé otvíravé okenní výplně s vnějšími příčnickami, opatřené krycím nátěrem ve světlém odstínu - Výhledově obnovení předloženého schodiště a vstupu v uličním okapním průčelí
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	<div style="text-align: center;"> <p>r. 2022 – pohled na domy čp. 250 a 251 (v pozadí)</p> <p>konec 19. století – pohled na domy čp. 251 a 250 (v pozadí)</p> </div>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	261	parcela	502
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Jedná se o prostor mezi původním jádrem městského osídlení v Hrádku a Dolním městem založeným r. 1689. Parcela domu byla zastavěna nejpozději v 1. polovině 19. století. Na velké nepravidelné parcele domu je na stabilním katastru z r. 1843 zakreslen malý štítově orientovaný objekt obdélného půdorysu označený žlutou barvou – tedy ze spalného materiálu – dřevěný. Dům byl odsazen dále od uliční čáry a později byl patrně vícekrát přestavován.</p> <p>Dnešní objekt je okapově orientovanou novostavbou patrně z konce 19. století, ve 2. polovině 20. století výrazně utilitárně přestavěný. Dům je zděný patrový, s mansardovou střechou krytou falcovaným plechem a vláknocementovými šablonami. Šestiosé hlavní průčelí orientované do ulice má středový mělký dvouosý rizalit, v přízemí tři novodobé ocelové výkladce a ve střední ose zbytky pilastrů někdejšího vstupu. Rizalit je ukončen v úrovni střechy zděným vikýřem se sedlovou stříškou a štítem s pilastry, zalomenými římsami, trojúhelníkovým frontonem a volutami po stranách. Boční fasády jsou hladké členěné pouze orámováním v jiném odstínu barevného nátěru. Pouze štít nad hlavním průčelím má zachování původní výzdoby a jinou barevnost (okrová a bílá). Na pravém štítu je trojice jednoduchých oken. K dvorní fasádě přilehá přístavek v patře dosedající na opěrnou zeď a schodiště s podestou.</p>		

odhad datování a stavebního vývoje	Poslední třetina 19. stol. r. 2005 celková rekonstrukce – studie. r. 2010 celková rekonstrukce a přístavba.
památkové hodnocení	Doklad historizující eklektické zástavby města. Průčelí závažně narušeno zjednodušením fasády a také odstraněním sedlových vikýřů.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Obnova původního plastického členění fasády (tradiční zednickou a štukatérskou technologií) - Obnova středního vstupu a výměna hliníkových výkladců za dřevěné - Odstranění kabřincového obkladu soklu
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv

další fotografická a
plánová
dokumentace

r. 2013

r. 1909

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	270	parcela	346/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Objekt čp. 270 je de facto novostavbou vzniklou invazivní rekonstrukcí staršího objektu. Jedná se o patrový dům se zobytněným podkrovím. Objekt je završen prolomovanou střechou krytou bitumenovým šindelem. Plochu střechy prostupuje centrální střešní rizalit odkazující na původní objekt, doplněný nárožní pseudověžicí. Okna objektu jsou novodobá plastová, falešně dělená do kříže. Objekt je opatřen nevkusnou křiklavou barevnou úpravou.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>2. polovina 19. století, r. 2002 úplná přestavba po požáru r. 1989 – zaměření stavu a PD na modernizaci (I. Skřivánková). r. 1997 PD na zřízení prodejny. r. 2002 dokončení přestavby (novostavby). r. 2007 stavební úpravy (zřízení kosmetického salonu a dvou bytových jednotek).</p>		

památkové hodnocení	V rámci MPZ výrazně rušivý objekt. I přes snahu o kontextuální přístup ve vztahu k původní stavbě je výsledek odstrašujícím příkladem nové výstavby v památkové zóně. Negativní působení po stránce urbanistické a architektonické nekvalitního objektu výrazně umocňuje agresivní nevkusná barevnost fasády.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Optimálně demolice a náhrada novou stavbou. Minimalistická varianta spočívá v pohledové neutralizaci. Prvotním předpokladem je změna barevného řešení fasády (tlumený světlý přírodní odstín). Velmi vhodnou se jeví též výměna okenních a dveřních výplní a střešní krytiny.
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p data-bbox="517 1576 798 1612">1. polovina 20. století</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Revoluční ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	273	parcela	322/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě Revoluční ulice na křižovatce s ulicí Anglickou.		
stručná charakteristika	Patrový zděný objekt postavený na obdélném půdorysu je završen sedlovou střechou s polovalbami krytou eternitovými šablonami, prostoupenou směrem do ulice dvojicí sedlových vikýřů. Hlavní okapní průčelí je členěno středovým rizalitem ukončeným štítem. Ke dvornímu průčelí přistupuje mladší přízemní zděná přístavba krytá pultovou střechou. Se sousedním objektem čp. 539 dům spojuje zděná brána, uvozující vstup do ulice Starý Dvůr.		
odhad datování a stavebního vývoje	Dům postaven v 50. – 60. letech 19. století.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ hodnotný objekt jak po stránce architektonické (představuje regionálně typickou ukázkou střídmého raného historismu ještě ovlivněného místními klasicistními formami), tak urbanistické (point de vue křižovatky Anglické a Revoluční ulice, průjezd k historickému urbanistickému okrsku hospodářského dvora). Objekt je dochován v relativně autentické podobě.		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zachování všech podstatných znaků a stavebních konstrukcí v autentické matérii - Oprava a nátěr fasády jak objektu, tak brány (tradiční zednickou a štukatérskou technologií za použití vápenných malt, omítek a nátěru) - Truhlářská oprava stávajících oken a jejich nátěr světlým odstínem, v krajním případě výměna a výroba přesných replik - Výměna novodobých palubkových vstupních dveří za historizující repliky - Výměna střešní krytiny (vláknocementové šablony, použít i na obklad boků vikýřů)
<p>prameny a literatura</p>	
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	<div style="text-align: center;"> <p>Východní a severní průčelí, r. 2013</p> <p>Brána spojující objekt s domem čp. 539, r. 2022</p> </div>

počátek 20. století

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	313	parcela	324
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V západní domovní frontě Revoluční ulice pod křižovatkou s ulicí Anglickou.		
stručná charakteristika	Patrový zděný okapově orientovaný dům postavený na obdélném půdorysu, završený polomansardovou střechou s polovalbou prostoupenou směrem ke komunikaci čtyřmi masivními sedlovými vikýři. Střešní krytiny (eternitové šablony) je použito i na obklad vikýřů.		
odhad datování a stavebního vývoje	Dům postaven krátce po polovině 19. století zčásti na místě staršího spalného objektu. Ve druhé polovině 20. století novodobě upravené průčelí. r. 1988 výměna pálených tašek za eternitové šablony.		

památkové hodnocení	Zajímavá ukázka drobnější městské zástavby druhé poloviny 19. století. Průčelí novodobě upraveno.
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna střešní krytiny zpět za pálené tašky bobrovky, event. za vláknocementové šablony grafitového odstínu. - Odstranění novodobých okenních otvorů a jejich nahrazení výškově obdélnými otvory s novými dřevěnými otvíravými dvou- či trojkřídlými výplněmi - Oprava a nátěr fasády v odstínu tlumeného světle pískové okru s možným tónovým odlišením architektonických článků
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>r. 2013</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	319	parcela	506
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	Patrový zděný samostatně stojící ke komunikaci okapově orientovaný objekt je postaven na obdélném půdorysu, ke dvornímu průčelí přistupuje novodobá přízemní přístavba. Dům je opatřen sedlovou střechou, průčelí novodobě upravováno.		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt postaven ve druhé polovině 19. století. Ve druhé polovině 20. století zjednodušena fasáda provedena výměna výplní. r. 1997 stavba přístřešku		
památkové hodnocení	Ve hmotě tradiční objekt, poškozený utilitární úpravou průčelí.		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna okenních výplní za dřevěné, dvou- či trojkřídlé, otvíravé, opatřené krycím nátěrem v odstínu lomené bílé nebo slonové kosti - Odstranění kabřincového obkladu soklu - Odstranění nebo výměna hliníkových výkladců za dřevěné - Obnova a nátěr fasády tlumeným pískovým odstínem okru s možným tónovým odlišením okenních šambrán
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	<div style="text-align: center;"> <p>r. 2013</p> <p>r. 1909</p> </div>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Školní ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	325	parcela	25
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Školní a Lutherovy ulice.		
stručná charakteristika	<p>Objekt školy je situován podél dnešní Školní ulice, odkud má honosný portálový vstup. Budova je třípodlažní. Dlouhou hmotu průčelí člení tříosý rizalit umístěný uprostřed. Centrálně umístěný vstup je architektonicky zdůrazněn předloženým schodištěm, v úrovni střechy trojúhelným štítovým frontonem. Hlavní uliční podélné průčelí je členěno 17 osami. Ústřední rizalit s portikem je tříosý. Boční průčelí jsou 11osá. Neorenesanční fasáda školy je bohatě zdobena všemi architektonickými prvky a články typickými pro daný architektonický sloh. Fasáda je v ploše 1. NP zdobena pásovou bosáží přecházející nad okny v klenáky. Okenní otvory 2. NP jsou orámovány páskovými šambránami s nadokenními římsami. Okenní otvory 3. NP jsou doplněny podokenními římsami s konzolami, páskové šambrány jsou ve středu prolomeny klenáky. Horizontálně je fasáda členěna jednou patrovou římsou a profilovanou kordónovou římsou. Nároží objektu 1. NP je zdůrazněno plastickým sloupkem, který je členěn vystouplou bosáží. Zbývající podlaží jsou na rozích objektu i středového rizalitu zdobeny pilastrem, který je tvořen patkou, dříkem a stylizovanou korintskou hlavicí.</p>		

odhad datování a stavebního vývoje	<p>Obecná a měšťanská škola postavena mezi lety 1886–1887 (místní stavitel C. A. Wilhelms).</p> <p>r. 1985 přístavba šaten.</p> <p>r. 1995 zřízení plynové kotelny.</p> <p>r. 2008 závazné stanovisko na výměnu oken (rehabilitace) – dosud nerealizováno.</p> <p>r. 2013 oprava střešní krytiny a klempířských prvků</p> <p>r. 2014 výměna novodobých dřevěných oken</p> <p>r. 2016 nástavba odborných učeben na přístavbě školy</p> <p>r. 2018 snížení energetické náročnosti</p>
památkové hodnocení	<p>Typická ukázka eklektické školní budovy, jaké byly stavěny ve druhé polovině 19. století na celém území habsburské monarchie.</p>
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna novodobých okenních výplní za dřevěné repliky dle historické ikonografie (členěné do kříže s dalším křížovým členěním jednotlivých polí příčnický), jejich nátěr v odstínu slonové kosti nebo lomené bílé. - Obnova fasádního nátěru v monochromním barevném řešení (pískový tlumený okr) - Oprava oplechování a všech klempířských prvků - Výměna střešní krytiny za vláknocementové šablony grafitového odstínu
prameny a literatura	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv Řeháček, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek n. N. 1995.</p>

další fotografická a
plánová dokumentace

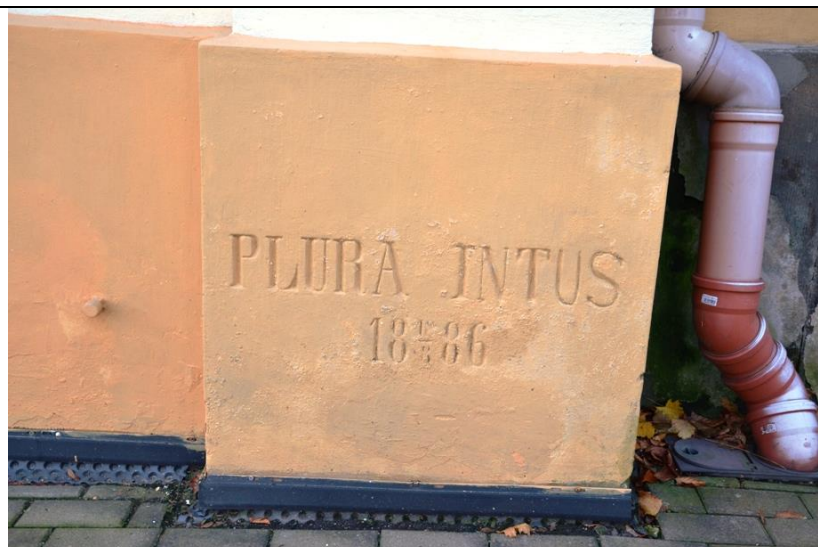
Jižní a východní průčelí, r. 2022

Přístavba a nástavba, r. 2022

Přístavba a nástavba, r. 2022, pohled z Kostelní ulice

Označení základního kamene, r. 2022

Pamětní deska z r. 1952, r. 2022

konec 19. století

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Lékárnická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	360	parcela	36
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Lékárnické a Revoluční ulice.		
stručná charakteristika	<p>Novorenesanční jednopodlažní vila s obytným podkrovím pochází zřejmě z přelomu 19. a 20. století. Jedná se o zděnou stavbu, založenou na nepravidelném půdoryse. Střecha krytá vláknocementovými šablonami je valbová s plochou střechou na hlavní části domu a na vyvýšeném středním rizalitu. Fasády jsou členěné římsami, pilastry a frontony. Hlavní průčelí je tříosé s osově umístěným rizalitem.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Konec 19. století (na mapě stabilního katastru parcela nezastavěná). r. 2006 obnova zábradlí balkonu. r. 2007 výměna okna. r. 2012 výměna okna v 1. NP (dosud nerealizováno).</p>		
památkové hodnocení	V rámci MPZ hodnotná stavba, doklad eklektického horizontu vilové zástavby města.		

<p>doporučení k obnově a památkové rehabilitaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zachování, příp. doplnění všech plastických prvků historizujícího tvarosloví - Nátěr okenních výplní krycí barvou v odstínu lomené bílé nebo slonové kosti - Zachování typu střešní krytiny (eternitové, resp. vláknocementové šablony), při výměně volba grafitového odstínu
<p>prameny a literatura</p>	<p>Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv</p>
<p>další fotografická a plánová dokumentace</p>	 <p>r. 1908</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice Generála Svobody	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	372	parcela	491
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Objekt čp. 372 je situován v jižní části MPZ na západní straně ulice Generála Svobody severně od areálu tzv. Azylu.		
stručná charakteristika	Parcela byla zastavěna až na konci 19. století (r. 1894) stávajícím neorenesančním domem. Jedná se o stavbu nepravidelného půdorysu o dvou nadzemních podlažích s obytným podkrovím. Jednotlivá průčelí mají výrazné členění římsami, nárožní a pásovou bosáží a okenními šambránami, včetně dekorativních štukových prvků. Střeška je lomená, krytina je tvořena pálenými taškami bobrovkami.		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Objekt postaven r. 1894.</p> <p>r. 1997 PD na přístavbu zdravotního střediska (V. Blažek).</p> <p>r. 2004 výměn oken a dveří.</p> <p>r. 2005 výměna střešní krytiny (pálená taška za plechové šablony).</p> <p>r. 2013-2022 celková obnova fasády.</p>		
památkové hodnocení	Hodnotný zástupce historizující zástavby města z konce 19. století. Venkovní vzhled je narušen nevhodnými plastovými výplněmi okenních otvorů. V současné době probíhá obnova fasád.		

doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	- Odstranit plastové okenní výplně a nahradit je dřevěnými otvíravými trojkřídlými s historizující neorenesanční profilací
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv
další fotografická a plánová dokumentace	 <p>Východní průčelí, r. 2022</p>

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice Generála Svobody	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	377	parcela	489
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Objekt čp. 377 je situován v jižní části MPZ na západní straně ulice Generála Svobody severně od areálu tzv. Azylu.		
stručná charakteristika	Patrový zděný objekt postavený na obdélném půdorysu je opatřen sedlovou střechou s polovalbami krytou eternitovými šablonami. Samostatně stojící dům je okapní stranou orientován ke komunikaci. Na této straně je střecha při okapu obloukovitě prohnutá. Fasáda je tvořena kombinací hrubozrnných ploch a hladkých zdobných článků kolem okenních otvorů.		
odhad datování a stavebního vývoje	Dům postaven v roce 1897.		
památkové hodnocení	Hodnotný doklad eklektického horizontu zástavby města, ovlivněném již secesním tvaroslovím. Dochován ve značné míře autenticity.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Nutná obnova plošně destruované fasády při zachování a doplnění všech plastických prvků - Barevnost fasády bude určena na základě nálezové situace původního řešení - V případě výměny střešní krytiny bude zachován její typ, tj. 		

vlákno-cementové šablony v grafitovém odstínu

prameny a literatura

další fotografická a
plánová dokumentace

Východní průčelí, r. 2022

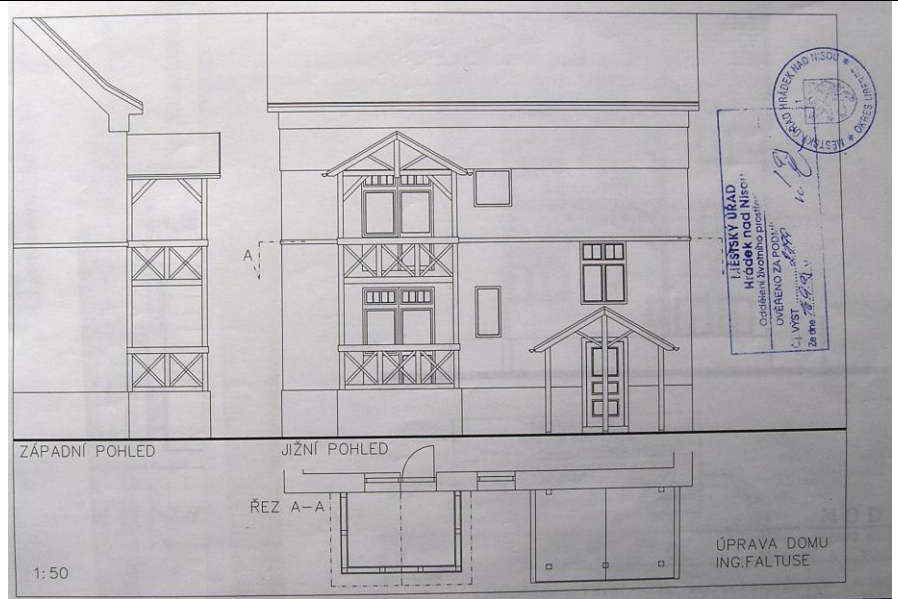

Detail východního průčelí s datací, r. 2013

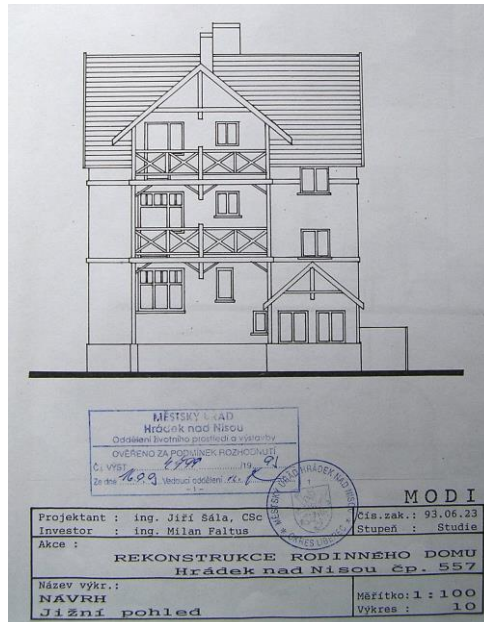
KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	443	parcela	330
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Přiléhá k dvornímu průčelí domu čp. 121 směrem do jižní části Anglické ulice.		
stručná charakteristika	Novodobá dvorní přístavba k objektu čp. 121 je zděná, patrová, postavená na obdélném půdorysu, opatřená pultovou střechou krytou bitumenovými pásy. Průčelí novodobé s břízolitovou omítkou a trojdílnými okny.		
odhad datování a stavebního vývoje	60. – 70. léta 20. stol.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ rušivý objekt. Pohledově se výrazně neuplatňuje.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Maximální pohledová neutralizace. Zachování šedé barevnosti průčelí.		
prameny a literatura			
další fotografická a plánová dokumentace			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Tichá ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	557	parcela	77
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižní straně Tiché ulice.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný objekt se zobytněným podkrovím postavený na čtvercovém půdorysu završuje sedlová střecha s polovalbami krytá bitumenovým šindelem. Nad severním průčelím střechu prostupuje masivní dvouosý sedlový vikýř, před jižní dvorní průčelí předstupuje sloupy vynášená rizalitová konstrukce. Všechna průčelí novodobě upravena.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	Objekt postaven patrně na přelomu 20. a 30. let 20. století. r. 1993 PD (Ing. J. Šála, CSc.) na celkovou rekonstrukci.		
památkové hodnocení	Z památkového hlediska je objekt znehodnocen celkovou rekonstrukcí realizovanou v 90. letech 20. století. V prostředí díky tradiční hmotě neutrální, kvůli vzhledu však téměř rušivý.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Výměna plastových okenních výplní za dřevěné otvíravé, trojkřídlé, členěné do T, případně dvojkřídlé s vnějšími příčnickami 		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

další fotografická a
plánová dokumentace

r. 1993

r. 1993

Západní průčelí a garáže, r. 2022

Garáže, východní průčelí, r. 2022

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	622	parcela	50/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na severní straně Anglické ulice při Horním náměstí.		
stručná charakteristika	Rozložitá přízemní stavba vybudována na nepravidelném půdorysu jako prodejna domácích potřeb. Tvoří jeden celek s objektem čp. 623.		
odhad datování a stavebního vývoje	r. 1972 PD (Stavoprojekt Liberec, Ing. Frühbauer), stavba asi r. 1973–1974.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ relativně neutrální.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Zachovat stávající tlumenou barevnost fasády - Obnovit poškozený obklad, zachovat technologii dřevěné odvětrávané fasády „Werzalit“ 		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		
další fotografická a plánová dokumentace			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	623	parcela	50/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na severní straně Anglické ulice při Horním náměstí, sousedí s čp. 622.		
stručná charakteristika	Rozložitá přízemní stavba vybudována na nepravidelném půdorysu jako drogerie. Tvoří jeden celek s objektem čp. 622.		
odhad datování a stavebního vývoje	r. 1972 PD (Stavoprojekt Liberec, Ing. Frühbauer), stavba asi r. 1973–1974. r. 2016 Oprava fasády, výměna obkladových desek, vchodových dveří a označení provozovny		
památkové hodnocení	V rámci MPZ relativně neutrální.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - zachovat stávající tlumenou barevnost fasády - obnovit poškozený obklad, zachovat technologii dřevěné odvětrávané fasády „Werzalit“ 		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		
další fotografická a plánová dokumentace			

Severní průčelí, r. 2022

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	624	parcela	72/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na východní straně Žitavské ulice, na severním okraji MPZ.		
stručná charakteristika	Třípodlažní bytový dům postavený na mírně obdélném půdorysu, završený plochou střechou. Tvoří celek s identickým domem čp. 640.		
odhad datování a stavebního vývoje	PD z roku 1975 (Stavokombinát Liberec, Ing. Devátý). Realizace patrně 2. polovina 70. let. r. 2014 oprava balkonů r. 2016 zateplení fasády		
památkové hodnocení	Vzhledem k poloze v rámci MPZ relativně neutrální, až rušivé.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Maximální pohledová neutralizace (tj. zachování monochromní šedé barevnosti, v žádném případě nerealizovat střešní nástavby a další prvky tzv. „humanizace“). - Vhodné sjednocení barevnosti okenních výplní v rámci domu i se sousedním objektem (tmavá barva) 		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		
další fotografická a plánová dokumentace			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	640	parcela	72/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na východní straně Žitavské ulice, na severním okraji MPZ.		
stručná charakteristika	Třípodlažní bytový dům postavený na mírně obdélném půdorysu, završený plochou střechou. Tvoří celek s identickým domem čp. 624.		
odhad datování a stavebního vývoje	PD z roku 1975 (Stavokombinát Liberec, Ing. Devátý). Realizace patrně 2. polovina 70. Let.		
památkové hodnocení	Vzhledem k poloze v rámci MPZ relativně neutrální, až rušivé.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Maximální pohledová neutralizace (tj. zachování monochromní šedé barevnosti, v žádném případě nerealizovat střešní nástavby a další prvky tzv. „humanizace“). - Vhodné sjednocení barevnosti okenních výplní v rámci domu i se sousedním objektem (tmavá barva) 		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		
další fotografická a plánová dokumentace			

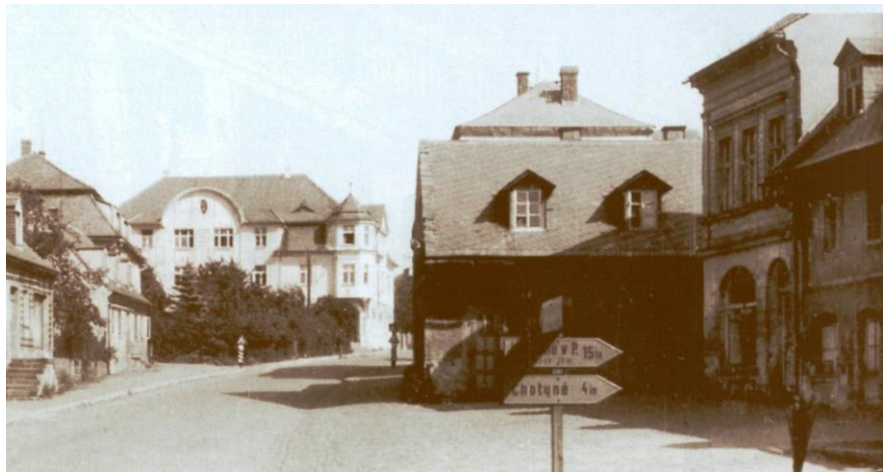
KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	644	parcela	482/1
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižní straně Liberecké ulice při křižovatce s ulicí 1. Máje.		
stručná charakteristika	Přízemní prodejna postavena na zhruba obdélném půdorysu v odstupu od komunikace. Tvoří celek s objektem čp. 645.		
odhad datování a stavebního vývoje	70. – 80. léta 20. století. r. 1995 PD na zřízení jednatelství Agrobanky (SPK Jan Esch).		
památkové hodnocení	Díky poloze v rámci MPZ neutrální.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Běžná údržba.		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	645	parcela	482/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižní straně Liberecké ulice při křižovatce s ulicí 1. máje.		
stručná charakteristika	Přízemní prodejna postavena na zhruba obdélném půdorysu v odstupu od komunikace. Tvoří celek s objektem čp. 644.		
odhad datování a stavebního vývoje	70. – 80. léta 20. století.		
památkové hodnocení	Díky poloze v rámci MPZ neutrální.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Běžná údržba.		
prameny a literatura			

další fotografická a
plánová dokumentace

vzhled místa v první polovině 20. stol. (hostinec Stadt Reichenberg)

první polovina 20. stol.

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Tichá ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	672	parcela	75/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na jižní straně Tiché ulice.		
stručná charakteristika	Čtyřpodlažní bytový dům o devíti bytových jednotkách postavený na mírně obdélném půdorysu, završený plochou střechou.		
odhad datování a stavebního vývoje	PD z roku 1980, kolaudace r. 1982. 2014 výměna okenních a dveřních výplní, zateplení fasády a střechy, zřízení plynové kotelny 2017 výstavba bezbariérového vstupu		
památkové hodnocení	Vzhledem k poloze v rámci MPZ rušivé.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	<ul style="list-style-type: none"> - Maximální pohledová neutralizace (tj. zachování monochromní šedé barevnosti, v žádném případě nerealizovat střešní nástavby a další prvky tzv. „humanizace“). - Vhodné sjednocení barevnosti okenních výplní v rámci domu (tmavá barva) 		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

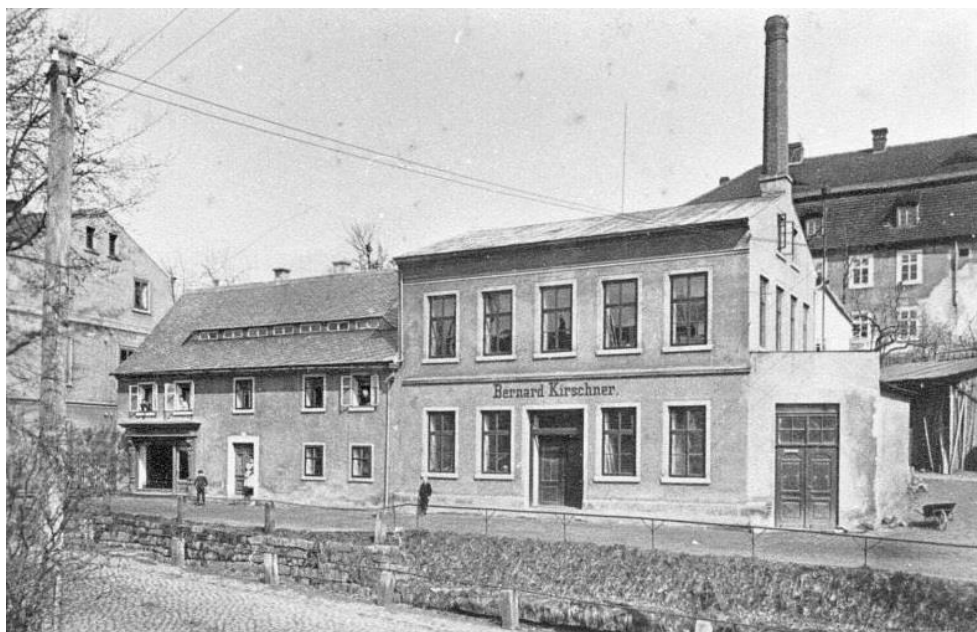
KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Žitavská ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	673	parcela	86/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na severní straně Žitavské ulice.		
stručná charakteristika	Čtyřpodlažní bytový dům o 9 bytových jednotkách postavený na mírně obdélném půdorysu a završený plochou střechou, stavebník Okresní výstavbové bytové družstvo Liberec.		
odhad datování a stavebního vývoje	PD z roku 1975 (Stavokombinát Liberec), kolaudace r. 1983. Další PD z roku 1990.		
památkové hodnocení	Vzhledem k poloze v rámci MPZ rušivé.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	- Maximální pohledová neutralizace (tj. zachování monochromní šedé barevnosti, v žádném případě nerealizovat střešní nástavby a další prvky tzv. „humanizace“).		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice 1. máje	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	754	parcela	500
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Ve východní domovní frontě ulice 1. máje.		
stručná charakteristika	<p>Patrový zděný dům postavený na obdélném půdorysu je okapově orientován ke komunikaci, završuje jej sedlová střecha krytá falcovaným plechem, prostoupená směrem do ulice jedním úzkým sedlovým vikýřem. Stavebně je propojen se sousedním objektem čp. 226.</p>		
odhad datování a stavebního vývoje	<p>Původně výrobní objekt z poslední třetiny 19. stol. Počátkem 20. stol. změna využití - snížen komín při jižním štítu, zřízen vikýř a výkladce v přízemí namísto okenních otvorů. 2. pol. 20. stol. osazeny hliníkové výkladce, v posledních letech plastová okna a dveře.</p>		
památkové hodnocení	Ve hmotě tradiční objekt, zajímavý doklad historického zobytnění výrobní budovy.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	-		
prameny a literatura			

další
fotografická a
plánová
dokumentace

Jižní a východní průčelí, r. 2022

počátek 20. stol.

počátek 20. stol.

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice Starý Dvůr	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	835-837	parcela	321/2, 321/5, 321/6
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Za domem čp. 539, při křižovatce s Revoluční ulicí.		
stručná charakteristika	Novostavba z cihelného zdiva na obdélném půdorysu o třech nadzemních podlažích, završená sedlovou střechou, krytou bitumenovými pásy. Zateplená fasáda je opatřena omítkou šedobéžového odstínu, okenní výplně jsou jednodílné, plastové.		
odhad datování a stavebního vývoje	současnost		
památkové hodnocení	Realizováno ilegálně, bez závazného stanoviska památkové péče. Působení rušivé (použití nevhodných materiálů a technologií – plastové jednodílné výplně otvorů, kontaktní zateplení polystyrénovými deskami). Vlastní architektonické ztvárnění rovněž zcela nezvládnuté (disproporční, garáže dominující hlavnímu průčelí atd.).		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Objekt je naštěstí vůči MPZ „ukrytý“ za průjezdem a obklopuje jej ještě pokleslejší zástavba řadových domů, již mimo MPZ. Co největší pohledová neutralizace je zde maximem možného.		
prameny a literatura			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Školní ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	če. 2, 3	parcela	16
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V zahradě fary čp. 76, ve Školní ulici.		
stručná charakteristika	Stavba omítané zděné dvojgaráže s plochou střechou.		
odhad datování a stavebního vývoje	Garáž postavena mezi roky 1972–1973, r. 1996 přestavba.		
památkové hodnocení	Bez památkových hodnot.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	V rámci MPZ rušivý objekt zejména ve vztahu ke kostelnímu areálu a farské zahradě. Vhodná neutralizace či demolice.		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Liberecká ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	11/3
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na severní straně Liberecké ulice mezi domy čp. 250 a 251		
stručná charakteristika	Přízemní přístavba lehké trémové konstrukce postavená na obdélném půdorysu je do ulice orientovaná stěnou obloženou prkenným vodorovně kladeným obkladem. Střechu kryje bitumenový šindel.		
odhad datování a stavebního vývoje	cca r. 2000 – současnost.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ nevhodný objekt, narušuje urbanistický vztah objektů čp. 250 a 251.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Optimálně demolice.		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Lékárnická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	36
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V zahradě domu čp. 360 severně Lékárnické ulice.		
stručná charakteristika	Zděný hospodářský objekt z poslední třetiny 19. století je postaven z hrázděného režného cihelného zdiva na obdélném půdorysu na zahradě domu čp. 360. V přízemí je druhotně umístěna garáž, završuje jej sedlová střecha.		
odhad datování a stavebního vývoje	Poslední třetina 19. století.		
památkové hodnocení	Zajímavý objekt reprezentuje historickou užitkovou zástavbu v MPZ.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Běžná údržba.		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	Anglická ulice	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	48
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Na nároží Anglické ulice a Horního náměstí vedle domu čp. 115.		
stručná charakteristika	Dřevěný stánek – GRIL, přízemní stavba se sedlovou střechou, doplněná polygonálními dřevěnými kiosky.		
odhad datování a stavebního vývoje	Stánek zřízen r. 2003.		
památkové hodnocení	V rámci MPZ rušivý objekt.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Optimálně snesení stavby.		
prameny a literatura	Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu		

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice Generála Svobody	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	485/3
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	V zahradě při nároží ulice Generála Svobody a Liberecké, za domem čp. 163.		
stručná charakteristika	Novodobý přízemní montovaný objekt na obdélném půdorysu.		
odhad datování a stavebního vývoje	Soudobá stavba.		
památkové hodnocení	Vzhledem k poloze v rámci MPZ neutrální, barevností rušivý.		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci	Změna barevnosti fasády na tlumený přírodní odstín.		
prameny a literatura			

KATALOGOVÝ LIST OBJEKTU - AREÁLU			
Aktualizace Programu regenerace MPZ Hrádek nad Nisou pro období 2023–2027			
ulice/náměstí	ulice Generála Svobody	kraj	Liberecký
obec	Hrádek nad Nisou	okres	Liberec
katastrální území	Hrádek nad Nisou 564095	ORP	Liberec
čp/če	-	parcela	505/2
r. č. ÚSKP	-	plošná ochrana	MPZ
identifikační fotografie			
poloha	Mezi domy čp. 67 a 372 v ulici Generála Svobody, na zahradě domu čp. 68 v ul. 1. máje		
stručná charakteristika	Novodobá garáž postavená na obdélném půdorysu, završená valbovou střechou, krytou vláknocementovými šablonami.		
odhad datování a stavebního vývoje	Soudobá stavba.		
památkové hodnocení	Vzhledem k poloze v rámci MPZ neutrální		
doporučení k obnově a památkové rehabilitaci			
prameny a literatura			

PRAMENY, LITERATURA A VÝCHOZÍ PODKLADY

Prameny nevydané:

Městský úřad Hrádek nad Nisou, archiv stavebního úřadu

Magistrát města Liberec, archiv odboru ŽP, oddělení PP

Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, spisový archiv

Národní památkový ústav, ÚOP v Liberci, Sbírka SHP a odborných studií, výzkumný úkol NPÚ č. 401 (Územní plošný a oborový výzkum industriálního dědictví), Kolka, M. – Freiwilling, P. Dokumentace průmyslového dědictví okresu Liberec (doplnění). 2009

SOA Litoměřice, pobočka Děčín, historická sbírka Clam-Gallas, inv. č. 3267

Prameny vydané:

Geologická mapa ČR 1 : 50 000. List 03-13 Hrádek nad Nisou. Praha 1996.

NPÚ ÚOP v Liberci, Sbírka SHP a odborných studií, Gabriel, František – Novosadová, Olga, Stavebně historický průzkum, Hrádek nad Nisou čp. 65, 66, 67, 2000.

NPÚ ÚOP v Liberci, Sbírka SHP a odborných studií, Peřina, Ivan – Nová, Eliška – Kyncl, Tomáš: Hrádek nad Nisou č. p. 71 (okr. Liberec), stavebně historický průzkum, 2010.

NPÚ ÚOP v Liberci, Sbírka SHP a odborných studií, Nový, Miroslav, HRÁDEK NAD NISOU (LB, LIBERECKÝ KRAJ) DŮM ČP. 124 HORNÍ NÁMĚSTÍ, STAVEBNĚHISTORICKÝ PRŮZKUM KROVU A PODKROVÍ, 2015.

NPÚ ÚOP v Liberci, Sbírka SHP a odborných studií, Nový, Miroslav, HRÁDEK NAD NISOU (LB, LIBERECKÝ KRAJ) DŮM ČP. 65, 66 – tzv. AZYL, HLOUBKOVÝ DÍLČÍ STAVBNĚHISTORICKÝ PRŮZKUM (*aktualizace SHP z roku 2000*), 2016.

BURDOVÁ, Pavla - CULKOVÁ, Dagmar - ČÁŇOVÁ, Eliška - LIŠKOVÁ, Marie - RAJTORAL, František, eds.: Tereziánský katastr český, svazek 3, Dominikál. Praha 1970.

CHALUPA, Aleš - LIŠKOVÁ, Marie - NUHLÍČEK, Josef - RAJTORAL, František, eds.: Tereziánský katastr český, svazek 1, Rustikál (kraje A-CH). Praha 1964.

CHALUPA, Aleš - ČECHURA, Jaroslav - RYANTOVÁ, Marie, eds.: Berní rula, sv. 8–9, Kraj Boleslavský. Praha 2001.

PAZDEROVÁ, Alena, ed.: Soupis poddaných podle víry z roku 1651. Boleslavsko. Praha 1994.

Retrospektivní lexikon obcí Libereckého kraje 1850–2001. Liberec 2003.

SCHALLER, Jaroslau: Topographie des königreichs Böhmen, Vierter theil, Bunzlauer kreis. Prag und Wien 1790.

SOMMER, Johann Gottfried: Das königreich Böhmen; statistisch-topografisch dargestellt, Zweiter band, Bunzlauer kreis. Prag: 1834.

Statistický lexikon obcí ČSSR 1982. Praha 1984.

Statistický lexikon obcí České republiky 1992. Praha 1994.

Statistický lexikon obcí České republiky. Praha 2005.

Literatura:

BERAN, Lukáš – VALCHÁŘOVÁ, Vladislava (eds.): Industriál Libereckého kraje. Průmyslové stavby a architektura. Praha 2007.

EDERER, Antonín: Nejstarší projekt a stavba železnice v severních Čechách. Žitavsko-liberecká dráha. In: Sborník Severočeského muzea – Historia, č. 6. Liberec 1970.

HARTMANN, Egon: Eine Brunen erzählt... München 1985.

HENDRYCH, Stanislav: Dějiny žitavsko-liberecké dráhy. In: Československo ve středoevropském dopravním vývoji. Rozpravy NTM, č. 41, Praha 1970.

KOŠKOVÁ, Irena – MODRÝ, Martin – ŠMÍDA, Jiří: Atlas životního prostředí Libereckého kraje. Liberec 2008.

KOLKA, Miroslav – PANÁČEK, Michal: Hrádek nad Nisou – dům čp. 65, 66 (takzvaný Azyl). Několik poznámek k zániku nejen unikátního barokního krovu. Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Liberci 2006, s. 61–73.

KUČA, Karel: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, II. díl, H-Kole, Praha 1997.

KÜHN, Karl, Friedrich: Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakischen Republik. Land Böhmen. Der Bezirk Reichenberg. Brno/Praha/Lepzig/Wien 1934.

OETTEL, Gunter – BRESTOVANSKÝ, Petr – PEŘINA, Ivan – ŘEHÁČEK, Marek: Znovunalezená minulost/Neuentdeckte Vergangenheit. Hrádek nad Nisou 2011.

ROUS, Ivan: Tábory a válečná výroba. Liberec 2012.

ŘEHÁČEK, Marek: Hrádek nad Nisou, obrázky z minulosti. Hrádek nad Nisou 1995.

ŘEHÁČEK, Marek: Krajina na Nise. Liberec 2001.

ŠTERNOVÁ, Petra (ed.) a kol.: Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. okres Liberec A-Le. Liberec 2010.

Umělecké památky Čech, I. díl, A–J, Praha 1977.

VURSTA, Pavel: 125 let železničního spojení s Libercem 1859–1984. In: Zprávy České besedy, č. 46. Liberec 1984.

VYDRA, František – PRÁŠIL, Petr – MAREK, Vitalij: Hrádecko – Chrastavsko na starých pohlednicích. Hostivice 2005.

Internetové zdroje:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

<http://www.czso.cz/>

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ. In: Stabilní katastr [online] <http://archivnimapy.cuzk.cz/>

LABORATOŘ GEOINFORMATIKY FŽP UJEP. In: I., II. a III. vojenské mapování, MÜLLER, Johann Christoph: Mappa geographica Regni Bohemiae in duodecim circulos divisae...Augsburg, rytina Michael Kauffer 1720 [1722] [online]

<http://oldmaps.geolab.cz/>

LIBEREC:REICHENBERG-architektura na severu Čech

<http://liberec-reichenberg.net/>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. In: Výroční zpráva NPÚ r. 2021 [online]

<http://www.npu.cz/>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. In: Památkový katalog

<https://pamatkovykatalog.cz/>

Sbírka fotografií Mgr. Víta Štrupla

<http://www.lhl.cz/foto/> (aktivní v době přípravy Programu na období 2013–2022)

<http://mapy.cz/>

Ostatní podklady:

Mapa MPZ Hrádek nad Nisou, NPÚ GnŘ

BOHÁČOVÁ, Monika a kol.: Územní plán Hrádek nad Nisou (HaskoningDHV Czech republic, spol. s r. o. Praha, 3/2020)

SMETANÍK, Josef – REICHEL, Jiří: Program regenerace MPZ Hrádek nad Nisou. 2004

Program rozvoje města Hrádku nad Nisou na období 2017–2022

Usnesení vlády ČR č. 209 z r. 1992 k Programu regenerace MPR a MPZ

Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 108/2003 Sb. *O prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu*

Zásady Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón č. j. MK 78.596/2018 OPP ze dne 7. 12. 2018

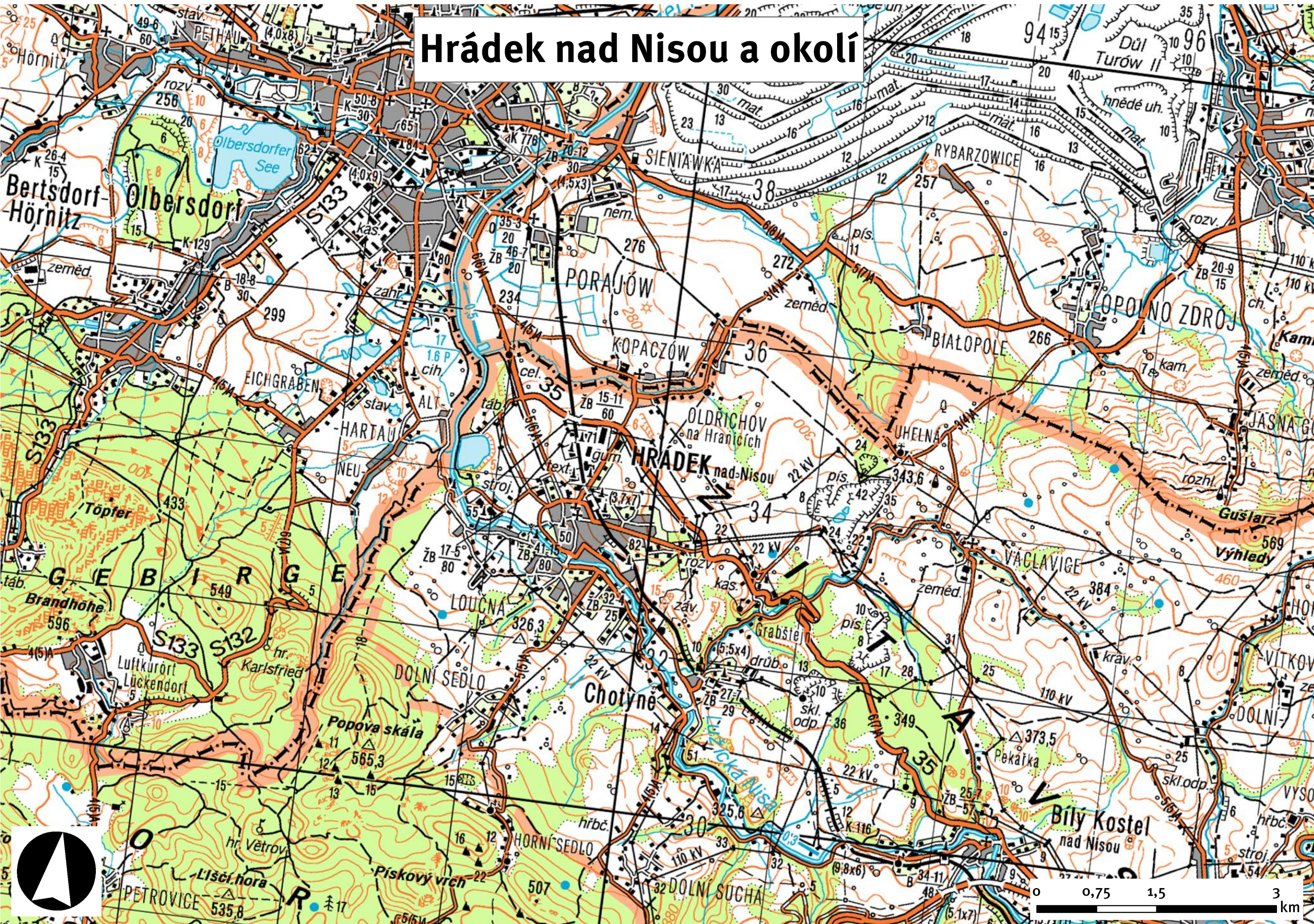
PŘÍLOHY

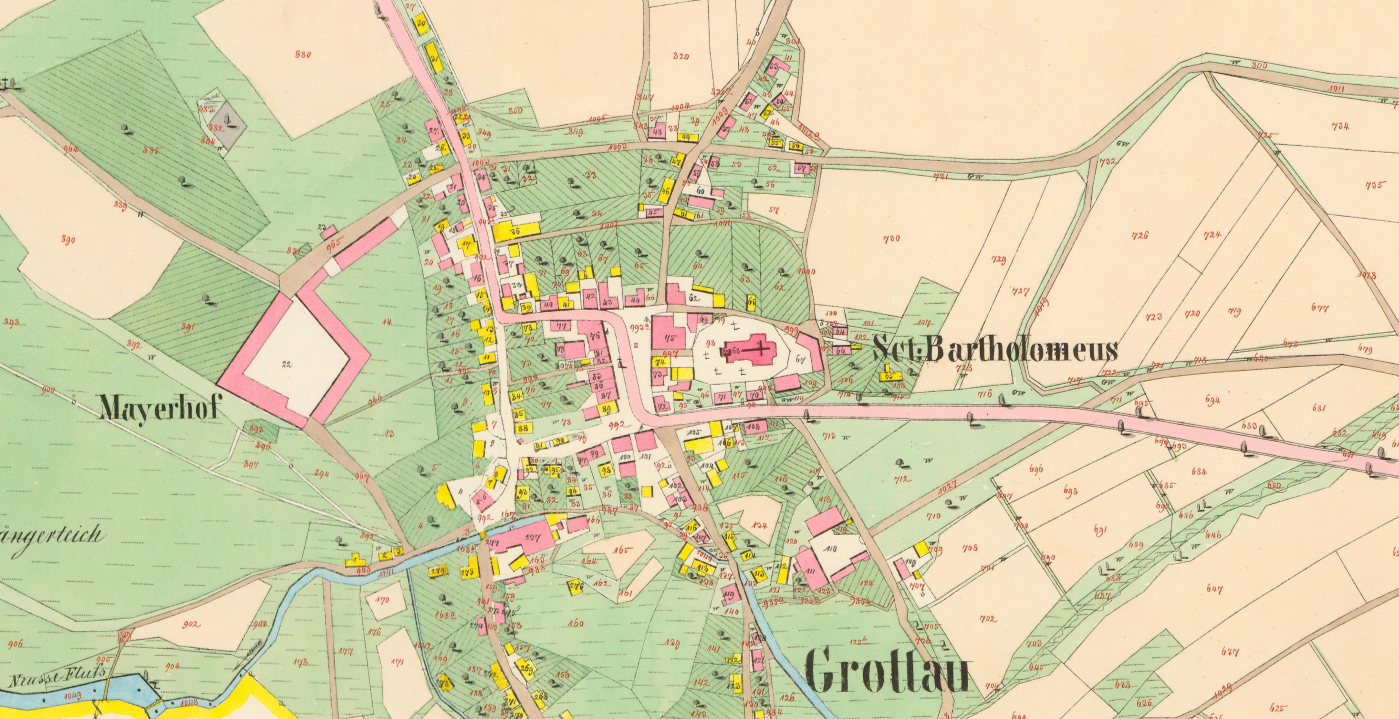
1. Topografická mapa Hrádku nad Nisou a okolí
2. Císařský otisk mapy stabilního katastru z roku 1843
3. Mapa městské památkové zóny Hrádek nad Nisou
4. Mapa městské památkové zóny Hrádek nad Nisou s legendou
5. Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 108/2003 Sb. *O prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu*
6. Příloha Vyhlášky se slovním vymezením rozsahu MPZ Hrádek nad Nisou
7. Mapa stavebně-historického hodnocení MPZ Hrádek nad Nisou – stav 12/2022
8. Mapa architektonického, urbanistického a památkového hodnocení MPZ Hrádek nad Nisou – stav 12/2022
9. Mapa stavebně-technického posouzení exteriéru objektů a parteru v MPZ Hrádek nad Nisou – stav 12/2022

Poznámka k mapovým přílohám č. 7 a 8: Stavebně historické hodnocení MPZ vychází ze stávajícího stavu poznání, který je v případě Hrádku nedostatečný. Stavebně historické průzkumy existují pouze pro čtyři objekty (čp. 65/66, 67, 71 a 124 dílčí). Další poznatky přinesl archeologický výzkum v prostoru Horního náměstí s pozoruhodnými výsledky, avšak bez přímého vztahu k existujícím stavbám. Situaci navíc ztěžuje zánik městského stavebního archivu při požáru v roce 1982. Slohové určení, resp. doba vzniku či přestavby tak byly stanoveny na základě formální analýzy staveb, urbanistické situace, historické ikonografie a starých mapových děl. Zejména v případě předpokládané nejstarší zástavby kolem Horního náměstí je třeba vnímat předkládané zařazení jako hypotetické, s pravděpodobnými – avšak dosud nedoloženými – staršími stavebními fázemi. Zvláštní pozornost zasluhuje kostel sv. Bartoloměje, u kterého můžeme uvažovat o starší gotické a renesanční stavební fázi, přičemž pro dnešní stav je určující barokní přestavba. Opět však jde o zařazení hypotetické, protože právě u tohoto objektu citelně postrádáme stavebně historický průzkum.

K architektonickému, urbanistickému a památkovému hodnocení: zařazení do kategorií velmi hodnotný/hodnotný není zcela jednoznačné, protože chybí důkladnější průzkumy. Jako velmi hodnotné jsou tak uvedeny kulturní památky a stavby na kulturní památky navrhované. Kategorie Závadných úprav průčelí je použita pouze tehdy, když je úprava průčelí odchylná od zařazení celého objektu. Červeně označená průčelí jsou chápána jako původně hodnotná a rehabilitovatelná, případně nyní hodnotná a vyžadující opravu, žlutě označená průčelí jsou degradována v nedávné době a nelze tak očekávat jejich brzkou úpravu.

Hrádek nad Nisou a okolí

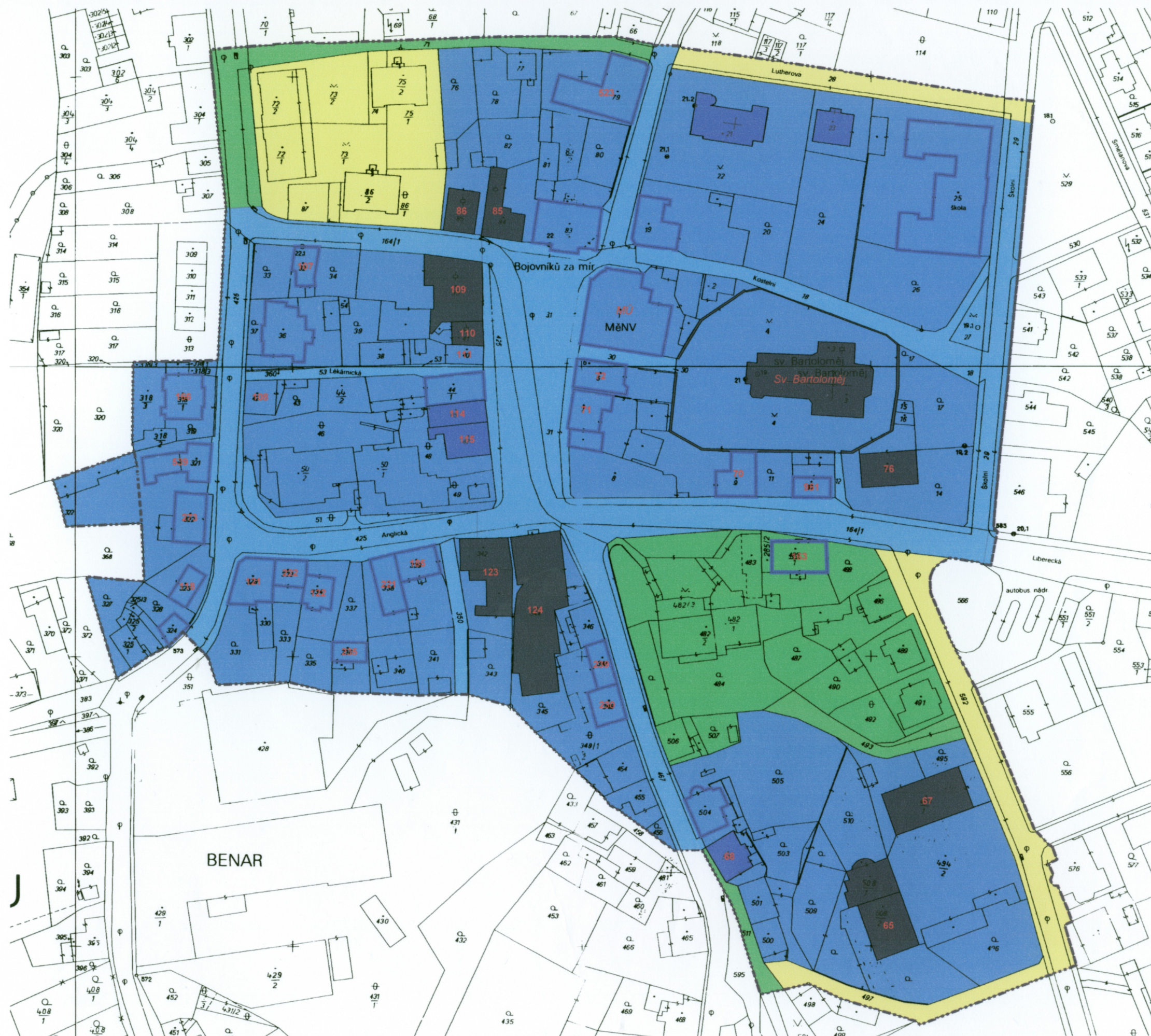
Mayerhof

Set. Bartholomeus

Grottau

ängertich

Nussst. Fluss

Legenda

hranice PZ

—•••• hranice PZ

drobné objekty

- ostatní
- národní kulturní památka
- kulturní památka
- návrh na prohlášení za KP
- spoluvytvářející charakter PZ

významné stromy

○ významné stromy

liniové objekty

— liniové objekty

prostory (linie)

- určující charakter PZ
- - - dotvářející charakter PZ
- k dostavbě

kompoziční osy

- - - kompoziční osy

objekty

- ostatní
- národní kulturní památka
- kulturní památka
- návrh na prohlášení za KP
- spoluvytvářející charakter PZ
- ▨ rušící charakter PZ

objekty zaniklé

▨ objekty zaniklé

chráněné plochy

- ▨ ostatní
- ▨ národní kulturní památka
- ▨ kulturní památka
- ▨ návrh na prohlášení za KP

vodní plochy

▨ vodní plochy

části PZ

- ostatní
- A - určující charakter PZ
- B - dotvářející charakter PZ
- C - doplňující charakter PZ

Hrádek nad Nisou

legislativní mapa:

mapa ve formátu PDF

atlas ve formátu PDF

mapa ve formátu PMF (GIS)

hranice MPZ:

vyhláška MK ČR 108/2003 Sb. ve formátu PDF

vyznačení nesrovnalostí v textu ve formátu PDF

vyznačení v mapě ve formátu PMF (GIS)

MPZ prohlášena vyhláškou MK ČR č. 108/2003 Sb., částka 44, ze dne 1. dubna 2003 o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu (s účinností od 1. září 2003)

podklad: Hana Kloutvorová; 1998

za koncept zodpovídá: Mgr. Hana Veselá; NPÚ, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

navrhovatel: MK ČR

změny hranice*: navrhovatel

digitalizace: Saura s.r.o.

řešení GIS a závěrečná korektura: ing. arch. Zuzana Syrová, NPÚ, ústřední pracoviště

25.11.2003

Kopie uloženy u Ministerstva kultury, odborné organizace státní památkové péče, příslušných krajských úřadů a obecních úřadů s rošířenou platností, a u dalších měst a obcí, pokud se na jejich území zóny nacházejí

108/2003 Sb.

VYHLÁŠKA

ze dne 1. dubna 2003

o prohlášení území s historickým prostředím
ve vybraných městech a obcích za památkové zóny
a určování podmínek pro jejich ochranu

Ministerstvo kultury po projednání s příslušnými krajskými
úřady stanoví podle § 6 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní
památkové péči, ve znění zákona č. 132/2000 Sb. a zákona č.
320/2002 Sb.:

§ 1

Území historických částí měst a obcí Bavorov (okres Strakonice), Budišov nad Budišovkou (okres Opava), Červená Řečice (okres Pelhřimov), Český Krumlov-Plešivec (okres Český Krumlov), Dobruška (okres Rychnov nad Kněžnou), Frenštát pod Radhoštěm (okres Nový Jičín), Havlíčkova Borová (okres Havlíčkův Brod), Hradec nad Moravicí (okres Opava), **Hrádek nad Nisou (okres Liberec)**, Husinec (okres Prachatice), Chotěboř (okres Havlíčkův Brod), Kostelec nad Labem (okres Mělník), Ledec nad Sázavou (okres Havlíčkův Brod), **Litvínov-Osada (okres Most)**, **Lomnice nad Popelkou (okres Semily)**, **Lysá nad Labem (okres Nymburk)**, Malešov (okres Kutná Hora), **Mašťov (okres Chomutov)**, Mirovice (okres Písek), Mšeno (okres Mělník), Načeradec (okres Benešov), Ondřejov (okres Praha-východ), Ostrava-Poruba (okres Ostrava-město), Ostrava-Přívoz (okres Ostrava-město), Ostrava-Vítkovice (okres Ostrava-město), Pecka (okres Jičín), Pilníkov (okres Trutnov), Plzeň-Bezovka (okres Plzeň-město), Plzeň-Lochotín (okres Plzeň-město), Potštát (okres Přerov), Praha-Staré Střešovice (hlavní město Praha), Praha-Tejnka (hlavní město Praha), Rataje nad Sázavou (okres Kutná Hora), Rokytnice v Orlických Horách (okres Rychnov nad Kněžnou), Rychnov nad Kněžnou (okres Rychnov nad Kněžnou), Rýmařov (okres Bruntál), Sedlice (okres Strakonice), Stárkov (okres Náchod), Strážov (okres Klatovy), Týnec nad Labem (okres Kolín), Unhošť (okres Kladno), **Zákupy (okres Česká Lípa)**, Žacléř (okres Trutnov) a **Žatec (okres Louny)** se prohlašují za památkové zóny (dále jen "zóna").

§ 2

Hranice území zón jsou vymezeny v příloze k této vyhlášce a jsou graficky vyznačeny v mapách, které budou uloženy do 90 dnů ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky u Ministerstva kultury, odborné organizace státní památkové péče, příslušných krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, a u dalších měst a obcí, pokud se na jejich území zóny nacházejí.

§ 3

K zajištění památkové ochrany zóny a jejího historického prostředí, které s architektonickými soubory, jednotlivými nemovitými kulturními památkami, strukturou pozemků, pozemními komunikacemi, vodními plochami, vodními toky, trvalými porosty a realizovanými kompozičními záměry vykazují významné kulturní hodnoty, mohou orgány státní památkové péče při svém rozhodování stanovit podmínky, které vycházejí z:

- a) výsledků stavebně historických, urbanistických, archeologických a památkových průzkumů území,
- b) výsledků stavebně historických a restaurátorských průzkumů jednotlivých objektů,
- c) kulturních hodnot historického prostředí ve vztahu k využití dotčených objektů, prostorů a částí území a k zachování a obnově historických dřevin,
- d) historického charakteru, vzájemného prostorového uspořádání, dominant a měřítka jednotlivých objektů a jejich skupin a
- e) zachování archeologických nálezů.

§ 4

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. září 2003.

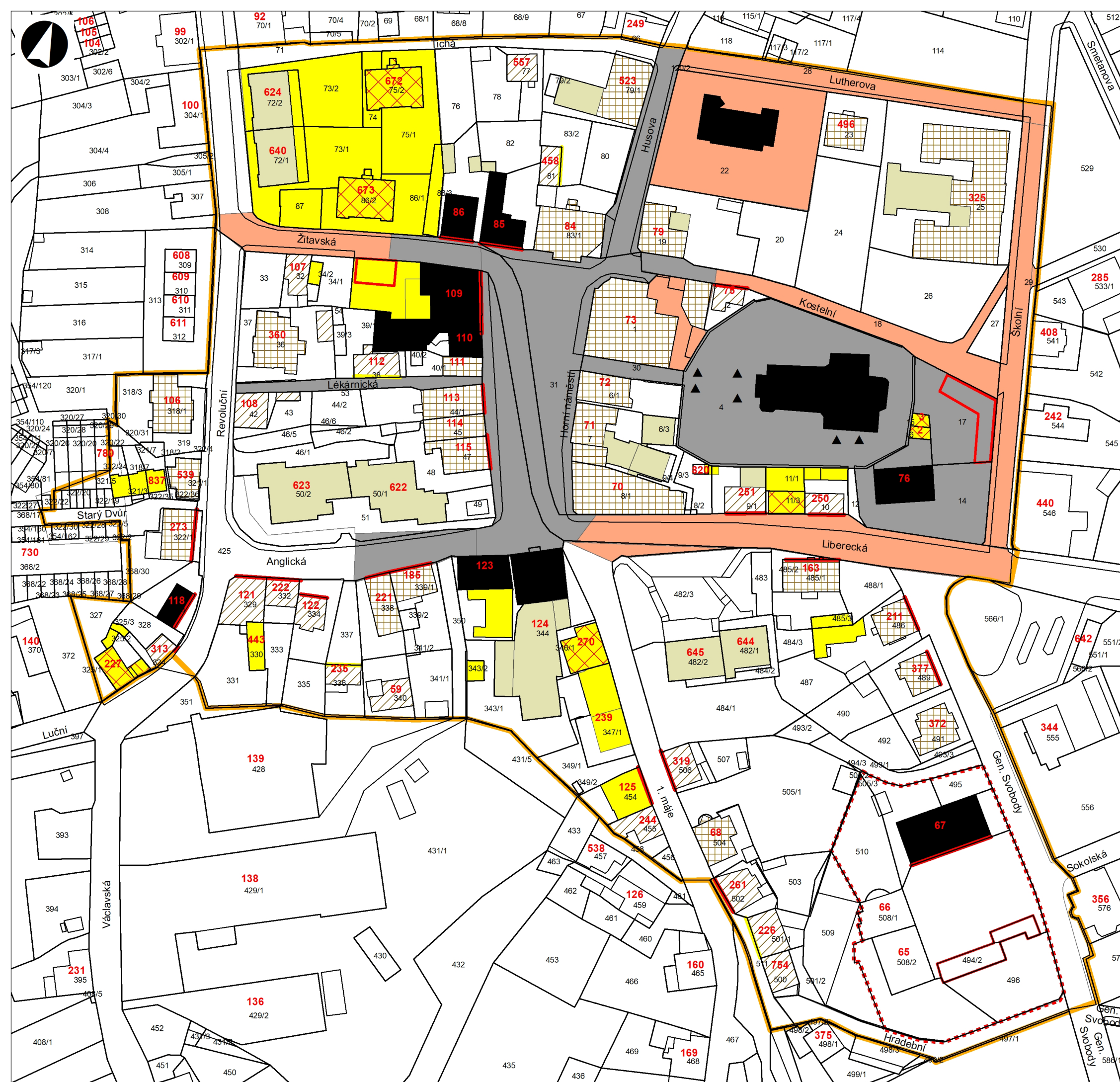
Ministr:

Dostál v. r.

Hrádek nad Nisou (04739), okres Liberec, Liberecký kraj

Hranice začíná na křižovatce ulic Žitavské a Tiché v severozápadním bodě komunikace p. č. 71 Pokračuje k východu po severní straně této komunikace, přechází přes ulici Husovu p. p. č. 120, pokračuje po severní straně ulice Lutherovy p. p. č. 28, přechází kolmo přes ulici Školní p. p. č. 29 a lomí se k jihu po její východní straně. Kolmo přechází přes ulici Libereckou p. p. č. 164/1, lomí se k západu po její jižní straně a k jihovýchodu po východní straně ulice Generála Svobody p. p. č. 592. Kolmo ji přechází a pokračuje po jižní straně ulice Hradební p. p. č. 497 a lomí se k severovýchodu po jihozápadní hraně p. p. č. 511. Přechází přes ulici 1. máje p. p. č. 467 na jižní roh p. p. č. 456. Pokračuje po jihozápadních hranách p. p. č. 456, 455, 454, 349/1, 345, 343/1, 350, 341, 340, 336, 335, 333 a 331, kterou obchází až na její jihozápadní roh. Přechází kolmo ulici Václavskou p. p. č. 425 a lomí se k jihozápadu po hranách p. p. č. 324 a 325/1. Obchází z jihu, západu a severu p. p. č. 327, lomí se k severu po západní hraně p. p. č. 322/1, z jejíhož nejzápadnějšího bodu pokračuje přes p. p. č. 322/5 a 322/4 na západní hranu p. p. č. 318/2, pak p. p. č. 318/3, lomí se k východu po severní hraně tohoto pozemku, p. p. č. 318/1 a opět p. p. č. 318/3. Lomí se k severu po západní straně ulice Václavské p. p. č. 425 a ulice Žitavské p. p. č. 164/1, kterou kolmo přechází do výchozího bodu.

ARCHITEKTONICKÉ, URBANISTICKÉ A PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ MPZ HRÁDEK NAD NISOU STAV K 12/2022

1 Číslo popisné

▲ drobná architektura

 hranice MPZ

ZÁVADNÁ ÚPRAVA PRŮČELÍ

doporučené k obnově/památkové rehabilitaci

soudobé, památkově rušící

OBJEKTY

velmi hodnotný

hodnotný

tradiční

nerušící / neutrální

rušící

velmi rušící

zaniklé

URBANISTICKÉ BLOKY A PROSTORY

velmi hodnotný

hodnotný

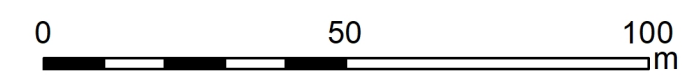
nerušící

rušící

velmi rušící

zaniklé - doporučené k obnově

1:1 250

STAVEBNĚ-TECHNICKÉ POSOUZENÍ EXTERIÉRU OBJEKTŮ A PARTERU V MPZ HRÁDEK NAD NISOU STAV K 12/2022

1 Číslo popisné

 hranice MPZ

 kulturní památka

OBJEKTY

 po celkové obnově nebo novostavba

 vyžaduje dílčí opravy

 vyžaduje celkovou obnovu vnějšího pláště

PARTER

 po celkové obnově, vyžaduje průběžnou údržbu

 vyžaduje dílčí opravy

 vyžaduje celkovou obnovu

1:1 250

